

የአገልጋይ ስንብት

የሐዋርያት ሥራ 20

በሐዋርያት ሥራ የመጨረሻው ሦስተኛ ክፍል፡ ሐኪሙ ሉቃስ ጳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም መጓዙን፤ በዚያ መታሰሩንና ወደ ሮም መሄዱን ይገልጻል። የሉቃስ ወንጌል ክርስቶስ ለመሞቱ ወደ ኢየሩሳሌም ያደረገውን ጉዞ ሉቃስ የገለጸበት ሁኔታና የጳውሎስን ጉዞ የዘገበበት መንገድ ተመሳሳይነት አላቸው (9:53፤ 13:33፤ 18:31፤ 19:11፤ 28)። ኢየሱስ የአብን ፈቃድ ለማድረግ «ፊቱን እንዳቀና» (ሉቃስ 9:51፤ ኢሳ. 50:7) ሁሉ፤ ጳውሎስም የቱንም ያህል ሥቃይ ቢደርስበት (20:24) ጉዞውን በደስታ ሊወጣው ወሰነ።

ይህ ማዕራፍ ጳውሎስ በመቄዶንያ፤ በአካይያና በእስያ አገልግሎቱን ሲደመድም ያጋጠሙትን ሦስት «የስንብት ክስተቶች» ይገልጻል።

1. የስንብት ጉዞ (20:1-5)።

ዲ. ኤል. ሙዲ በ1867 ዓ.ም. ለመጀመሪያ ጊዜ ወደ እንግሊዝ አገር ሲሄዱ፡ «ይህንን አገር ዳግም የምጉበኝ አይመስለኝም!» ብለው ነበር። በባሕር ጉዞ አቸው ወቅት ከባድ ሕመም ስለተሰማቸው ለጊዜው ዳግመኛ ወደዚያ እንዳይመለሱ ቢወስኑም፤ ዳሩ ግን ከሕመሙ ባሻገር አምስት ተጨማሪ ጉዞዎችን ወደ እንግሊዝ አገር አድርገዋል።

ጳውሎስ ለሌላ ጉዞ ተዘጋጅቶ ነበር። ጳውሎስ ተቆርቋሪ ልብ ስለነበረው በጌታ ርዳታ የመሠረታቸውን አብያተ ክርስቲያናት ቢያንስ ለአንድ ተጨማሪ ጊዜ ሊጉበኝ ፈለገ። ታላቅ ደስታውና ከሁሉም የሚበልጠው ሸክሙ «የአብያተ ክርስቲያናት ሁሉ አሳብ» ነበር (2ኛ ቆሮ. 11:23-28)።

ከሁከቱ በኋላ፤ ጳውሎስ ኤፌሶንን ለቅቆ ወደ መቄዶንያና አካይያ ሄደ (19:21 ተመልከት)። በጢሮአዳ ከቲቶ ጋር ለመገናኘትና የቆሮንቶስን ቤተ ክርስቲያን ችግሮች ዘገባ ለመስማት ተስፋ ቢያደርግም ቲቶ ግን አልመጣም ነበር (2ኛ ቆሮ. 2:12-13)። በመጨረሻም፤ በመቄዶንያ በመገናኘታቸው ጳውሎስ ቲቶ ባመጣው መልካም ዜና እጅግ ደስ ተሰኘ (2ኛ ቆሮ. 7:5-7)። ጳውሎስ በመጀመሪያ ላይ ቆሮንቶስን ለሁለት ጊዜ ያህል ለመጉብኘት ቢያቅድም (2ኛ ቆሮ. 1:15-16)፤ ለሦስት ወር የቆየ አንድ ጉብኝት ብቻ አድርጓል (1ኛ ቆሮ. 16:5-6፤ የሐዋ. 20:3)። እርሱም በዚያን ጉብኝቱ ወቅት ነበር የሮሜን መልእክት የጻፈው።

ጳውሎስ የተለያዩ አብያተ ክርስቲያናትን በሚጉበኝበት ጊዜ ሁለት ዓላማዎች ነበሩት። ዋንኛ ዓላማው ለጌታ እውነተኛች ሆነው እንዲኖሩና ስኬታማ ምስክሮች እንዲሆኑ ቅዱሳንን ማበረታታትና ማጽናት ነበር። ሁለተኛው ዓላማው በኢየሩሳሌም ለሚገኙ ድሆች አማኞች ምጽዋት የመስብሰቡን ተግባር ለመፈጸም ነበር (ሮሜ 15:25-27፤ 1ኛ ቆሮ. 16:1-9፤ 2ኛ ቆሮ. 8-9)። ከእርሱ ጋር የተጓዙት ሰዎች (20:4) ገንዘብ በማስባሰቡ ተግባር ለጳውሎስ እገዛ እንዲያደርጉ የተመረጡ የአብያተ ክርስቲያናት ተወካዮች ነበሩ (2ኛ ቆሮ. 8:18-24)።

በዚህ ጊዜ አይሁዶች በባሕር ውስጥ ሊገድሉት ስላሄሩበት፤ ጳውሎስ ዕቅዶቹን ለመቀየር ተገደደ። ከቆሮንቶስ በመርከብ መጓዝ ሲገባው እርሱ ግን በአካይያና በመቄዶንያ በኩል በእግር በማቆራረጥ፤ ከፊልጵስዩስ ወደ ጢሮኦዳ በጀልባ ተጓዘ። በዚያም በምሥጢር የተቀጣጠሩትን የቡድኑን አባላት አገኘ። በበኩሌ ጉዞና የዕቅድ ለውጥ ከሚጠሉ ሰዎች አንዱ እንደ መሆኔ፤ ጳውሎስን ለብርታቱ፤ ለሞራል ጥንካሬውና ከሁኔታዎች ጋር በቀላሉ ለመላመድ ስላለው ችሎታው አደንቀዋለሁ። ዛሬ ከሚያጋጥሙን የጉዞ ውስብስብ ገጽታዎችና ዘገምተኛነት ባሻገር፤ ከጳውሎስ የተሻለ ምችት አለን፤ ይህም ሆኖ እናገራለን! ጳውሎስ ግን ጉዞውን ቀጥሏል!

2. የስንብት አገልግሎት (20:6-12)።

ጳውሎስ ለዓመታዊው የፋሊካ በዓል ወደ ኢየሩሳሌም ለመድረስ ባይችልም ቢያንስ በዕለተ በዓል ኅምሳ በዚያ ለመገኘት ዐቅዶ ነበር (20:16)። በዚህ ጊዜ ሐኪሙ ሉቃስ ጳውሎስ ከሚመራው ቡድን ጋር ስለተቀላቀለ፤ ራሱንም የቡድኑ አካል አድርጎ «እኛ» ብሎ መጻፉን ልብ በል (16:17 ተመልከት)። ምናልባትም ሉቃስ ለዚህ ለመጨረሻ ጉዞ ከጳውሎስ ጋር ከመነሣቱ በፊት በፊልጵስዩስ እያገለገለ ቆይቶ ይሆናል። ጳውሎስ ሉቃስን፤ ጢሞቴዎስንና ቲቶን እንደገና በማግኘቱ ደስ እንደተሰኘ ጥርጥር የለውም። ሰዎቹ በዚያ ከሚገኙት አማኞች ጋር ኅብረት ለማድረግ እንዲችሉ በጢሮኦዳ አንድ ሳምንት ተቀመጡ። ምናልባትም ቀጣዩ መርከብ የሚነሣበትን ዕለት ጭምር እየተጠባበቁ ይሆናል።

ሉቃስ በጢሮኦዳ ስለነበረው የአጥቢያ አገልግሎት አጭር ዘገባ ያቀርብናል፤ ከዚህም እንዴት እንደሚሰባሰቡና ጌታን እንደሚያመልኩ አንዳንድ ነገሮችን እንረዳለን። በዚህ አምልኮ ውስጥ የተካተቱትን አምስት ነገሮች ተመልከት።

(1) የጌታ ቀን። በመጀመሪያ ደረጃ፡ የሚሰባሰቡበት ሰንበት በሚባለው በሰባተኛው ቀን ሳይሆን፤ በመጀመሪያው ቀን ነበር (በተጨማሪም፡ 1ኛ ቆሮንቶስ 16:1-2 ተመልከት)። በመጀመሪያው ዕለት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከሞት ስለተነሣ፤ ዕለቱ «የጌታ ቀን» ሊባል ቻለ (ራእይ 1:10)። እንዲሁም ደግሞ ቤተ ክርስቲያን የተወለደችው መንፈስ ቅዱስ በዕለተ በዓለ ጎምሳ በመጣበት በሳምንቱ የመጀመሪያ ቀን እንደሆነ ልብ ልንል ይገባል። በመጀመሪያዎቹ የቤተ ክርስቲያን ዓመታት፤ አማኞች የጸሎት ሰዓት የመሳሰሉትን የአይሁድ ልማዶች ይጠብቁ ነበር (3:1)። ዳሩ ግን ጊዜው እየገፋ ሲሄድ፤ መንፈስ ቅዱስ እንዳስተማራቸው ከሙሴ የጊዜ ሰሌዳ ወጥተው የራሳቸውን የአምልኮ መርሐ-ግብር አዘጋጁ።

(2) የጌታ ሕዝብ። እሑድ ቀን ሰዎች ከዕለታዊ ሥራዎቻቸው የሚያርፉበት ዕለት ስላልነበር ቤተ ክርስቲያን በየምሽቱ ትሰባሰብ ነበር። አንዳንድ አማኞች ባሪያዎች በመሆናቸው ሥራዎቻቸውን እስኪያጠናቅቁ ድረስ ወደ ስብሰባው የመምጣት ነፃነት የሌላቸው እንደነበሩ አይጠረጠርም። አማኞች የሚሰባሰቡባቸው የቤተ ክርስቲያን ሕንፃዎች ስላልነበሩ አምልኮአቸውን በሰገነት ላይ ያካሂዱ ነበር። ይህ ከፍል ምናልባትም ከአማኞቹ በአንደኛው ወንድም ቤት ውስጥ የሚገኝ ሳይሆን አይቀርም። ጉባኤው ከተለያዩ አገሮች የመጡ ሰዎች የሚገኙበት ሊሆን ቢችልም፤ ማኅበራዊና ብሔራዊ ልዩነቶቻቸው ምንም ዓይነት ለውጥ አላስከተለም ነበር፤ ሁላቸውም በኢየሱስ ክርስቶስ አንድ ሕዝብ ነበሩ (ገላ. 3:28)።

(3) የጌታ እራት። የቀድሞዬቱ ቤተ ክርስቲያን «የፍቅር ግብዣ» (አጋፔ) የሚባል አብረው የሚመገቡበት ሥርዓት ነበራት፤ የጌታ እራት የሚወሰደው ከዚያ በኋላ ነበር (የሐዋ. 2:42፤ 1ኛ ቆሮ. 11:17-34)። «እንጀራ መቁረስ» በቁጥር 7 የጌታን እራት ሊያመለክት፤ በቁጥር 11 መደበኛውን ምግብ ያሳያል። የቤተ ክርስቲያን ምእመናን አብረው በመመገብ እርስ በርሳቸው በሚኖራቸው ጎብረት ደስ ከመስኘታቸው ባሻገር፤ በክርስቶስ ያላቸውንም አንድነት አሳይተዋል። ባሪያዎች ከጌቶቻቸው ጋር በአንድ ገበታ ላይ የሚመገቡ ሲሆን፤ ይህም በዘመኑ ተሰምቶ የማይታወቅ ነበር።

ቤተ ክርስቲያን ምእመናን ለጎብረትና ለአምልኮ በሚሰባሰቡበት በእያንዳንዱ የጌታ ቀን የጌታን እራት የምታቀርብ ይመስላል። እንዲያውም፤ አንዳንድ ምእመናን የቅዱስ ቁርባኑ ጎብስትና ወይን በቤታቸው በመቀበል የጌታን ሞት በማስታወስ መደበኛ ምግባቸውን ሳያሳርጉበት አይቀሩም። መጽሐፍ ቅዱስ በዚህ ጉዳይ ላይ ግልጽ መመሪያዎችን ባይሰጠንም (1ኛ ቆሮ. 11: 26) የቀድሞዬቱ ቤተ

ክርስቲያን ምሳሌነት ብዙውን ጊዜ ወደ ጌታ ማዕድ እንድንገኝ ሊያበረታታን ይገባል። ይህም ሆኖ፣ መገናኘታችን በዚያ ውስጥ የተካተቱትን በረከቶች እንዳንቀበል እስኪያደርገን ድረስ አሰልቺ ሊሆን አይገባም።

(4) የጌታ መልእክት። በክርስቲያን ጉባኤዎች ውስጥ የእግዚአብሔር ቃል ሁልጊዜም የሚነበብ ሲሆን፣ ይህም የብሉይ ኪዳን መጻሕፍትን (1ኛ ጢሞ. 4:13) እና ከሐዋርያት ተጽፈው የሚመጡትን ደብዳቤዎች በምእመናን ፊት ድምፅን አሰምቶ ማንበብን ያጠቃልል ነበር (ቂላ. 4:16)። ዛሬ በቤተ ክርስቲያን የአምልኮ ፕሮግራሞች ውስጥ ቃሉ ምን ያህል ትኩረት እንደተነፈገው መመልከት አሳዛኝ ነገር ነው። እውሎስ ይህንን ከጢሮአዳ ቅዱሳን ጋር የሚኖረው የመጨረሻ ግንኙነት እንደሆነ በማሰብ ረዥም ስብከት ከማቅረቡም፣ ከዚያም ከሕዝቡ ጋር ምግብ በልቶ እስከ ጧት አብሮአቸው ሊጫወት አንግቷል። ማንም ሰው ረዥም ጊዜ በመውሰዱ ያጉረመርመ አይመስልም። ዛሬም የሐዋርያው እውሎስን ስብከት በዚያ ተገኝተን ለመስማት ብንችል ምንኛ ደስ ባለን ነበር!

የእግዚአብሔር ቃል ለእግዚአብሔር ሕዝብ አስፈላጊ በመሆኑ፣ የእግዚአብሔርን ቃል በማስተማሩና በመስበኩ ላይ አጽንኦት ሊደረግ ይገባል። ቤተ ክርስቲያን የምትሰባሰበው ለመታነጽና ደስታ የሚገኝበትን የኅብረት ምስጋና ለማቅረብ ሲሆን ይህም ሊመጣ የሚችለው ከቃሉ ነው። «ቃሉን ሰበክ!» የሚለው አሁንም ለመንፈሳዊ መሪዎች እግዚአብሔር የሚሰጠው ምክር ነው (2ኛ ጢሞ. 4:12)። ዶክተር ዲ. ማርቲን ሎይድ-ጆንስ እንደሚሉት፣ «ሁልጊዜም በቤተ ክርስቲያን ታሪክ ውስጥ ዝቅጠት ያጠላባቸው ክፍለ ጊዜያትና ምዕራፎች የቃሉ ስብከት ያሽቆለቆለባቸው ወቅቶች ናቸው» (Preachers and Preaching, Zondervan p.24)።

(5) የጌታ ኃይል። (መንሥኤው የእውሎስ ስብከት አሰልቺነት እንዳልሆነ ጥርጥር ባይገባንም)፣ ሌሊቱ እጅግ ከመግፋቱ የተነሣ ይሁን ወይም በከፍሎ መተፋፈንና ወበቅ ሳቢያ አውጤኪስ (የስሙ ፍቺ «ዕድለኛው» ማለት ነው።) በእንቅልፍ ተሸንፎ በመስኮቱ በኩል ወድቆ ሞተ። ነገር ግን እውሎስ ከሙታን ስላስነሣው ቤተ ክርስቲያኒቱ ተጽናናች። የእግዚአብሔር ኃይል ለሕዝቡ ይሠራ ዘንድ በዚያ ነበር።

አውጤኪስ የስንት ዓመት ሰው ነበር? በቁጥር 9 (ጉበዝ) ተብሎ የተተረጎመው የግሪክ ቃል ከሃያ አራት እስከ አርባ ዓመት የሚሆነውን ሰው ያመለክታል። በቁጥር 12 «ብላቴና» ተብሎ

የተተረጎመው ቃል ግን ልጅ ወይም ወጣት ማለት ነው። ተቀዳሚ የግሪክ ቋንቋ ምሁር የሆኑት ዶክተር ሆዋርድ ማርቫል አውጤኪስ ከስምንት እስከ አሥራ አራት ዓመት የሚደርስ ልጅ እንደሆነ ይናገራሉ። «ብላቴና» ተብሎ የተተረጎመው ቃል («ፓይስ») «ባሪያ» የሚል ትርጉም ሊሰጥ ስለሚችል፤ አውጤኪስ በባርነት የሚያገለግል ወጣት ሊሆን ይችላል። ስለሆነም በዚያን ዕለት በመስኮት መውደቁ ከባድ ሥራ ሠርቶ በመድከሙ ሰውነቱ ዝሎ ሊሆን ይችላል። እንደዚሁም በረዥሙ የስብከት ጊዜ ውስጥ ማንቀሳፋቱ የሚያስደንቅ አይሆንም።

እንግዲህ፤ በአውጤኪስ ላይ መፍረድ የለብንም ማለት ነው። ቢያንስ እዚያ የተገኘው ፕሮግራሙን ለመካፈል በመሆኑ፤ ነቅቶ ለመቆየት የሚችለውን ያህል ጥረት ሳያደርግ አልቀረም። አየር በሚያገኝበት መስኮት አካባቢ በመቀመጥ፤ በመጨረሻው የጣለውን እንቅልፍ ለማስወገድ ሳይታገል አልቀረም። የግሪኩ አንቀጽ የጊዜ አመልካች እንደሚጠቁመው ለሽንፈት የተዳረገው ቀስ በቀስ ከብዙ ጥረት በኋላ እንጂ ወዲያውኑ አልነበረም።

እንዲሁም፤ ጳውሎስም ላይ ልንፈርድ አይገባም። ለዚህ ጉባኤ የሚሰጠው የስንብት ስብከቱን እንደመሆኑ፤ ለራሳቸው ለምእመናኑ ጥቅም ሲባል ብዙ የሚነግራቸው ነበረው። ከአውጤኪስ አጠገብ የተቀመጡ ሰዎች ሁኔታውን እየተመለከቱ ሳይቆዩ አይቀሩም፤ ይሁን እንጂ በጳውሎስ ስብከት ሙሉ ለሙሉ ተመስጠው ነበር። ጳውሎስ ወጣቱን ዳግም ወደ ሕይወት ለመመለስ ወደ ታችኛው ክፍል በመውረዱ ስብከቱን አቋርጧል። የጳውሎስ ሁኔታ ኤልያስን (1ኛ ነገሥት 17፡21-22) እና ኤልሳዕን (2ኛ ነገሥት 4፡34-35) ያስታውሰናል።

ምናልባትም እያንዳንዳችን «ለመሆኑ ንቁ አድርጎ የሚያቆየኝ ምንድን ነው?» ብለን ራሳችንን ልንጠይቅ ይገባል። በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ለሚያሳልፉት የአንድ ሰዓት ቆይታ እንቅልፍ የሚጫጫናቸው ክርስቲያኖች በማለዳ ዓሣ ለማጥመድ፤ ረዥም የስፖርትና የሙዚቃ ዝግጅቶችን ለመከታተል ወይም ከእኩለ ሌሊት የሚያልፉትን የቴሌቭዥን ልዩ ፕሮግራሞች ለመከታተል ራሳቸውን ያዘጋጃሉ። እኛ ደግሞ ከሁሉም ለሚበልጠው ለጉባኤ አምልኮ የራሳችንን አካላዊ አቋም በማዘጋጀት፤ ከመቼውም በተሻለ ንቃት ላይ መገኘታችንን ማረጋገጥ አለብን። ስፐርጀን፤ «በስብከት ጊዜ እንቅልፍ ቢጫጫንንና ብንሞት የሚያስነሡን ሐዋርያት እንደሌሉ ማስታወስ አለብን!» ብለዋል።

3. የሰንብት መልእክት (20:13-38)።

ጳውሎስ ከጢሮኦዳ ወደ አሶን የሠላሳ ሁለት ኪሎ ሜትር ያህል ርቀት ለመጓዝ መረጠ። ለምን? አንደኛው ምክንያት ሉቃስንና ቡድኑን በመርከብ አስቀድሞ በመላክ እርሱ በጢሮኦዳ ከቅዱሳን ጋር ተጨማሪ ጊዜ እንዲያሳልፍ ማስቻሉ ነበር (ቁጥር 13)። ከጢሮኦዳ ወደ አሶን በመርከብ ለመሄድ ቢያንስ የአንድ ቀን መንገድ የሚወስድ ሲሆን፤ ጳውሎስ በአሥር ወይም ከዚያ ባነሱ ሰዓታት በእግሩ ተጉዞ ሊደርስ ይችላል ነበር። በተጨማሪም፤ ጳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም በሚያደርገው ጉዞ ከጌታ ጋር ብቻውን ጊዜ ለመውሰድ ፈልጎ ይሆናል። ሐዋርያው በፊቱ አስቸጋሪ ጊዜያት እንደተደቀኑ ሳይረዳ አይቀርም። ከዚህም ሌላ ለኤፌሶን ሽማግሌዎች የሚሰጠውን መልእክት እያዘጋጀ ይሆናል። በመጨረሻም፤ ያደረገው የእግር ጉዞ ልምምድ ጠቃሚ ነበር። በመንፈስ ቅዱስ ኃይል የተነቃቁ መሪዎችም ሳይቀር ለሰውነታቸው እንክብካቤ ማድረግ ያስፈልጋቸዋል። እኔ በግሌ ከመርከብ ይልቅ በእግራ ለመጓዝ እመርጣለሁ።

በፋሲካ (ቁጥር 6) እና በበዓለ ጎምሳ (ቁጥር 16) መካከል ሃምሳ ቀናት ሲኖሩ፤ ጳውሎስ ከፊልጵስዩስ ወደ ጢሮኦዳ ያደረገው ጉዞ እስከ አሁን አሥራ ሁለቱን ቀናት ወስዶበት ነበር። ወደ ሚጢሊኒ ለመድረስ ሌሎች አራት ቀናት ስለሚወስድ፤ ተጨማሪ ጠቃሚ ጊዜያት ላለማጥፋት ሲል ወደ ኤፌሶን ላለመሄድ ወሰነ። በመሆኑም፤ የኤፌሶንን ቤተ ክርስቲያን መሪዎች አርባ ሁለት ኪሎ ሜትር ያህል በመጓዝ የተሳፈረባት መርከብ ለማራገፍና ለመጫን እስከቆመችበት የሚጢሊኒ ከተማ ድረስ እንዲመጡና ከእርሱ ጋር እንዲገናኙ ጋበዛቸው። ጳውሎስ ጊዜ የሚያጠፋ ወይም መልካም አጋጣሚዎችን የሚያበላሽ ዓይነት ሰው አልነበረም።

በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ፤ ሉቃስ ሐዋርያው ጳውሎስ ለተለያዩ ሰዎች የሰጣቸውን ስምንት መልእክቶች መዝግቦአል። እነዚህም መልእክቶች ለአይሁድ ምክራብ ማኅበር ምእመናን (13:14-43)፤ ለአሕዛብ (14:14-18፤ 17:22-34)፤ ለቤተ ክርስቲያን መሪዎች (20:17-38)፤ ለሁከት ፈጣሪ አይሁዶች (22:1-21)፤ ለአይሁድ ሸንጎ (23:1-10) እና ለተለያዩ የመንግሥት ባለሥልጣናት ያስተላለፋቸው ነበሩ (24:10-21፤ 26:1-32)። ለኤፌሶን ሽማግሌዎች ያደረገውን ንግግር ጳውሎስን እንደ ወንጌላዊ ወይም የእምነት ተከላካይ ሳይሆን፤ እንደ መጋቢ አድርጎ የሚገልጸው በመሆኑ የተለየ ነው። ይህ መልእክት ጳውሎስ ለሦስት ዓመታት በኤፌሶን እንዴት እንዳገለገለ መጠነኛ ግንዛቤ ያስጨብጠናል።

«ሽማግሌ» ተብሎ የተተረጎመው ቃል በግሪክ «ፕሬስብቶ» የሚለው ሲሆን፤ በማስተዳደር እንዲያገለግል የተመረጠውን በሳል ሰው ያመለክታል (14:23)። እነዚህ ሰዎች በቁጥር 28 «ጳጳሳት» ተብለው ተጠርተዋል፤ ይህም ኤጲስ ቆጵስ ከሚለው ጋር አንድ ዓይነት ነው። የተመረጡትም ቤተ ክርስቲያኒቱን ለመመገብ ወይም ለመጠበቅ ሲሆን፤ (ቁጥር 28)፤ ይህም የአረኞችን ሚና የሚያመልክት ነው። ጳውሎስ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያንን «መንጋ» (ቁጥር 28-29) ብሎ ስለ ጠራ፤ እነዚህ ሰዎች መጋቢዎችም ነበሩ። (መጋቢ ማለት እረኛ ማለት ነው።) ስለሆነም፤ በአዲስ ኪዳን አብያተ ክርስቲያናት ሽማግሌ፤ ጳጳስና መጋቢ የሚሉ ቃላት ተመሳሳይነት ነበራቸው። ለዚህ ሥልጣን የሚያበቁት መመዘኛዎች በ1ኛ ጢሞቴዎስ 3:1-7 እና በቲቶ 1:5-9 ተዘርዝረዋል።

የጳውሎስ የስንብት መልእክት ሦስት ክፍሎች ነበሩት። በመጀመሪያ፤ ስላለፈው ሁኔታ ከለሰ (ቁጥር 18-21)፤ ቀጥሎም፤ ስለ ወቅቱ ሁኔታ ከተናገረ በኋላ (22-27) በመጨረሻው፤ ስለ ወደፊቱ ገለጸ (ቁጥር 28-35)። በመጀመሪያ ደረጃ፤ በኤፌሶን ለሦስት ዓመታት ሲያገለግል ለጌታና ለቤተ ክርስቲያን ታማኝ እንደነበረ አጽንኦት ሰጥቶ ገልጾአል። ሁለተኛው ክፍል ያለፈውንና የወደፊቱን በተመለከተ የጳውሎስን የግል ስሜት ይገልጻል። በሦስተኛው ክፍል፤ ቤተ ክርስቲያኒቱ ስለምትጋፈጠው አደጋ ማስጠንቀቂያ ይሰጣቸዋል።

ያለፈውን ሁኔታ ሲከልስ (ቁጥር 18-21)፤ ጳውሎስ ከስሜቱ አኳያ በዝግታ እንደሚሠራ ዲፕሎማት ዓይነት ሠራተኛ አልነበረም። ጳውሎስ አምባሳደር እንጂ ዲፕሎማት ባለመሆኑ «ከመጀመሪያው ቀን» ጀምሮ በኤፌሶን ራሱን ለጌታ ሥራ ሳይሰስት ነበር የሰጠው።

የጳውሎስን የአገልግሎት ዓላማ የምንረዳው «ለጌታ እየተገዛሁ» (ቁጥር 19) ከሚለው ሐረግ ነው። ጳውሎስ የኢየሱስ ክርስቶስ እስረኛ በመሆኑ (ቁጥር 24፤ ሮሜ 1:1)፤ ገንዘብ የማከማቸት (ቁጥር 33) ወይም በቀላል ሕይወት የመርካት ፍላጎት አልነበረውም (ቁጥር 34-35)። ጳውሎስ የአገልግሎት ዓላማው መንፈሳዊ እንጂ የራስ ወዳድነት እንዳልሆነ ሰዎች እንዲያውቁለት ለማድረግ ይጠነቀቅ ነበር (1ኛ ተሰ. 2:1-13)።

የአገልግሎቱ ሁኔታ ምሳሌያዊነትን የተላበሰ ነበር (ቁጥር 18-19)። የሚደብቀው ምንም ነገር ስላልነበረ፤ ማንም ሰው ሊቆጣጠር የሚችለውን ተያዥነት ያለው ሕይወት መርቷል። ጳውሎስ በትሕትና ራሱን ዝቅ አድርጎ አገለገለ እንጂ ሌሎች እርሱን እንዲያገለግሉት በማድረግ «ዝነኛ ሃይማኖታዊ» ሊሆን አልፈለገም ነበር። መከራዎችንና

አደጋዎችን ባለመታከት የመጋፈጥ ብርታት ስለነበረው፤ የጳውሎስ ትሕትና የደካማነት ምልክት አልነበረም። ጳውሎስ ለወዳጆቹ አያሌ የእንባ ጊዜያትን እንዳሳለፈ ለመግለጽ አላፈረም ነበር (ቁጥር 31፡37 እና ሮሜ 9፡1-2፤ 2ኛ ቆሮ. 2፡4፤ ፊልጵ. 3፡18 ተመልከት)።

በተጨማሪም፤ ጳውሎስ በአደባባይም ሆነ (19፡9) በኅብረቱ ውስጥ በሚገኙ የተለያዩ አብያተ ክርስቲያናት መካከል ቃሉን በማወጃና በማስተማሩ ምክንያት፤ የአገልግሎቱ መልእክትም በስፋት ታውቆ ነበር (ቁጥር 20፡21)። ኃጢአተኞች ከኃጢአታቸው ንስሐ ገብተው በኢየሱስ ክርስቶስ እንዲያምኑ ነግሮአቸዋል። ይህ መልእክት «የእግዚአብሔር የጸጋ ወንጌል» ሲሆን (ቁጥር 24)፤ ኃጢአተኛን ሊያድን የሚችል ብቸኛ መልእክት ነው (1ኛ ቆሮ. 15፡1-8፤ ገላ. 1፡16-22)።

ከዚህም በላይ፤ ጳውሎስ በአገልግሎቱ ወቅት ማናቸውንም የሚጠቅማቸውን ነገር እንዳልነፈጋቸው አሳስበአቸዋል። «የእግዚአብሔርን ምክር ሁሉ» ነግሮአቸዋል (ቁጥር 27)። የጳውሎስ መልእክት በክርስትና ሕይወት ውስጥ የሚገኙትን ዶክትሪኖችና ተግባራት እንደዚሁም መልካም ዕድሎችና ኃላፊነቶች ያካተተ ሚዛናዊ መልእክት ነበር። በስብከቱ ነገሮችን በሚዛናዊነት ማስተናገድ እንጂ ከሌሎች ጋር ለማስማማት ብሎ ከእውነት የመራቅም ሆነ የማክረር ባሕርይ አይታይበትም ነበር። በተጨማሪም፤ ለአይሁዶችም ሆነ ለክሪስቶስ በመመስከር በምእመናኑ ላይ ያለውንም አመለካከት በሚዛናዊነት አስተናግዷል።

የወቅቱ ምስክርነት (ቁጥር 22-27)። «አሁንም፤ እነሆ» የሚለው ሐረግ ጳውሎስ ልቡን ከፍቶ ለወዳጆቹ ምን እንደሚሰማው ከማካፈሉም ካለፈው ታሪክ ወደ ወቅቱ እውነታ መሻገሩን ያሳያል። ሌላው ቀርቶ ሞትም እንኳን ሳይቀር ሊጠብቀው እንደሚችል እያወቀ ወደ ኢየሩሳሌም ለመሄድ በመንፈሱ ቢረዳም የመታሰሩን እውነታ ግን ሊሰውርባቸው አልፈለገም (19፡21)። መንፈስ ቅዱስ በየከተማው ሁሉ ስለዚህ መስክረዋል። ዝቅተኛ አመለካከት ያለው ሰው የማምለጫ መንገድ ሊፈልግ ቢችልም፤ ጳውሎስ ግን እንዲህ ዓይነቱ ሰው አልነበረም። አደጋ የማይደርስበትና ቀላል የማምለጫ መንገድ ለመፈለግ እስከማይችል ድረስ በጥሪውና ለክርስቶስ ባለው መሰጠት ተይዞ ነበር። ጳውሎስ ለኤፌሶን ሰዎች በቀረበው ምስክርነት ጉዞውን በማቋረጥ ፈንታ ለምን ወደ ኢየሩሳሌም እንደሚሄድና ቢያስፈልግም ለኢየሱስ ክርስቶስ እንደሚሞት ለማስረዳት አገልግሎቱን በሚዳስሱ ስድስት ገላጭ ማብራሪያዎች ተጠቅሟል። ጳውሎስ የኢየሱስ ክርስቶስ አገልጋይ እንደመሆኑ የራሱን ማንነት ስለሚያውቅ፤ «ከነዚህ ነገሮች ማናቸውም ቢሆኑ አያሳስቡኝም!» ለማለት ይችል ነበር።

እውሎስ እንደ ጥሩ የሂሳብ ተመራማሪ ኃላፊነቱንና ግዴታዎቹን ከተመራመረ በኋላ (ቁጥር 24) ከሁሉም ሊያስቀድመው የሚገባው ኢየሱስ ክርስቶስን እንደሆነ አምኖበት ነበር። ከዚህ በፊት በአገልግሎቱ መጀመሪያ አካባቢ የዚህ ዓይነቱን ፈተና የተጋፈጠ ሲሆን፤ በገዛ ፈቃዱ መንፈሳዊውን ነገር የሕይወቱ ዋና ጉዳይ አድርጎ መርጧል (ፊልጵ. 3:1-11)።

በተጨማሪም፤ እውሎስ ራሱን የተመለከተው ሩጫውን በሚያስደስት ድል ለመፈጸም እንደሚፈልግ ስፖርተኛ ነበር (ፊልጵ. 3:12-14፤ 2ኛ ጢሞ. 4:8)። በዚህ ክፍል የሚገኙትና «ሩጫዬ፤ ሕይወቴና ወንጌልን መመስከር» የሚሉት ሦስት ሐረጎች ቁልፍ ናቸው። እውሎስ ሕይወቱ የእግዚአብሔር ስጦታ እንደሆነና እግዚአብሔርም በአገልግሎቱ አማካኝነት በሕይወቱ ውስጥ የሚፈጸም ልዩ ዕቅድ እንዳለው ተረድቶ ነበር። እውሎስ («ጌታን ለማገልገል») የላቀ ተግባር የተሰጠው ሲሆን፤ የተነሣሣበትም ታላቅ ዓላማ ቤተ ክርስቲያንን ለማጎጽ ነበር።

የእውሎስ ሦስተኛ መግለጫ ሥዕል የመጋቢነት አገልግሎቱ ነበር። ይህም የሆነው አገልግሎቱን «ከጌታ የተቀበለው» በመሆኑ ነው። አንድ መጋቢ በባለቤትነት ትንሽ ወይም ምንም ንብረት የሌለው ሰው ሲሆንና፤ በሌላ በኩል ግን ሁሉንም ነገር ግን ከሥልጣኑ በታች የማስተዳደር ኃላፊነት የተጣለበት ነው። ብቸኛ ዓላማው ጌታውን ማገልገልና ማስደሰት ነው። «እንደዚህም ሲሆን፤ በመጋቢዎች ዘንድ የታመነ ሆኖ መገኘት ይፈለጋል» (1ኛ ቆሮ. 4:2)። መጋቢ አንድ ቀን ስለ አገልግሎቱ መልስ መስጠት የሚኖርበት ሲሆን፤ እውሎስ ለዚያ ቀን ተዘጋጅቶ ነበር።

ቀጣዩ ማብራሪያ «የእግዚአብሔርን ጸጋ ወንጌልን መመስከር» ነበር (ቁጥር 24 እና 21ን ተመልከት)። «ምስክርነት» የቃሉ ትርጉም «በጥብቅ መመስከር» የሚል ሲሆን፤ የመልእክቱንና የአገልግሎቱን ከባድነት ያስታውሰናል። ወንጌሉን ለሌሎች ለማካፈል ቆርጠን በምንነሣበት ወቅት ከሕይወት ወይም ከሞት አንዱን መርጠናል ማለት ነው (2ኛ ቆሮ. 2:15-16)። እውሎስ በኖረው ሕይወትም ሆነ (ቁጥር 18) በሰበከው መልእክት ታማኝ ምስክር ነበር።

አምስተኛው ማብራሪያ አዋጅ ነጋሪ ነው (ቁጥር 25)። መስበክ የሚለው ቃል «መልእክቱን ልክ እንደ ንጉሥ አዋጅ መናገር» የሚል ትርጉም አለው። ምስክር በራሱ ላይ ስለ ደረሰው ነገር ሲናገር፤ አዋጅ ነጋሪ ንጉሡ እንዲያውጅ የሚናገረውን መልእክት ያስተላልፋል። ይህ ሰው ልዩ መልእክት ተሰጥቶት የሚላክ ሰው ሲሆን፤ በምንም ዓይነት

መልእክቱን መለወጥ የለበትም። ከንጉሡ ዘንድ የሚላክ በመሆኑ፤ የሚሰሙት ሰዎች መልእክተኛውንም ሆነ መልእክቱን በጥንቃቄ ማስተናገድ ይኖርባቸዋል።

የመጨረሻውና ምናልባትም ከሁሉም በላይ ገላጭ የሆነው የጉበኛ (ጠባቂ) ማብራርያ ነው (ቁጥር 26)። እንደ ሐዋርያት ሥራ 18:6 ሁሉ፤ ይህም በሕዝቅኤል 3:17-21 እና 33:1:9 የተመለከተውን «የቅጥሮች ላይ ጉበኛ» የሚያሳይ ነው። ጉበኛ መሆኑ ምንኛ የከበደ ጥሪ ነበር። አደጋ ሲመጣ ካየ የማስጠንቀቂያ ደውሉን ለመደወል ነቅቶ መቆየትና መዘጋጀት ያስፈልገው ነበር። የብዙዎች ደኅንነት በእርሱ ላይ ስላረፈ፤ ፈሪ ሳይሆን፤ ታማኝ መሆን ይጠበቅበት ነበር። እውሉስ ለኃጢአተኞችና ለቅዱሳን የእግዚአብሔርን ምክር ሁሉ ስላወጀ፤ ታማኝ «ጉበኛ» ነበር (ቁጥር 31)። የሚያሳዝነው፤ ዛሬ ለራሳቸው ብቻ የሚያስቡና ታማኝነት የጎደላቸው ብዙ «ጉበኞች» አሉ (ኢሳ. 56:10-13)።

በአንድ ወቅት በጦር ኃይል ውስጥ የሚያገለግሉ ወታደሮች አዲሱን የንስሐ አባታቸውን ኃጢአተኞች ወደ ሲኦል እንደሚወርዱ ያምን እንደሆነ ጠየቁት፤ እርሱም ፈገግታ ለገዛቸውና የዚህ ዓይነት እምነት እንደሌለው ገለጸላቸው። እነርሱም፤ «እንግዲህ፤ ጊዜህን በከንቱ እያባከንህ ነው፤ ሲኦል ከሌለ ያንተ ርዳታ አያሻንም፤ ሲኦል ካለ ደግሞ ወደዚያ እንድንደርስ እንቅፋት እየሆንህብን ነው፤ በሁለቱም በኩል አንተ ባትኖርም ግድ የለንም!» ሲሉ መለሱለት።

ስለ ወደፊቱ ማስጠንቀቂያ (ቁጥር 28-35)። እውሉስ የስንበት መልእክቱን የሚደመድመው መሪዎች ቤተ ክርስቲያኒቱን ለመጠበቅና ለመምራት ከፈለጉ ማወቅና መጋፈጥ ስለሚያስፈልጉአቸው አደጋዎች በማስጠንቀቅ ነው። የቤተ ክርስቲያንን ታላቅ ተፈላጊነት ከቶውንም ቸል አትበል። «የእግዚአብሔር ቤተ ክርስቲያን» የሚለው ስም በላዩዋ ላይ ስላለ፤ ቤተ ክርስቲያን በእግዚአብሔር አብ እጅግ ተፈላጊ ነች። ወልድም ደሙን ስላፈሰሰባት ታስፈልገዋለች፤ ሰዎች ቤተ ክርስቲያንን ያገለግሉአት ዘንድ ስለሚጠሩና ስለሚያስታጥቃቸው በመንፈስ ቅዱስም ተፈላጊ ነች። ስለሆነም፤ በሕያው እግዚአብሔር ቤተ ክርስቲያን ውስጥ መንፈሳዊ መሪ መሆን ከባድ ነገር ነው።

በመጀመሪያ ደረጃ፤ በዙሪያችን አደጋዎች እንዣብበው ይገኛሉ፤ መንጋውን ለመንጠቅ የሚፈልጉ «ተኩላዎች» ነቅተው እየጠበቁ ነው (ቁ. 29) ። በዚህ ገለጻው ቤተ ክርስቲያንን ለግል ጥቅማቸው ወደሚበዘብዙት አስመሳይና ሐሰተኛ አስተማሪዎች እያመለከተ ነበር (ማቴ. 7:15-23፤ 10:16፤ ሉቃስ 10:3፤ 2ኛ ጴጥ. 2:1-3)። አማኞች

የእግዚአብሔርን ቃል በማወቅ እነዚህን ሃይማኖታዊ ሽቃጮች መለየታቸውና መከላከላቸው ምንኛ አስፈላጊ ነገር ነው።

በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ለሥልጣንና ለኃይል ከፍተኛ ፍላጎት ያላቸው ሰዎች ስለሚገኙ፤ በመካከላችን አደጋዎች አሉ (ቁጥር 30)። ጥንታዊውም ሆነ ዘመናዊ የቤተ ክርስቲያን ታሪክ እንደሚያትተው፤ ቤተ ክርስቲያን የበላይ ሊሆኑ በሚፈልጉ እንደ ዲዮፐራጢስ በመሳሰሉ ሰዎች የተሞላች ናት (3ኛ ዮሐ. 9-11)። አያሌ ሐሰተኛ ነቢያት የሚነሡት ከቤተ ክርስቲያን ቤተሰብ ውስጥ መሆኑን መረዳቱ አስደንጋጭ ዜና ነው። አንደኛ ዮሐንስ 2:18-19ን በእርጋታ በማንበብ በበኩልህ አስፈላጊውን ጥንቃቄ አድርግ።

በእኛም በእያንዳንዳችን ውስጥ አደጋዎች እንደመገኘታቸው (ቁጥር 31-35)፤ እውሎስ ከፍተኛ ትኩረት የሚያደርገው በዚህ ክፍል ላይ ይመስላል። «ለራሳችሁ ተጠንቀቁ» (ቁጥር 28)። እርሱም በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የመንፈሳዊ መሪዎችን ሕይወትና አገልግሎት የሚያወድሙትን አምስት ኃጢአቶች እንደሚከተለው ይዘረዝራል።

የመጀመሪያው ግድ የለሽነት ሊሆን (ቁጥር 31)፤ ይህም እኛ የእግዚአብሔርን እውነት እናገኝ ዘንድ ሌሎች የከፈሉትን ዋጋ መዘንጋትና ነቅቶ ለመቆየት አለመቻል ነው። «እያሰባችሁ ትጉ» የሚሉትን ቃላት ልብ ልንላቸው የሚገባ ነው። በዛሬው ወቅት ከእኛ በፊት የነበሩትን ሰዎች ድካምና እንባ መዘንጋቱ ቀላል ነገር ነው (ዕብ. 13:7)። የእውሎስ ማስጠንቀቂያዎችና ያሳሰሉ ምክርኛ መንፈሳዊ ኃላፊነቶቻችንን በትኩረት እንወጣቸው ዘንድ በዘለቄታነት ሊያስታውሱን ይገባል።

ሁለተኛው በኃጢአት መዛል ነው (ቁጥር 32)። እግዚአብሔር በየዕለቱ ሕይወታችንን ካልገነባ ቤተ ክርስቲያንን ልንገነባ አንችልም። በዚህ ስፍራ በጸሎት («አደራ ሰጥቻችኋለሁ») በሚለውና በእግዚአብሔር ቃል («ለጸጋው ቃል») መካከል ሚዛናዊነት ተደርጓል፤ ይህም የሆነው ሁልጊዜም እነዚህ ሁለቱ ጎን ለጎን መሄድ ስለሚኖርባቸው ነው (የሐዋ. 6:4፤ 1ኛ ሳሙ. 12:23፤ ዮሐ. 15:7)። የእግዚአብሔር ቃል ብቻ ሊያንጸንና ሊመግበን ስለሚችል፤ አንድ መንፈሳዊ መሪ በየዕለቱ ቃሉን በማጥናትና በመጸለይ የተወሰነ ጊዜ ማሳለፍ አለበት።

ሦስተኛው፤ ኃጢአት መመኘት የሚለው ሲሆን፤ ልናርቀው የሚገባን ነው (ቁጥር 33)። ይህም ቃል የሌሎችን ሀብትና ንብረት እንዲሁም እኛ ራሳችን ባገኘነው ነገር ላይ ለመጨመር የሚደረግ ከፍተኛ ፍላጎት ማለት ነው። ከአሥርቱ ትእዛዛት የመጨረሻው፤

«አትመኝ!» ይላል፤ ከተመኘን እንግዲህ፡ የተቀሩትን ዘጠኝ ትእዛዛት ጭምር እንተላለፋለን ማለት ነው። የሚመኙ ሰዎች ምኞታቸውን ለማሳካት ይሰርቃሉ፤ ይዋሻሉ፤ ይገድላሉ፤ ከዚህም አልፎ የራሳቸውን ወላጆች ያዋርዳሉ። ምኞት ጣዖትን ማምለክ ነው (ኤፌ. 5:5፤ ዌላ. 3:5)። ለቤተ ክርስቲያን ሽምግልና ከቀረቡት መመዘኛዎች አንዱ በምኞት ኃጢአት አለመበረዝ ሲሆን፤ ይህም በግልጽ ተቀምጦአል (1ኛ ጢሞ. 3:3)።

ከዚህም ሌላ ጳውሎስ ስንፍናንም ሳይጠቅሰው አላለፈም (ቁጥር. 34)። ጳውሎስ አብያተ ክርስቲያናት ይረዱት ዘንድ በመጠየቅ በሐዋርያዊ ሥልጣኑ ሊጠቀምና በዚያውም ቀላል ሕይወት ሊመራ ቢችልም፤ እርሱ ግን በድንኳን ሰፊነት የራሱን ወጪ እየሸፈነ ኖሯል። ለክርስቲያን አገልጋዮች ደመወዝ መቀበል ስሕተት አይደለም፤ «ለሠራተኛ ደመወዙ ይገባዋል» ይላልና (ሉቃስ. 10:7፤ 1ኛ ጢሞ. 5:18)። ይህም ሆኖ፤ ለዚያ ደመወዝ የሚገባ ተግባር ማከናወናቸውን ማረጋገጥ አለባቸው (ምሳሌ 24:30-34 አንብብ)።

በመጨረሻም፤ ጳውሎስ ስለ ራስ ወዳድነት አስጠንቅቆአቸዋል (ቁጥር 35)። እውነተኛ አገልግሎት ማለት መስጠትና የጌታ የኢየሱስ ክርስቶስን ምሳሌነት መከተል እንጂ፤ ከሌሎች መቀበል አይደለም። ዶክተር ሸርል ቪ ፒርስ ይህንን «ከሁሉም የሚልቅ ብፅዕና» ይሉት ነበር፤ ይህንንም ያሉበት ምክንያት ከሌሎቹ ብፅዕናዎች ይልቅ እንዴት የበለጠ ብሩካን ልንሆን እንድንችል ስለሚነግረን ነው። እነዚህ የኢየሱስ ቃላት በወንጌላት ውስጥ በየትኛውም ስፍራ ባይገኙም፤ የሥነ-ቃል ክፍሎች በመሆናቸው ጳውሎስ በአእምሮው ይዞአቸው ነበር።

ይሁን እንጂ ብፅዕና፤ የሚቀበሉ ሰዎች ከሚሰጡት «ያነሰ ብፅዕና» እንደሚኖራቸው አያመለክትም። (በሐዋርያት ሥራ 3 የተጠቀሰው ለማኝ ስለዚህ ጉዳይ በአጽንኦት ሊከራከር ይችላል!) በመሆኑም ይህ ክፍል «ያለንን አጥብቀን ይዘን እዚያ ላይ ለመጨመር ከምንታገል ለሌሎች ማካፈሉ ይመረጣል» ተብሎ ሊተረጎም ይችላል። በሌላ አባባል፤ በረከቱ የሚመጣው በማከማቸት ሳይሆን ከሌሎች ጋር በማካፈል ነው። እንዲሁም ደግሞ እኛ ሀብታሞች እንሆን ዘንድ ኢየሱስ ድህ ሆኗል (2ኛ ቆሮ. 8:9)። በዚህ አባባል ላይ ግሩም አስተያየት ከሚሰጡት ማብራሪያዎች አንዱ ሉቃስ 12:16-31 ነው።

ጳውሎስ ይህንኑ ለማስታወሻ በአእምሮ ውስጥ የሚቀር ገጠመኝ ተንበርክኮ ለወዳጆቹ በመጸለይ ደምድሟል፤ ከዚያም ሁላቸውም አብረው አለቁሱ። በተለይ ወዳጆችህን በዚህ ሕይወት ዳግም

እንደማታገኛቸው ስታውቅ «ደህና ሁኑ!» ብሎ መለየቱ ቀላል አይደለም። ይሁንና፤ አንድ ቀን ጌታችን ሲመለስ ክርስቲያን ወዳጆቻችንንና የምንወዳቸውን ሁሉ በሰማይ እንደምናገኝ የሚያረጋግጥ የተባረከ ተስፋ አለን (1ኛ ተሰ. 4:13-18)።

ከዚያም በፊት ግን ልንፈጽመው የሚገባን ሥራ አለ፤ ስለሆነም ያንን ሥራ በርትተን እንሥራው!

አሳቡን ያልተረዱለት ወንጌላዊ

የሐዋርያት ሥራ 21:1-22:29

ራልፍ ዋልዶ ኤመርሰን፡ «ሌሎች አሳባችንን ባለመረዳታቸው በእጅጉ ይከፋን ይሆን?» ብለው ጥያቄ ካቀረቡ በኋላ በመቀጠል፡ «ለዎች የፓይታጐረስን፡ የሶቅራጥስን፡ የኢየሱስን፡ የሉተርን፡ የቡፐርኒክስን፡ የጋሊሊዮንና የኒውተን አሳቦችን አልተረዱም ነበር... የለዎች አሳባችንን አለመረዳት ትልቅነታችንን ያሳያል» ብለዋል።

ኤመርሰን የሐዋርያው እውሎስንም አሳብ ወዳጆቹና ጠላቶቹ እንዳልተረዱለት ሊጨምር ይችላል ነበር። ቀጥለን በምንመለከታቸው ምዕራፎች ውስጥ ሦስት የአለመረዳት ሁኔታዎችና ውጤቶቻቸው ተገልጸዋል።

1. የእውሎስ ወዳጆች ዕቅዶችን በትክክል አልተረዱለትም ነበር (21:1-17)።

እውሎስ ለኤፌሶን ሽማግሌዎች ትልቅ ፍቅር ቢኖረውም፡ ዳሩ ግን በግድ መለየት አስፈልጎት ነበር። እርሱና ቡድኑ ከሚጢሊኒ ወደ ቆስ፡ ከዚያም ወደ ሩድ፡ ቀጥሎም ወደ እጥራ በጠቅላላው የሦስት ቀናት መንገድ ተጓዙ። ይሁንና፡ እውሎስ በየወደቡ ላይ በሚቆመውና ጭነቱን ሲያራግፍና ሌላውን ሲጭኑ በሚያግበስብለው መርከብ ብዙም ስላልተደሰተ፡ በቀጥታ ወደ ፊንቄ የሚሻገር መርከብ በማግኘታቸው በዚያ ተሳፍረው ሄዱ። ጉዞውም የ640 ኪሎ ሜትር ያህል ርቀት ነበረው።

ጢሮስ (ቁጥር 3-6)። ምንም እንኳ ለዚህ ቤተ ክርስቲያን መመሥረት አስተዋጽኦ ያደረገው እውሎስ በኢየሩሳሌም አማኞች ላይ ያስከተለው ስደት ቢሆንም፡ ዳሩ ግን እውሎስ ከጢሮስ አማኞች ጋር ሲገናኝ ይህ የመጀመሪያ ጊዜው ሳይሆን አይቀርም (11:9)። ደግሞም ወንጌላዊያኑ አማኞቹን ማፈላለግ ስለነበረባቸው በዚያ የነበረው ጉባኤ ትልቅ ሊሆን አይችልም ነበር፤ በከተማዪቱም ውስጥ ምክራብ የነበረ አይመስልም። እነ እውሎስ የተሳፈሩበት የሜነውን ዕቃ ሲያራግፍና አዳዲስ ዕቃዎችን ሲጭን ጊዜ በመውሰዱ፡ በዚያ ከሚገኙ ቅዱሳን ጋር አንድ ሳምንት ተቀመጡ።

እውሎስ በሦስተኛው የወንጌላዊ ጉዞው ብዙውን ጊዜ ያሳለፈው በይሁዳ ለሚገኙ አይሁዶች የፍቅር ስጦታ በማድረስ ነው። በዚህ

የፍቅር ስጦታ አሕዛብ አማኞች ለአይሁዳውያን ወንድሞቻቸውና እህቶቻቸው ያላቸውን ፍቅርና አንድነት የገለጹበት ከመሆኑም፤ ለአሕዛብ ወንጌል በማካፈላቸው የተነሣ ውለታቸውን ለመመለስ የተወሰደ ተግባራዊ እርምጃ ነበር (ሮሜ 15:25-27)። የአይሁድ ወግ አጥባቂዎች አሕዛብ እንደ አይሁዶች እንዲኖሩና የሙሴን ሕግ እንዲጠብቁ ስለሚፈልጉ፤ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የማያቋርጥ የክፍፍል ስጋት ፈጥረው ነበር (የሐዋ. 15:ከ1 ጀምሮ)። ዳውሎስ በሚያገለግልባቸው ስፍራዎች ሁሉ እነዚህ ወግ አጥባቂዎች ሥራውን ለማስተንተልና በወንጌሉ የሚያምኑትን ሰዎች ወደ ራሳቸው ለመመለስ ይጥሩ ነበር። በመሆኑም ዳውሎስ በኢየሩሳሌም የሚያደርገው የአሁኑ ጉብኝቱ በአሕዛብና አይሁዶች መካከል የነበረውን ግንኙነት እንደሚያጠናክረው ተስፋ አድርጎ ነበር።

ሆኖም በዚህ ጊዜ ዳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም የሚያደርገው ጉዞ አስቸጋሪና አደገኛም እንደሚሆን የሚያስጠነቅቅ መልእክት ከወዳጆቹ ይደርሰው ጀመር። በመሠረቱ፤ የሐሰተኛ አስተማሪዎችን አሠራር በማየት ይህ እንደሚሆን ቀድሞውኑ ተስፋ አድርጎ ነበር (ሮሜ 15:30-31)። ይሁንና፤ እነዚህ መልእክቶች ለሕይወቱ የሚያስጋ አደጋ የሚያንግጥብበት መሆኑን በግልጽ የሚያሳውቁ ነበሩ። የጢሮስ አማኞች ወደ ኢየሩሳሌም እግሩን ማስገባት እንደሌለበት ባለማቋረጥ ይናገሩ ነበር።

ያም ሆኖ ግን በጢሮስ አንድ ሳምንት ካሳለፉ በኋላ፤ ዳውሎስና የቡድኑ አባላት ጉዞአቸውን ቀጠሉ። አማኞች ከዳውሎስ ጋር የአንድ ሳምንት ቆይታ ብቻ ቢያደርጉም፤ ምን ያህል ይወዱት እንደነበረ መመልከቱ ልብን የሚነካ ነው። በመጀመሪያ የደረሱት አማኞችን ለአንድ ቀን ወደ ጎበኙበት ወደ ጴጤሌማይስ (አካ) ነበር፤ ከዚያም የመጨረሻ መድረሻቸው ወደ ሆነው ወደ ቂሣርያ ዘለቁ።

ቂሣርያ (7:14)። ዳውሎስና ኃደኞቹ ከመጀመሪያዎቹ ዲያቆናት አንዱ በነበረው (6:1-6) እና በወንጌላዊነትም ባገለገለው በፊልጶስ ቤት ተቀመጡ። (8:5 ጀምሮ)። እርሱም ወደ ቂሣርያ መጥቶ በዚያም መሥሪያ ቦታ ካደረገ አሁን ሃያ ዓመት ያህል ሆኖታል (8:40)። ፊልጶስ የእስጢፋኖስ ተባባሪ ስለነበረና ዳውሎስም በእስጢፋኖስ መሞት ተስማምቶ ስለነበረ፤ ይህ የሚያስገርም አጋጣሚ ሳይሆን አይቀርም።

ዳውሎስ በቂሣርያ ሳለ፤ ነቢዩ አጋቦስ ከጌታ ዘንድ ሁለተኛውን የማስጠንቀቂያ መልእክት ለመስጠት መጣ። ከአንድ ከአሥራ አምስት ዓመታት በፊት ዳውሎስና አጋቦስ በይሁዳ ለተነሣው ረሃብ አብረው

ርዳታ ያሰባሰቡ ስለነበር (11:27-30)፤ እርስ በርሳቸው ይተዋወቁ ነበር። ኢጋበስ የራሱን እጆችና እግሮች በጳውሎስ ቀበቶ ካሰረ በኋላ ሐዋርያው በኢየሩሳሌም እንደሚታሰር በመግለጹ መልእክቱን አስደናቂ መልክ አስተላልፎአል።

እንደ ጢሮሶቹ ሁሉ የቂሣርያም አማኞች ጳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም እንዳይሄድ ይማጽኑት ጀመር። በመሠረቱ ከየአብያተ ክርስቲያናቱ የተመረጡት ሰዎች የፍቅር ስጦታውን ለያዕቆብና ለኢየሩሳሌም ሽማግሌዎች ሊያደርሱ ስለሚችሉ፤ የጳውሎስ ወደዚያ መጓዝ የግድ አስፈላጊ አልነበረም። ጳውሎስ ግን ዝም ካሰኛቸው በኋላ ለመታሰር ብቻ ሳይሆን አስፈላጊ ሆኖ ከተገኘ ለጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ስም ለመሞት ጭምር እንደተዘጋጀ ነገራቸው።

በዚህ ስፍራ ላይ ትንሽ ቆም ብለን ጳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም ለመጓዝ መወሰኑ ትክክል ነው ወይስ ስሕተት? የሚለውን ጥያቄ ለመመለስ እንሞክራለን። የአንድን ሐዋርያ ተግባር መመርመር የማይገባ ወይም እንደ ስድብ የሚቆጠር ከመሰለህ፤ እርሱም እንደ ማንኛውም ሰው ሰብአዊ ፍጡር መሆኑን አስታውስ። በርግጥ መልእክቶቹ በመንፈስ ቅዱስ ምሪት የተጻፉ ናቸው። ይህ ማለት ግን ያደረገው ነገር ሁሉ የግድ ፍጹም ነበር ማለት አይደለም። ትክክልም ይሁን ስሕተት ካለፈበት ጐዳና አንዳንድ ጠቃሚ ትምህርቶችን ማግኘታችን እውነት ነው።

በአሉታዊ ጐኑ፤ እነዚህ ተደጋጋሚ ምክር አዘል መልእክቶች ጳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም እንዳይሄድ የሚያስጠነቅቅ ድምፀት አላቸው። እንዲያውም አይሁዶች ምስክርነቱን ስለማይቀበሉ ጳውሎስ ከሃያ ዓመታት በፊት ከኢየሩሳሌም እንዲወጣ በጌታ ታዝዞአል (22:18)። ከዚህ ጊዜ ቀደም ብሎ ጳውሎስም በበኩሉ ለሮማውያን በጻፈው መልእክቱ በይሁዳ ስለነበረው አደገኛ ሁኔታ የገለጸ ከመሆኑም በላይ (15:30-31)፤ ለኤፌሶን ሽማግሌዎችም ከዚህ ጋር ተመሳሳይ የሆነ ስሜት አካፍሎአል (20:22-23)፤ ስለሆነም፤ በይሁዳ የሚገኙትን ትግሮች በትክክል ተገንዝቧቸው ነበር።

በአዎንታዊ ጐኑ፤ ትንቢታዊ መልእክቶቹ «ተዘጋጁ!» የሚሉ ማስጠንቀቂያዎች እንጂ፤ «እንዳትሄድ!» የሚሉ ማገጃዎች አይመስሉም። በ21:4 የሚገኘው አፍራሽ ዓረፍተ ነገር የሚጠቀመው ፍጹም መከልከልን በሚያሳየው በግሪኩ አፍራሽ ፊደል «ኡ» ሳይሆን፤ «አንድ ሰው አንድን ስፍራ ጤናማ እንደማይሆን» በሚጠቁመው በ«ሚ» ነው። አጋበስ ጳውሎስ ወደ ይሁዳ ከሄደ ምን እንደሚጠብቀው ነገረው እንጂ፤ እንዳይሄድ አልከለከለውም። በ22:18 የሚገኘው የጌታ

ትእዛዝም ቢሆን የሚያመለክተው ያንኑ የተወሰነ ጊዜ ስለሆነ፤ በቀሪው የጳውሎስ ሕይወት ሁሉ እንደሚሠራ እገዳ ተደርጎ መተርጎም የለበትም። ጳውሎስ ከኢየሩሳሌም መራቁ እውነት ቢሆንም፤ በሌሎች አጋጣሚዎች ወደዚያ እንደተመለሰም እርግጥ ነው፤ ይህም ርዳታ በማሳሳሰብ (11:27-30)፤ የኢየሩሳሌሙን ጉባኤ ለመካፈል (15 ከ 1 ጀምሮ) እና ከሁለተኛው የወንጌላዊ ጉዞው በኋላ ነበር። («ወጥቶ ለቤተ ክርስቲያን ሰላምታ ከሰጠ በኋላ» የሚለው ኢየሩሳሌምን ያመለክታል- 18:22።)

በሐዋርያት ሥራ 23:1 ጳውሎስ ያስቀመጠውን ዓረፍተ ነገርና በ23:11 ጌታ የተናገራቸውን አበረታች ቃላት ስንመለከት ሐዋርያው ሆነ ብሎ የእግዚአብሔርን የተገለጸ ፈቃድ እንደተላለፈ አድርጎ ለማመን አስቸጋሪ ነው። እግዚአብሔር ለሐናንያ የሰጠው ትንቢት (9:15) ጳውሎስ ለክርስቶስ በመሰከረባቸው ጥቂት ወራት ውስጥ መፈጸሙ አያጠራጥርም።

ስለሆነም ጳውሎስ ለምን ከወገኖች ምክር ጋር አልተስማማም ብለን ከምንወቅስ፤ ለድፍረቱ ልናመሰግነው ይገባል። ለምን? ምክንያቱም ወደ ኢየሩሳሌም በመሄዱ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ እጅግ አዳጋች የሆነውን ችግር ለመፍታት ሲል ሕይወቱን አሳልፎ ሰጥቷልና ነው። ይህም ችግር ከእነርሱ በላይ ጻድቅ ያለ በማይመስላቸው ሕግ አጥባቂ አይሁዶችና በአሕዛብ አማኞች መካከል እያደገ የመጣው ክፍፍል ነበር። ከኢየሩሳሌም ጉባኤ አንሥቶ (የሐዋ. 15)፤ ውዝግቡ እየተጣጠረ ከመሄዱም፤ ሕግ አጥባቂዎቹ ጳውሎስን በመከታተል ተከታዮቹን ለመማረክ ይጥሩ ነበር። ሁኔታው እጅግ አሳሳቢ ይሁን እንጂ፤ ጳውሎስ ግን የመፍትሔውም የችግሩም አካል እንደሆነ ያውቅ ነበር። ይሁንና፤ ከሩቅ ሆኖ ወኪሎችን በመላክ ችግሩን ሊፈታ ስለማይችል፤ ራሱ ወደ ኢየሩሳሌም መሄድ ነበረበት።

ኢየሩሳሌም (15-17)። አያሌ አማኞች ከቂሣርያ ተነሥተው ከጳውሎስ ጋር ወደ ኢየሩሳሌም ተጓዙ፤ ይህም ምናልባት በዓሉን ለማክበር ስለፈለጉ ይሆናል። መንገዱ አንድ መቶ አራት ኪሎ ሜትር ያህል ርቀት ሲኖረው፤ በእግር ሦስት ቀናት ወይም ሁለት ቀናት በከብት ይወስድ ነበር። በዚህ በጉዟቸው ወቅት እግዚአብሔር በውስጣቸውና በእነርሱም በኩል ለሌሎች ስላደረገው ነገር አንሥተው ሲወያዩ፤ ምንኛ ያማረ ጎብረትና ደስታ ተሰምቷቸው ይሆን! ለጳውሎስ የኢየሩሳሌሙን ፈተና በሚጋፈጥበት ጊዜ ከጐኑ እነዚህን ወዳጆቹን ማግኘት ምንኛ የከበረ ማበረታቻ ነበር!

ከተማዬቱ ወደ ቅድስት አገር ተጉዘው በመጡ መናቾች ላትጥለቀለቅ አልቀረችም፤ እውሎስና የቡድኑ አባላት ግን በኢየሩሳሌም በሚኖረውና ከዚህ በፊት ቂሣርያን ጉብኝተ በነበረው በምናለን «ቀደምት ደቀ መዝሙር» ቤት ለመቆየት ወሰኑ። ይህ ሰው ሊጥርስ በበዓለ ጎምሳ ቀን ባቀረበው ስብከት ተለውጦ ይሆን? ወይስ እንደ እርሱው ቆጵሮላዊ የሆነው በርናባስ ወደ ክርስቶስ አምጥቶት ይሆን? (4፡36)። ስለዚህ ጉዳይ የተገለጸ ነገር ባይኖርም፤ ምናለን እንግዳ ተቀባይ እንደሆነና ሐዋርያውንም በወሳኝ የአገልግሎቱ ወቅት እንዳገዘው እንረዳለን።

ሐኪሙ ሉቃስ በኢየሩሳሌም ስለ ተደረገው የመጀመሪያው ጉባኤና ከመሪዎቹም ጋር ስለተገናኘበት ሁኔታ ሰፊ ገለጻ ቢያደርግልን ኖሮ እንወድ ነበር። እርግጥ ያፅቆብና ሌሎቹም መሪዎች በደስታ ተቀብለዋቸዋል፤ ዳሩ ግን ከአሕዛብ አማኞች ተዋጥቶ ለመጣው ስጦታስ ምን ምላሽ ሰጥተው ይሆን? ስለዚህ ጉዳይ የተጠቀሰ ነገር የለም። ምናልባት ከኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን መሪዎች አንዳንዶቹ ተጠራጥረውት ይሆን? ከጥቂት ዓመታት በኋላ፤ የሮም አገር ደራሲ ማርቲኖል፤ «ስጦታዎች እንደ ማጥመጃ መንጠቆዎች ናቸው!» ብሏል፤ ከኢየሩሳሌም ሽማግሌዎች አንዳንዶቹ ስለዚህ ስጦታ የዚህ ዓይነት አመለካከት ይዘው ይሆን? የቤተ ክርስቲያኒቱ ሕግ አጥባቂ ክፍል እውሎስ የሚናገረውንም ሆነ የሚያደርገውን ማንኛውንም ነገር መጠራጠሩ አይቀርም ነበር።

2. የኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን መልእክቱን አልተረዳችሁትም (21፡18-26)።

የመጀመሪያው ጉባኤ በቀዳሚነት በኅብረትና በግል ጉዳዮች ላይ ያተኮረ ይመስላል፤ ይህንንም ልንል የቻልነው ሁለተኛው ጉባኤ እውሎስ ለአሕዛብ ስለሚሰጠው አገልግሎት የግል ዘገባ ያቀረበበት በመሆኑ ነው። የኢየሩሳሌም ሽማግሌዎች ከዓመታት በፊት እውሎስ አሕዛብን እንዲያገለግል የተሰማሙ ሲሆን (ገላ. 2፡7-10)፤ በዚህ ጊዜ በሰሙት ዘገባ እጅግ ደስ ተሰኙ። «በእያንዳንዱ ተረከላቸው» የሚለው ሐረግ «እያንዳንዱን ጉዳይ በዝርዝር አስረዳ» ማለት ነው። እውሎስ ራሱ ስላደረገው ሳይሆን፤ እግዚአብሔር በአገልግሎቱ ተጠቅሞ ስላደረገው ነገር ሙሉና ትክክለኛ ማብራሪያ ሰጠ (1ኛ ቆሮ. 15፡10 ተመልከት)።

ሕግ አጥባቂዎቹ ግን ከዚህ ትዕይንት በስተጀርባ የተንኮል ሢራቸውን እየሸረቡ ነበር። እውሎስ ዘገባውን እንደሠረዘ፤ ሽማግሌዎቹ በጊዜው በአይሁድ ክርስቲያኖች መካከል ስለ እውሎስ

የሚነገሩትን ሐሜቶች አነሡ። ምንም እንኳን የሚቆምበት እግር ባይኖረውም ወሬ ከፍተኛ ርቀት ለመጓዝ አይታከትም የሚለው ብሂል የሽማግሌዎቹን ሁኔታ ማለፊያ አድርጎ ይገልጻል።

ጠላቶቹ ስለ ጳውሎስ የሚያወሩት ነገር ምን ነበር? ስለ ኢየሱስና ስለ እስጢፋኖስ ያወሩ የነበረውን ዓይነት ወቀሣ ነው ስለ ጳውሎስም ያወሩት። ይኸውም፡ አይሁዶች ከሙሴና ከአባቶች የተቀበሉአቸውን ሕግጋትና ልማዶች እንዲተው ያስተምራል የሚል ነበር። አሕዛብ ከሕጉ ጋር የሚኖራቸው ግንኙነት ከዚህ በፊት በኢየሱሳም በተደረገው ጉባኤ ስለተስተካከለ (የሐዋ. 15)፡ ጳውሎስ ለአሕዛብ አማኞች ስላስተማረው ነገር አልተጨነቁም ነበር። እንዲያውም ሽማግሌዎቹ ጉዳዩን በጥንቃቄ የመረመሩት (ቁጥር 25) ምናልባትም ከአሕዛብ ወገን የሆኑትን የጳውሎስን ተባባሪዎች በመመልከታቸው ሳይሆን አይቀርም። መሪዎቹ በተለይ የጳውሎስ በከተማዬቱ መገኘት የሕግ ቀናተኞች በሆኑት አእላፋት አይሁዶች (ቁጥር 20) መካከል ከፍፍል እንዳይፈጠር ሰግተው ነበር።

ይሁንና፡ ብዙ አይሁዳዊ አማኞች አሁንም ከሙሴ ሕግ ጋር የተጣበቁት ለምን ነበር? የሮሜና የገላትያ መልእክቶችን አላነበቡም ይሆን? ምናልባትም አላነበቡም ይሆናል፤ አንብበው ቢሆንም እንኳ የድሮ ልማዶችን በቶሎ መላቀቁ ከባድ ሆኖባቸው ይሆን ይሆናል። አንድ ቀን እግዚአብሔር በአሮጌውና በአዲሱ ኪዳን መካከል የሚገኘውን ልዩነት ለመግለጽ ለአይሁዶች ልዩ ደብዳቤ ማለትም የዕብራውያንን መልእክት ይልክላቸው ነበር። ዶክተር ግሬይ ባርንሐውስ እንደሚሉት፡ «የዕብራውያን መልእክት የተጻፈው ዕብራውያን ዕብራዊነታቸውን እንዲያቆሙ ለማስረዳት ነበር!» ከተማዬቱና መቅደሷ በ70 ዓ.ም. እስከፈረሱበት ጊዜ ድረስ የአይሁዶች ባህላዊ አምልኮ ቀጥሎ ነበር።

ጳውሎስ አሕዛብ በድሮው የአይሁዶች ሃይማኖት ውስጥ እንዳይላተፉ አስጠንቅቆአቸዋል (ገላ. 4:1-11)፤ ይሁንና፡ በየትም ስፍራ ቢሆን ጳውሎስ አይሁዶች በአምልኮ ሥርዓት አስፈላጊነት እስካላመኑ፡ ወይም ልማዳቸውን የኅብረት መፈተኛ እስካላደረጉ ድረስ፡ ልማዳቸውን መከተል ስሕተት እንደሆነ አልተናገረም ነበር (ሮሜ 14:1-15:7)፤ ልዩ ምግቦችንና ቀናትን የማክበር ነፃነት የተሰጠ ቢሆን፡ አማኞች አንዳቸው በሌለው ላይ መፍረድ ወይም መኮነን አያስፈልጋቸውም ነበር። አሕዛብ ሥርዓቶቹን እንዳያከብሩ ነፃነት የሰጠው፡ ይኸው ጸጋ አይሁዶች ሥርዓቶቹን ያከብሩ ዘንድ ነፃነት ሰጥቶአቸዋል። እግዚአብሔር የፈለገባቸው ነገር ቢኖር እርስ በርሳቸው እንዲቀባበሉና ችግሮችን ወይም ክፍፍሎችን እንዳይፈጥሩ ነበር።

መረጃው ሁሉ በእነርሱ ላይ ስለሚፈርድ፤ የጳውሎስ ጠላቶች ስለእነዚህ ነገሮች ጳውሎስን መከሰሳቸው አስደናቂ ነገር ነው። ጳውሎስ ጢሞቴዎስን ለሁለተኛው የወንጌላዊ ጉዞ ከመውሰዱ በፊት ገርዞታል (16:1-3)። ጳውሎስ በቆሮንቶስ ላለ የአይሁድን ስዕለት የፈጸመ ሲሆን (18:18)፤ ወጋቸውን ወይም የሙሴን ሕግ ሆን ብሎ በመተላለፍ አይሁዶችን ላለማስቀየም ይጠነቀቅ ነበር (1ኛ ቆሮ. 9:19-23)። ይሁን እንጂ ሐሜቶች በአብዛኛው በግማሽ እውነቶች፤ በአድልዎችና በግልጽ ውሸቶች ላይ እንጂ በሐቅ ላይ አይመሠረቱም።

መሪዎቹ ጳውሎስ ለሕግ ያለውን አክብሮት በይፋ እንዲያሳይ አሳብ አቀረቡለት። የጠየቁትም ነገር ቢኖር የናዝሬዊነትን ስዕለት ከሚፈጽሙ አራት ሰዎች ጋር በመሆኑ (ዘኁ. 6)፤ ለሚያቀርቡአቸው መሥዋዕቶች ገንዘብ እንዲከፍልና በሚነጹበት ጊዜም ከአራቱ ሰዎች ጋር በመቅደስ ውስጥ እንዲገኝ ነበር። ጳውሎስም ይህንኑ ለማድረግ ተስማማ። ይህ ጉዳይ የአንድን ሰው የግል ደኅንነት የሚመለከት ቢሆን ኖሮ ጳውሎስ ፈቃደኛ አይሆንም ነበር፤ ስለምን? ይህ ደኅንነት በእምነት አማካኝነት በጸጋ እንደሚገኝ የሚያስተምረውን የጳውሎስን መልእክት ይቃረን ነበርና ነው። አሁን ግን ጳውሎስ ያንን ሥርዓት መፈጸሙ የአይሁድ አማኞች እንደ የግል አመለካከታቸው ለመከተል ወይም ላለመከተል ነፃነት ያላቸው የልማድ ጉዳይ ላይ በመሆኑ ነው።

በቀጣዩ ዕለት ጳውሎስ ወደ ካህኑ ሄዶ በነፃነት ሥርዓት ተካፋይ ሆነ፤ ለእርሱ ራሱ ግን ምንም ስዕለት አልፈጸመም ነበር። እርሱና አራቱ ሰዎች ሰባት ቀናት መጠበቅና ከዚያም የተወሰኑትን መሥዋዕቶች ማቅረብ ያስፈልጋቸው ነበር። ጠቅላላው ዕቅድ ሰላማዊና በጥበብ የተቀነባበረ ይመስል ነበር፤ ይህም ሆኖ ግን አልተሳካም ነበር። በመሆኑም በሰላም ፈንታ ሁከት ተፈጥሮ ጳውሎስ ወደ እስር ቤት ወረደ።

3. አይሁዶች የጳውሎስን አገልግሎት አልተረዱለትም ነበር (21:27-22:29)።

በመቅደሱ ውስጥ የአሕዛብን አደባባይ ከሌሎች አደባባዮች የሚለየው ግድግዳ የቆመ ሲሆን፤ ማንም አሕዛብ ይህንን ግድግዳ ለማለፍ አይችልም ነበር (ኤፌ. 2 ተመልከት)። በዚህ በመለያያ ግድግዳ ላይ የሚከተለው ጥበቅ ማስጠንቀቂያ ተጽፎ ነበር፡- «ማንኛውም መጻተኛ መቅደሱንና በውስጡ የሚገኙትን ነገሮች የጋረደውን ይህንኑ መጋረጃ ለማለፍ አይችልም። ይሁን እንጂ መጋረጃውን አልፎ የተገኘው ሰው ለሚደርስበት የሞት ቅጣት ራሱን መኮነን ይኖርበታል»። ሮማውያን ለአይሁድ የሃይማኖት መሪዎች ይህንን ሕግ በሚተላለፍ ሰው ላይ

ቅጣት የመበየን ሥልጣን የሰጡአቸው ሲሆን ቅጣቱም እስከ ሞት የሚደርስ ነበር። ይህ ሕግ እውሎስና አራቱ ናዝሬውያን የመንጸት ሥርዓቶቻቸውን ከፈጸሙ ከሳምንት በኋላ በእውሎስ ላይ በደረሰው ነገር ከፍተኛ ሚና ተጫውቷል።

አንዳንድ ከእስያ የመጡ አይሁድ እውሎስን በመቅደስ ውስጥ በማየታቸው አሕዛብን ከመጋረጃው ውስጥ በማስገባት መቅደሳቸውን እንዳረከሰባቸው አድርገው ደመደሙ። እነዚህ አይሁዶች ከኤፌሶን የመጣውን ጥሮፊሞስን ለይተው በማወቃቸው፤ ምናልባትም እራሳቸውም ከኤፌሶን የመጡ ሳይሆኑ አይቀሩም። እነዚህ ሰዎች በአእምሮአቸው ምንም ነገር ሳይረዱ ከሰሜታቸው ግፊት በመነሣሣት በሚከተሉት አሳቦች ላይ ይሟገቱ ጀመር፡- (1) እውሎስ ወደ ሚሄድበት ስፍራ ሁሉ አሕዛብ ወዳጆቹም ሂደዋል፤ (2) እውሎስ በመቅደሱ ውስጥ ታይቷል፤ ስለሆነም፤ እነዚህ አሕዛብ ወደጆቹም መቅደስ ወስጥ ገብተዋል፤ ይህን የመሰለው መደምደሚያ ከአድላዊ አእምሮ የመነጫ ጭፍን አስተያየት ነበር።

የሮም ወታደሮች እጅግ በጠበበ የጊዜ ልዩነት ውስጥ ደርሰው ጣልቃ ባይገቡ ኖሮ እውሎስን ይገድሉት ነበር። (ከመቅደሱ በስተሰሜን ምዕራብ በሚገኘው በአንቶኒያ ግንብ ውስጥ ቢያንስ 1,000 ወታደሮች ሰፍረው ነበር።) በመቅደሱ ውስጥ የሚገኙት ሌሎች ሰዎች እየተፈጸመ ያለውን ሳያውቁ ከሁከቱ በመደበቅ ይተራመሱ ነበር። ይህም ትዕይንት በኤፌሶን የተነሣውን ሁከት ያስታውሰናል። ቁጥር 30ን ከ19:29 ቁጥር 34ን ደግሞ ከ19:32 አመሳክር። ሁከቱን ለማብረድና እውሎስን ለማትረፍ የሻለቃውን (ቀላውዴዎስ ሉስዮስ-23፥26)፤ የሁለት መቶ አለቆችንና ምናልባትም የ200 ወታደሮች ተሳትፎ ጠይቋል። ሻለቃው እውሎስ ዓመፅ በማስነሣቱ በሮማውያን የሚፈለግ ግብፃዊ እንደሆነ አስቦ ነበር (ቁጥር 38)። ይህም እውሎስን ለምን በሁለት ሰንሰለቶች እንዳሳሰረው ያሳያል (ቁጥር 11 ተመልከት)።

ቀላውዴዎስ ሕዝቡን ስለሁከቱ መንሥኤ በጠየቀ ጊዜ የሚያውቁት ነገር ስላልነበር፤ ምክንያቱም ምን እንደሆነ ሊገልጹለት አልቻሉም ነበር። የመጀመሪያዎቹ ሁከት ፈጣሪዎች ከሳቸውን በመረጃ ሊያስደግፉ እንደማይችሉ በመረዳት በዚህ ጊዜ ሳይሸሸጉ አልቀረም። ቀላውዴዎስ በመቅደሱ ውስጥ ከሚገኙ ሰዎች ማስረጃ ሊያገኝ ባለመቻሉ፤ እውሎስን ሊጠይቅ ፈለገ፤ ስለሆነም፤ ወታደሮቹ እውሎስን ከአሕዛብ አደባባይ ወደ ወታደሮቹ መኖሪያ ክፍል ተሸክመው ወሰዱት። እውሎስን በዚያን ሁኔታ በወሰዱት ጊዜ፤

ሕዝቡ፡ «አስወግደው!» እያሉ በቁጣ ይጮኹ ነበር። ይህም የጌታችንን እስራትና ምርመራ ያስታውሰናል (ሉቃስ 23:18፤ 21፤ ዮሐ. 19:15)።

በዚህ ወቅት ግን እውሎስ መናገር የሚኖርበት ጊዜ መድረሱን ወሰነ፤ ሻለቃውም አደገኛ እስረኛው የግሪክ ቋንቋ በማወቁ ተደነቀ። እውሎስ ለአይሁዶች ለመናገር እንዲፈቀድለት በጠየቀ ጊዜ፡ ቀላውዴዎስ ለበላይ አካላት ለሚያቀርበው ዘገባ በቂ መረጃ እንደሚያገኝ ተስፋ በማድረግ ፈቀደለት። ይሁንና፡ ያገኘው ጠቃሚ መረጃ አልነበረም (23፡23-30 ተመልከት)። እውሎስ ለአይሁዶች በራሳቸው የአረማይክ ቋንቋ በመናገሩ፡ ዝም ብለው ያዳምጡት ጀመር፤ ንግግሩን ለመፈጸም ባይችሉም፡ ሕይወቱንና አገልግሎቱን አስመልክቶ ሦስት አስፈላጊ ነጥቦችን አብራርቷል።

(1) የቀድሞ ባሕርዩ (ቁጥር 3-5)። እውሎስ በዘመኑ ዋንኛ የሃይማኖት መምህር (ረቢ) ስለነበር (ገላ. 1:13-14)፡ ከሕዝቡ መካከል አንዳንዶች ያወቁት እንደነበር አይጠረጠርም። እውሎስ የአይሁዳዊነት መረጃዎቹን እንዴት አንድ በአንድ እንዳቀረበ ልብ በል እውሎስ ትውልዱ አይሁዳዊ፡ በጠርሴስ የተወለደ፡ በኢየሩሳሌም፡ ያደገ፡ በገማልያል እግር ሥር የተማረ፡ የሕግ ተከታይ፡ የቤተ ክርስቲያን ቀናተኛ አሳዳጅና የአይሁድ ሸንጎ ተወካይ ነበር። ታዲያ የአገሩ ሰዎች እንዲህ ዓይነት ማዕረግ ያለውን ሰው በአክብሮት ሊያዳምጡት ያልፈለጉት ለምን ይሆን!

እውሎስ ሕዝቡን የሁከት ተካፋዮች በመሆናቸው በመውቀስ ምትክ ለእግዚአብሔር «ቀናተኞች» በመሆናችሁ በማለት አመሰግናቸው። (ለአቴን ሰዎችም ተመሳሳይ አቀራረብ ነበረው 17:22።) እንደዚሁም እርሱ ራሱ ሰዎችን በመወንጀል በማሰርና በመግደል ጭምር በደለኛ እንደነበረ አምኖአል። የክርስትና እምነት እንደ «መንገድ» የተጠቀሰ ሲሆን (9፡2፤ 19፡9፤ 23፤ 24፤ 14፤ 22)፡ ይህም «እኔ መንገድ ነኝ» (ዮሐ. 14:6) የሚለውን የጌታችን አባባል የሚያመለክት ሳይሆን አይቀርም።

(2) አስደናቂ ለውጡ (6-16)። ሉቃስ በምዕራፍ 9 የእውሎስን የደኅንነት ገጠመኝ የዘገበ ሲሆን እውሎስም በኋላ ላይ ይህንኑ ታሪክ ለፊልክስና ለአግሪጳ ይደግመዋል (26:1-32)። በዛሬው ጊዜ ቢሆን፡ ያንን ያህል ሕዝብ መሰሉን የምስክርነት ቃል በጸጥታ ያዳምጣል ብሎ መገመት ያዳግታል። በዚያን ጊዜ የነበሩ ሰዎች ግን ተአምራዊ ክስተቶች እንደሚፈጸሙ ተስፋ በማድረግ በእውሎስ ትረካ ሳይደነቁ አልቀሩም (23፡9 ተመልከት)። በተጨማሪም፡ እነዚያ ክስተቶች በደማስቆ መንገድ ላይ በተፈጸሙ ጊዜ እውሎስ በይፋዊ የሸንጎ

ተልእኮ ላይ ስለነበረ ይህም ቢያንስ መጠነኛ አክብሮትና ተደማጭነትን አትርፎለታል።

ጳውሎስ በምስክርነቱ የናዝሬቱ ኢየሱስ ሕያው እንደሆነ በመረጃ አስደግፎ አስረድቷል። ጳውሎስ የኢየሱስን ክብር ከማየቱም በላይ ድምፁንም ሰምቷል። በመቅደስ አደባባይ ውስጥ ሆነው የሚሰሙ አይሁዶች ግን በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ የነበራቸው አቋም የተለየ ነበር። ይኸውም የናዝሬቱ ኢየሱስ በግብዝነቱ እንደተሰቀለና ከዚያም ደቀ መዛሙርቱ ሬሣውን ከመቃብሩ ውስጥ በመሥረቅ ከሙታን ተነሥቷል ብለው እንዳስወሩለት ነው። በመሠረቱ፤ ጳውሎስም ራሱ ቤተ ክርስቲያንን ያሳድድ በነበረ ጊዜ ይህንኑ አሳብ አምኖበት ነበር።

ከጳውሎስ ጋር አብረው ይጓዙ የነበሩት ሰዎች እንደ እርሱ ባለመታወራቸው ደማቅ ብርሃን ተመልክተዋል። በተጨማሪ ምን እንደተነገረ 'ባያውቁም የተለየ ድምፅ ሰምተው ነበር (9:17)። እንግዲህ ጳውሎስ የኢየሱስን ሕያውነት በተረዳበት ወቅት የቱን ያህል እንደሚደነቅ ይታይህ! ያለ አንዳች ማመንታት፤ ጠቅላላ የአስተሳሰብ መንገዱን ወዲያውኑ በመቀየር ንስሐ መግባት ማለት ነው። ከሞት የተነሣው ጌታ ሕይወቱን እንዲቆጣጠር አደረገ።

ጳውሎስ ሕግን በትጋት ከሚጠብቀውና «ወንድሜ ሆይ» በማለት ከጠራው ሐናንያ ጋር ራሱን በማስተባበር ያሳየውን ጥበብ ልብ በል፤ ሐናንያ የተሰጠ አይሁዳዊ ነበር። በተጨማሪም፤ ሐናንያ የጳውሎስን ታላቅ ልምድ በአባቶቻቸው አምላክ ፈቃድ የተገኘ መሆኑን እንዳመነበት አስታውሱ። ጳውሎስ ሐናንያን በመጥቀስ፤ አድማጮቹ የደህንነት ልምዱንና የአገልግሎት ጥሪውን እንዲቀበሉ በማሳመኛነት አቅርቧል። ጳውሎስ «ጻድቁን» አይቶአል፤ ይህም ለመሢሐ የተሰጠ ስም ነበር (3:14 እና 7:52 ተመልከት)። ጳውሎስ በዚህ ጊዜ መልእክቱን «ለሰዎች ሁሉ» እንዲያደርስ በእግዚአብሔር ተልኮ ነበር። ይህም አሕዛቡን የሚያጠቃልል ሲሆን፤ ጳውሎስ ግን ለጊዜው ስለዚህ ጉዳይ አላነሣም ነበር።

ቁጥር 16 ጥምቀት ከኃጢአት ለመታጠብ አስፈላጊ እንደሆነ የሚጠቁም ይመስላል፤ ሆኖም ግን እውነታው እንዲህ አይደለም። የግሪክ ቋንቋ ምሁር የሆኑት ኪንት ዌስት በአዲስ ኪዳን ትንታኔያቸው፤ «አስቀድመህ ስሙን ጠርተሃልና፤ ተነሥተህ በመጠመቅ ከኃጢአትህ ታጠብ» ሲሉ ይገልጹታል። የዳንነው በእምነት የጌታን ስም በመጥራት ሲሆን (2:21፤9:14)፤ በመጠመቅ እምነታችንን እናሳያለን። እንደ 9:17 አገላለጽ፤ ጳውሎስ ከመጠመቅ በፊት በመንፈስ ቅዱስ ተሞልቷል፤ ይህም ከዚህ ቀደም ብሎ ዳግም

እንደተወለደ ያመለከታል። የኃጢአትን መታጠብ ስኬታማ የሚያደርገው የጌታን ስም መጥራቱ እንጂ መጠመቁ አይደለም።

በመሠረቱ፣ ከጳውሎስ አድማጮች ብዙዎቹ በወቅቱ ስለተነሣው አዲስ «የክርስቲና እምነት»፣ ስለተፈጸሙት ጥምቀት፣ ስለ እስጢፋኖስ መወገርና፣ የክርስቶስን ፈለግ የተከተሉት ሰዎች ስለ ፈጸሙአቸው ተአምራት ያውቁ ነበር። «ይህ በሰውር የተደረገ አይደለምና» (26:26) ጳውሎስ የሚናገረው ሁኔታውን ለማያውቁ ሰዎች አልነበረም።

(3) ልዩ ጥሪው (ቁጥር 17-21) ጳውሎስ ደኅንነትን ከተቀበለ በኋላ በደማስቆና ከዚያም በዓረብ አገር አገልግሎቱን ሰጥቷል፤ ወደ ዓረብ አገርም የሄደው ወንጌሉን ለማሰራጨትና የእግዚአብሔርን ቃል በጥምና ለማጥናት ሳይሆን አይቀርም (9:19-25፤ ገላ. 1:16-17)። ጳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም በተመለሰ ጊዜ፣ በርናባስ እስከማለደና ከኅብረቱ ጋር እስከ ቀላቀለው ጊዜ ድረስ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች አልተቀበሉትም ነበር (9:26-29)። አይሁዶች በመቅደስ ውስጥ ለጸለየና ከእግዚአብሔር ዘንድ ራዕይ ለመጣለት ሰው ልዩ አክብሮት መስጠታቸውን ስለሚያውቅ፣ ጳውሎስ በገጠመኝ ውስጥ አይሁዶች የሚያተኩሩባቸውን ነገሮች በድጋሚ አጉልቶ ያሳያል።

ሕዝቡ ምስክርነቱን ስለማይሰሙ፣ ጳውሎስ በፍጥነት ከኢየሩሳሌም እንዲወጣ ጌታ ገለጸለት። ይህንኑ ትእዛዝ በመጠበቅ ጳውሎስ ከግሪክ የመጡ አይሁዶች ካሄሩበት የግድያ ተግባር አምልጧል (9:29-30)። በመጀመሪያ ግን ጳውሎስ አዲስ ፍጥረት ሆኖ እንደተለወጠና ኢየሱስም መሢሕና ሕያው እንደሆነ ለአይሁዶች ለማስረዳት ፈልጎ ነበር። ጳውሎስ አንዳንድ አይሁዶችን ወደ ጌታ ቢያመጣ፣ ምናልባትም ለፈጸማቸው በደሎች ማካካሻ በሆነውም ነበር በተለይም እስጢፋኖስን ለመግደል በተባባሪነት የፈጸመውን በደል በማቅለል ረገድ እገዛ ባደረገለትም ነበር።

የጌታ ትእዛዝ ግን፣ «ሂድ፣ እኔ ወደ አሕዛብ ከዚህ ወደ ሩቅ እልክሃለሁና» የሚል ነበር (ቁጥር 21)። ጳውሎስ እንዴት አሕዛብን ለማገልገል እንደ ጀመረ ለማብራራት ቢፈልግም፣ አይሁዶች ንግግሩን እንዲቀጥል አልፈቀዱለትም ነበር። ማንኛውም የተሰጠ አይሁዳዊ ከአሕዛብ ጋር ምንም ዓይነት ኅብረት እንዲኖረው አይፈልግም! ምናልባትም ያችን «አሕዛብ» የምትል አንዲት ቃል ጳውሎስ ባይተነፍስ ኖሮ መታሠሩም ሊቀርለት በቻለ ነበር። እርሱም ይህንን ሳያውቀው አልቀረም ይሁንና፣ ውጤቱ ምንም ቢሆን በምስክርነቱ ታማኝ መሆን ነበረበት። ጳውሎስ ከደኅንነት ርቀው ለጠፉት

ኃጢአተኞችና ለወንጌላዊነቱ ያለውን የኃላፊነት ሽክም ከሚያጣ እስረኛ ቢሆን ይመርጥ ነበር! በዛሬም ጊዜ እንደዚህ ዓይነት ብዙ ክርስቲያኖች ቢኖሩን ኖሮ፤ በእጅጉ በተጠቀምንባቸው ነበር።

ቀላውዴዎስ ዳግም ሁከት በመቀስቀስ ላይ መሆኑን ሲያይ፥ ጳውሎስን «በማሠቃየት ለመመርመር» ወደ ወታደሮቹ መኖሪያ ክፍል ወሰደው። ሐዋርያው በጦርሴስ እንደ ተወለደ አስቀድሞ የገለጸ ቢሆንም፤ ሮማዊ ዜግነት እንዳለው አልነገራቸውም ነበር። በጊዜው የሮም ዜግነት ያለውን ሰው መግረፍ ሕገ-ወጥ ነበር። በዚያን ዘመን ሰዎች ዜግነታቸውን እንዴት እንደሚያረጋግጡ አናውቅም! ምናልባትም ከክርስቶስ ልደት በኋላ በነበረው በአንደኛው ክፍለ ዘመን የዛሬውን ዓይነት መታወቂያ የሚመስል ማስረጃ ይሰጣቸው ይሆናል።

ቀላውዴዎስ ይህ አረማይከና ግሪክ ቋንቋዎች መናገር የሚችለው አጭር አይሁዳዊ ሁከት ፈጣሪ የሮም ዜጋ መሆኑን ባወቀ ጊዜ ሳይደነግጥ አይቀርም። ቀላውዴዎስ፤ «እኔ ይህን ዜግነት በብዙ ገንዘብ አገኘሁት» ሲል ዜግነቱን ለባለሥልጣናት ጉቦ በመስጠት እንደተቀበለ በትምክት ገለጸ። ይኸውም የሮም ዜግነት እንደ ዕቃ በገንዘብ አለመሸጡን ያመለክታል። ጳውሎስ ግን ለአባቱ ምስጋና ይገባውና በሮም ነፃነትና ዜግነት ሥር በመወለዱ፤ ከሮማዊው ሻለቃ የተሻለ መብት ነበረው። የጳውሎስ አባት ይህን የሮም ዜግነቱን እንዴት እንዳገኘ አናውቅም። ጳውሎስ ግን ክርስቶስን ለማገልገል በዜግነቱ እንደሚጠቀምበት አያጠራጥርም።

ወታደሮች ሁለት ስሕተቶችን የፈጸሙ ሲሆን፤ ስሕተቶቹን ለማቆም ሲፈጥኑ እንመለከታለን፤ ጳውሎስን ማሰር ብቻ ሳይሆን፤ ለመግረፍም ዐቅደው ነበር። አሁን ግን ቀላውዴዎስና ወታደሮቹ ጳውሎስ ሮማዊ ዜግነት እንዳለው በመረዳታቸው የተለየ መስተንግዶ አድርገውለታል። እግዚአብሔር አገልጋዩን ለመጠበቅና በመጨረሻም ወደ ሮም ለማድረስ የሮምን መንግሥት ታላቅ ሥልጣን እየተጠቀመበት ነበር።

ጳውሎስ በጠቅላላው በኢየሩሳሌም ያሳለፈው ጊዜ ግጭትና ያለመግባባት ያልተለየው ቢሆንም፤ እርሱ ግን አገልግሎቱን ቀጥሏል። ምናልባትም በዚህ ጊዜ ከወዳጆቹ አንዳንዶቹ፤ «እኛም ቀድሞውኑ ነግረነው ነበር! ችግር እንደሚገጥመው አስጠንቅቀነውስ አልነበረ? ይኸው!» ማለታቸው የማይቀር ነው። ለጳውሎስና አብረውት ለነበሩ ሰዎች ሁኔታው የጉዞው ፍጻሜ ሊመስል ቢችልም፤ እግዚአብሔር ግን ለእነርሱ ሌሎች ዕቅዶች ነበሩት። ጳውሎስ እየደጋገመ መሰከረና እስረኛ ባይሆን ኑሮ የመሰከረላቸውን ሰዎች ጨርሶም ሊያገኛቸው

ባልቻለ ነበር። ሆኖም በዚህ ዕድል በመጠቀም መልእክተኛው አውሎስ ወደ ሮም ደረሰ፤ የመጓጓዣውን ዋጋ የከፈሉት ሮማውያን ነበሩ።

እንግዲህ፤ የእግዚአብሔር ሕዝቦች ደፍረው ለመመስከር በሚነሡበት ጊዜ የሚያጋጥማቸው ይህን የመሰለው ዕድል ነው!

እስረኛው ጳውሎስ

የሐዋርያት ሥራ 22:30-23:35

በአንድ ወቅት ወደ ወጎኒ ቤት ስለወረደ የልጆች አሳዳጊ የምስክርነት ቃሌን እንድሰጥ ተጠይቄ ነበር። የዚህ ዓይነቱ ሁኔታ ለእኔ አዲስ ገጠመኝ እንደመሆኑ፤ ጠባቂው ላቀረበልኝ የመጀመሪያ ጥያቄ ጨርሶ አልተዘጋጀሁበትም ነበር። እርሱም፡ «ይህ የታሰረው ሰው ልጅ ለማሳደግ ብቁ ይመስልዎታል?» ሲል ጠየቀኝ።

እኔም፡ «ይህ በሰውየው ሁኔታ የሚወሰን ይሆናል፤ በተረፈ ግን እንደ መጥምቁ ዮሐንስ፤ ጆን ቡንያንና እንደ ሐዋርያው ጳውሎስ እንኳ ያሉት ታላላቅ የታሪክ ባሕርያት ሁሉ እስረኞች ነበሩ» ብዬ መለስሁ።

ዳኛው ግን፡ «ለተጠየቁት በአጭሩ ብቁ ነው ወይም አይደለም የሚል መልስ ይሰጡ እንጂ ሐተታ አያብዙ!» በማለት በቁጣ ስላቋረጠኝ እኔም ስብከቴን እዚያው ላይ አቆምሁ።

የሮም ወታደሮች ሐዋርያውን፡ «እስረኛው ጳውሎስ» (ቁጥር 18) እያሉ ይጠሩት የነበረ ሲሆን፤ እርሱም ራሱ በዚሁ ስም ይጠቀም ነበር (ኤፌ. 3:1፤4:1፤ 2ኛ ጢሞ. 1:8፤ ፊልሞ. 1:9)። ጳውሎስ «በወታደራዊ እንክብካቤ ሥር» ማለትም፤ ከሚጠብቀው ወታደር ጋር ተቆራኝቶ ይኖር ነበር። «በሕዝቡ እንክብካቤ ሥር» የሚኖሩ እስረኞች ለማንኛውም የሰው ልጅ አሠቃቂ በሆነ ተራ እስር ቤቶች ውስጥ ይጣሉ ነበር (የሐዋ. 16:19-24)።

የጳውሎስ ወዳጆች ወደእርሱ መጥተው ይጎበኙትና የግል ፍላጎቶቹን ለማሟላት እገዛ ያደርጉ ነበር። «በቤተ ክርስቲያን ስለ ጳውሎስ ወደ እግዚአብሔር ያለማቋረጥ ጸሎት ይደረግ ነበር» (የሐዋ. 12:5) የሚል ዓረፍተ ነገር አለማግኘታችን አሳዛኝ ነገር ነው። የኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን ጳውሎስ በዚያው በኢየሩሳሌምም ውስጥ ሆነ በቂሣርያ ታስሮ በቆየባቸው የሁለት ዓመታት ጊዜ ውስጥ ልትረዳው ምንም ዓይነት እርምጃ ስትወስድ አንመለከትም።

ይህ ምዕራፍ አስገራሚ ከመሆኑም በውስጡም ጳውሎስ የተጋፈጣቸውን ሦስት ሁኔታዎች እናገኛለን።

1. ጳውሎስና የአይሁድ ሸንጎ (22:30-23:10)።

ጳውሎስ የሮም ዜጋ እንደሆነ ከተረዳ በኋላ፣ የሮማው ሻለቃ መፍትሔ ሊያገኝላቸው ከሚገቡ ሁለት ከባድ ጥያቄዎች ጋር ተፋጥጦ ነበር። በመጀመሪያ፣ እስረኛው በእርሱ ላይ የተሰነዘሩትን ዋንኛ ክሶች እንዲያውቅ ማድረግ ነበር፤ ይህም ጳውሎስ የሮም ዜጋ እንደመሆኑ ሊደረግለት የሚገባ መብቱ ነበር። ሁለተኛ፣ ለራሱ መዘከርና ለበላዮቹም ለመግለጽ አንዳንድ ዋንኛ ክሶችን ማግኘት ይኖርበት ነበር። ሻለቃው ጳውሎስ አንድ የከፋ ተግባር እንደፈጸመና ይህ ባይሆን ኖሩ እጅግ ብዙ ሰዎች «አስወግደው!» እያሉ እንደማይጮኹ እርግጠኛ ነበር። ይህም ሆኖ፣ የጳውሎስን ጥፋት የሚያውቅ ሰው አልነበረም። ይህም ለሮማዊው ሻለቃ ምንኛ ችግር ፈጥሮበት ነበር!

ተገቢው እርምጃ ራሳቸው የጳውሎስ ወገኖች እንዲመረምሩት ማድረግ በመሆኑ፣ ሻለቃው ልዩ የአይሁድ ሸንጎ እንዲካሄድ ሁኔታዎችን አመቻቸ። ሸንጎ 70 (ወይም 71) አይሁዳዊ ቀደምት መምህራን የሚገኙበት ሲሆን፣ ሊቀ ካህኑም በሊቀመንበርነት ያገለግል ነበር። የተቀደሰውን የአይሁድ ሕግ ለሕዝቡ ጉዳዮች መተርጎምና ማዛመድ፣ ብሎም ሕጉን የተላለፉትን ሰዎች መመርመር የእነዚህ ወገኖች ኃላፊነት ነበር። ሮማውያን ለሸንጌው ለተፈጸመው በደል የሚገባውን ከፍተኛ ቅጣት (የሞት ፍርድ) እንዲያስተላልፍ ፈቃድ ሰጥተው ነበር።

ሻለቃውና ጠባቂው (ቁጥር 10) ጳውሎስን ወደ ሸንጌው ፊት ካቀረቡት በኋላ የሚሆነውን ለማየት ይጠባበቁ ጀመር። በመቅደሱ ውስጥ የተሰበሰቡት አይሁዶች ጳውሎስን ያስተናገዱበትን ሁኔታ በመመልከት፣ ቀላውዴዎስ እስረኛው ከእርሱ እንዳይወሰድና እንዳይገደል እዚያ አካባቢ ቆሞ መታዘቡን ቀጠለ። ማንኛውም የሮም ወታደር እስረኛው እንዲያመልጠው አይፈልግም ነበር፤ ይህም የራሱን ሕይወት ከአደጋ ለመጠበቅ ነው። በተለይም ግልጽ ባልሆነ ክስ የታሰረውን እስረኛ ማጣት ለማንኛውም የሮም ባለ ሥልጣን አሳፋሪ ነበር።

ጳውሎስ በሸንጌው ፊት ቀርቦ ሁኔታውን በጥንቃቄ ከመረመረ በኋላ፣ ንግግሩን በአድማጮቹ ላይ በማተኮር በመልካም ግብብነት ለመጀመር ወሰነ። ወዲያውም «ወንድሞች ሆይ፥» በማለት አይሁዳዊነቱን የገለጸ ሲሆን፣ ይህም የአገሩን ሰዎች አትኩሮት ለመሳብ እንደረዳው አይጠረጠርም።

«ኖሬአለሁ» ተብሎ የተተረጎመው የግሪክ ቃል «ዜጋ ሆኖ መኖር» ማለት ነው። «ፖለቲካ» የሚለው ቃል የመጣው ከዚሁ

የግሪክ ቃል ነው። ጳውሎስ እንደ አንድ ጥሩ አይሁዳዊ ዜጋ የኖረና ሕጉን ያልተላለፈ ታማኝ አይሁዳዊ እንደነበር አስረድቷል። አይሁዶች ቢኮንኑትም ሕሊናው ግን አልኮነውም ነበር።

«ሕሊና» ጳውሎስ ከሚወዳቸው ቃላት አንዱ ሲሆን፤ በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ሁለት ጊዜ (23:15; 24:16) እና በመልእክቶቹ ውስጥ ባጠቃላይ ሀያ አንድ ጊዜ ተጠቅሶአል። የቃሉ ትርጉም «ሁሉንም በማወዳደር ማወቅ» የሚል ሲሆን፤ ሕሊና ትክክል ስንሠራ የሚደግፈንና ስንሳሳት ደግሞ የሚቃወመን ውስጣዊ «ዳኛ» ወይም «ምስክር» ነው (ሮሜ 2:15)። ሕሊና መመዘኛ ነጥቦችን አይደነግግም፤ ዳሩ ግን ፍርዱን ከተግባር ላይ ያውለዋል። አንድ ሌባ ስለ ተባበሩት ወንጀለኞች እውነቱን ቢያወጣ የሚደርስበት የሕሊና ወቀሳ፤ አንድ ክርስቲያን ስለ ወዳጆቹ ውሸት ቢናገር ከሚደርስበት የሕሊና ወቀሳ ያልተለየ ነው። ሕሊና መልካም ይሁን ወይም ክፉ፤ ትክክል ይሁን ወይም ስሕተት፤ ሰውየው ያስፈራቸውን መመዘኞች ስለማሟላት አለግጧል ይዳኛል እንጂ፤ መመዘኞችን አያወጣም።

ሕሊና ምናልባትም ብርሃን በሚያስገባ የመስተዋት መስኮት ሊመሰል ይችላል። የእግዚአብሔር ሕግ ብርሃን ሲሆን፤ መስኮቱ ይበልጥ በጠራ መጠን የበለጠ ብርሃን ይገባበታል። መስኮቱ ሲቆሽሽ ብርሃኑ እየደበዘዘ ይሄድና በመጨረሻም ቤቱ በጽልመት ይዋጣል። መልካም ወይም ንጹሕ ሕሊና (1ኛ ጢሞ. 3:9) የእግዚአብሔርን ብርሃን ወደ ሕይወታችን በማስገባት፤ ለፈጸምነው በደል በአግባቡ የሚወቅስንና ለትክክለኛ ተግባራችን ደግሞ የሚያበረታታ ነው። ብልሹ ሕሊና ግን ከኃጢአት ብዛት የተነሣ በመደንዘዙ ለመታመን የማይችል ነው (1ኛ ቆሮ. 8:7)። አንድ ሰው የሕሊናውን ድምፅ አልሰማ ብሎ ኃጢአት መሥራቱን ቢቀጥል፤ ፍጹሜው ክፉ ሕሊና (ዕብ. 10:22) ወይም ተቀብሎ የደነዘዘ ሕሊና ማትረፍ ሊሆን ይችላል (1ኛ ጢሞ. 4:2)። ከዚያም፤ አንድ ነገር ሲያበላሽ ሳይሆን፤ መልካም ነገር በማድረጉ እንኳን ሕሊናው ሲወቅሰው ይሰማዋል!

ታዲያ ጳውሎስ ቤተ ክርስቲያን ማሳደድ ብቻ ሳይሆን ንጹሕነት ሰዎችም እንዲሞቱ ጭምር ያደረገ ሆኖ ሳለ፤ እንዴት ንጹሕ ሕሊና እንዳለው ሊናገር ይችላል? ጳውሎስ ባገኘው ብርሃን መሠረት ባለማወላወል የኖረ ሰው ሲሆን፤ መልካም ሕሊናም፤ የሚፈልገው ይህንኑ ብቻ ነው። ጳውሎስ ክርስቲያን ከሆነና የእግዚአብሔር ክብር ደማቅ ብርሃን ወደ ልቡ ካበራ በኋላ (2ኛ ቆሮ. 4:6) ነገሮችን በተለየ አቅጣጫ በመመልከት «ከኃጢአተኞች ዋና» እንደሆነ ተገነዘበ (1ኛ ጢሞ. 1:15)።

ሊቀካህኑ ሐናንያ (በ4:6 የተጠቀሰው ሐናንያ አይደለም) እውሎስ «በመልካም ሕሊና ኖራለሁ» በማለቱ በቁጣ ጦፎ በአጠገቡ የነበሩት የአይሁድ የሸንጎ አባላት አፋን ይመቱት ዘንድ አዘዘ። (ኢየሱስም እንዲሁ ተመትቷል ዮሐ. 18:22።) በመሠረቱ እውሎስን ገና በተከሰሰበት በማንኛውም ነገር በደለኛ እንደሆነ ሳይጣራ የተወሰደው ይህ እርምጃ ሕገ-ወጥና ኢ-ሰብአዊም ጭምር ነበር። ሊቀካህኑ ርኅራኄና መልካም አሳቢነት ቢርቀው እንኳ፤ እውነተኛነትንና ከአድልዎ ነፃ መሆንን ማሳየት ይጠበቅበት ነበር (ዘሌ. 19:15፤ ዕብ. 5:2)።

እውሎስ ትክክለኛ በሆነ የቁጣ ስሜት መለሰለት፤ ይህን እርምጃ በበኩሌ ሳምንበት ሌሎች ብዙ ሰዎች ግን የእውሎስን ቁጣ አይቀበሉም። እውሎስ ስለተናገረው ነገር ማብራሪያ እንዲሰጥ ሲጠየቅ፤ ይቅርታ አልጠየቀም። ይልቁንም፤ ለሰውየው ሳይሆን ለሥልጣኑ አክብሮት አሳይቷል። ሐናንያ ከቶውንም የሊቀ ካህንነት ሥልጣን የማይገባው፤ ብልሹ ሰው ነበር። ከሌሎች ካህናት የአሥራት ገንዘብ በመሥረቅና የሚችለውን ጥረት ሁሉ በማድረግ ሥልጣኑን ለማሳደግ ይጥር ነበር። ከእስራኤል ደኅንነት ይልቅ በሮም ዘንድ ተወዳጅ ለመሆን አገሩን የካደ ወራዳ ሰው ነበር።

እውሎስ ሊቀ ካህኑን «በኖራ የተለሰነ ግድግዳ» በማለት ግብዝ እንደሆነ ገለጸ (ማቴ. 23:27፤ ሕዝ. 13:10-12 ተመልከት)። እውሎስ የተናገረው የትንቢት ቃል ነበር፤ በርግጥም እግዚአብሔር ይህንን ኃጢአተኛ ሰው መቶታልና! በ66 ዓ.ም. አይሁዶች በሮም ላይ ሲያምፁ፤ ሐናንያ ለሮም ሲወግን የኖረ በመሆኑ ሕይወቱን ለማትረፍ መሸሽ ነበረበት። በመሆኑም፤ በሄሮድስ ቤተ መንግሥት ውስጥ በሚገኘው የውኃ መሄጃ በይ ውስጥ ተደብቆ ሳለ የአይሁድ ወታደሮች አግኝተውት ገደሉት። ይህ ለዚህ ብልሹ ሰው አሳፋሪ ሞት ነበር።

እውሎስ በቁጥር 5 የሰጠው ምላሽ በተለያየ መልኩ ተተርጉሞአል። አንዳንዶች እውሎስ ሊቀ ካህኑ የትኛው እንደነበር አለማወቁን ይገልጻሉ። ወይም እውሎስ «ቅዱስ ምጸት» እየተጠቀመ ይሆናል፤ «ለመሆኑ የዚህ ዓይነቱ ሰው ሊቀ ካህን ሊሆን ይገባል?» ማለትም ሊሆን ይችላል። ይህ መደበኛ ስብስብ ባለመሆኑ፤ ምናልባትም ሊቀ ካህኑ ባህላዊ የክህነት ልብሶቹን ሳይለብስ በተለመደ ስፍራው ላይ አልተቀመጠም ይሆናል። እንዲያውም፤ እውሎስ ለብዙ ዓመታት ከአይሁድ የሃይማኖት ትዕይንት ተለይቶ በመቆየቱ፤ በሸንጎው ውስጥ የሚገኙትን ብዙ ሰዎች አያውቅም ይሆናል።

እንዲያውም የዘጸአት 22:28 መጠቀስ፤ ምናልባትም ጳውሎስ ሌሎች እንዲመቱት ያዘዘው ሊቀ ካህኑ መሆኑን አለማወቁን ሊያመለክት ይችላል። አሁንም ጳውሎስ አክብሮቱን የገለጸው ለሥልጣኑ እንጂ ሥልጣኑን ለያዘው ሰው እንዳልነበረ ልብ በል። በሁለቱ መካከል ልዩነት አለ።

ጳውሎስ ሕዝቡን ለመሳብ ያቀረበው መልካም ንግግር ስላላዋጣው ወደ ትምህርተ ሃይማኖታዊ አቀራረብ አመራ። ጳውሎስ እውነተኛው ጉዳይ በትንሣኤ መሠረተ ትምህርት ላይ ያለው እምነት እንደሆነ ገለጸ፤ ይህም የትንሣኤ እውነት ፈሪሳውያንና ሰዱቃውያን በከፍተኛ ደረጃ የሚቃቃሩበት ነበር። ጳውሎስ ይህንኑ አስፈላጊ መሠረተ ትምህርት በመከላከል፤ የሸንጎውን አባላት በአሳብ ሊከፋፍልና በመከላከላቸውም ክርክር ሊፈጥር እንደሚችል ያውቅ ነበር። ያሰበውም በትክክል ተሳካለት። ክርክሩ እጅግ የከፋ በመሆኑ ቀላውዴዎስና ወታደሮቹ 'ወደ ስብሰባው ክፍል በመግባት ለሁለተኛ ጊዜ እስረኞቻቸውን ለማዳን ተገደዱ።

ጳውሎስ ይህንን መንገድ ሲመርጥ «የወገን ልዩነት» እያካሄደ ይሆን? አይመስለኝም። ጳውሎስ ከሊቀ ካህኑ ጋር አሳዛኝ ግጭት ከፈጠረ በኋላ፤ በምንም ዓይነት በሸንጎው ፊት ትክክለኛ ዳኝነት እንደማይሰጠው ተገንዝቧል። የችሎቱ ምርመራ ቀጥሎ ቢሆን ኖሮ፤ ሊኮነንና እንደ ተሳዳቢ ከመቅደስ ውጭ ሊወገር ይችል ነበር። በተለይም ከእስያ ለመጡት አይሁዶች የምስክርነት ዕድል ቢሰጣቸው ኖሮ፤ በሐሰተኛ ቃላቸው በእሳቱ ላይ ቤንዚን ይጨምሩ ነበር። ስለሆነም፤ ከሁሉም የሚሻለው ጥበብ በተቻለ ፍጥነት ችሎቱ እንዲያከትም ማድረግና እግዚአብሔር በሮም ወታደሮች በመጠቀም ከአይሁዶች ያድነው ዘንድ መታመን ነበር።

ሌላም ሁለተኛ አመለካከት አለ፤ ይኸውም ጳውሎስ እውነተኛው ጉዳይ ጠቅላላው የ«ትንሣኤ» መሠረተ ትምህርት ላይሆን፤ የኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤ እንደሆነ በመናገሩ ሙሉ ለሙሉ ትክክል እንደነበረ ነው (24:21፤ 26:6-8፤ 28:20)። ጳውሎስ ዕድሉን ቢያገኝ ኖሮ፤ ልክ በብዙ የሮም ግዛቶች በሚገኙ የአይሁድ ምክራቦች እንዳደረገው ሁሉ በዚያም «የኢየሱስ ክርስቶስንና የትንሣኤውን» ወንጌል ባወጀ ነበር። በሐዋርያት ሥራ ውስጥ የወንጌሉ ምስክርነት የሚያማክለው በትንሣኤ ላይ ነው (1:22፤ 2:32፤ 3:15 ተመልከት)።

ኢየሱስ በሸንጎው ፊት ለምርመራ የቀረበ ሲሆን፤ ሐዋርያቱም ተመሳሳይ ፈተና ደርሶባቸዋል፤ በዚህም ጊዜ ጳውሎስ እየመሰከረላቸው

ነበር። ሸንጐው ያን የመሰለ ትልቅ የምስክርነት ዕድል ቢያጋጥመውም አባላቱ ግን ለማመን አልፈለጉም ነበር።

2. ጳውሎስና ጌታ ኢየሱስ (23:11)።

ጳውሎስ ደገንነትን ካገኘ ከጥቂት ዓመታት በኋላ፣ በኢየሩሳሌም ሕይወቱ በአደገኛ ሁኔታ ላይ ነበር፤ በዚህም ጊዜ ኢየሱስ በመቅደስ ውስጥ ተገልጾለት ምን ሊያደርግ እንደሚገባ ነግሮታል (22:17-21)። ጳውሎስ በቆሮንቶስ ከተማ ተስፋ በቆረጠና ወደ ሌላ ስፍራ ለመሄድ ባለበ ጊዜ፣ ኢየሱስ ወደ እርሱ ቀርቦ በዚያ ከተማ እንዲቆይ አበረታቶታል (18:9-10)። አሁንም፣ ጳውሎስ በአገልግሎቱ እጅግ በዛለበት በዚህ ጊዜ ኢየሱስ ሊያበረታታውና ሊያስተምረው ሲል ተገልጾለት። በኋላም ጳውሎስ ማዕበሉ በሚነሣበት (27:22-25) እና በሮም በሚመረመርበት ጊዜ (2ኛ ጢሞ. 4:16-17) ጌታ ማበረታቻ ይሰጠው ነበር። «እነሆ፣ ሁልጊዜ ከእናንተ ጋር ነኝ» የሚለው ለሁሉም ሁኔታ የሚሠራ ታላቅ ዋስትና ነው (ማቴ. 18:20)።

ጌታ ለጳውሎስ የሰጠው መልእክት የሚያበረታታ ነበር። «አይዞህ!» የሚለው ቃል «በርታ!» እንደማለት ነው። ኢየሱስ በምድር ላይ በሚያገለግልበት ጊዜ በአብዛኛው እነዚህን ቃላት ይናገር ነበር። ሽባ ለነበረው ሰው (ማቴ. 9:2) እና ደም ይፈላት ለነበረች ሴት (ማቴ. 9:22) ይህንኑ የማበረታቻ ቃል ተናግሮአል። በማዕበሉ ለሚንገላቱት ደቀ መዛሙርት ይህንኑ ቃል ያሰማቸው ሲሆን (ማቴ. 14:27)፣ በሰገንነትም ላይ ደግሞታል (ዮሐ. 16:33)። የእግዚአብሔር ሕዝቦች እንደመሆናችን፣ ጌታ ከእኛ ጋር ስለሆነና ስለሚረዳን ሁልጊዜም በችግር ጊዜያት ልንበረታ እንችላለን።

በተጨማሪም፣ ይህ የምስጋና መልእክት ነበር። ጌታ ጳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም በመሄዱ አልገሰጸውም። ይልቁንም፣ የሸንጐው አባላት ባይቀበሉትም እንኳ፣ ጳውሎስ ስለ ሰጠው ምስክርነት አመስግኖታል። ጳውሎስ በኢየሩሳሌም ያሳለፋቸውን ቀናት በተመለከተ የቀረቡትን ዘገባዎች ብታነብ፣ ጳውሎስ ያደረገው ጥረት ሁሉ በሚያሳዝን ሁኔታ ያልተሳካለት መስሎ ሊታይህ ይችላል። ሕግ አጥባቂ አይሁዶችን ለማሳመን ያደረገው ጥረት በመቅደስ ውስጥ ሁከት ሲያስነሣ፣ በሸንጐው ፊት የሰጠውም ምስክርነት የጉባኤውን አባላት በውዝግብ ውስጥ ከመጣል አላለፈም ነበር። ይህም ሆኖ ጌታ በጳውሎስ ምስክርነት ደስ የተሰኘ ሲሆን፣ ዋናው ቁም ነገርም ይኸው ነው።

በመጨረሻም፣ ጌታ ለጳውሎስ ያስተላለፈው የመተማመኛ መልእክት ነበር፤ ይኸውም፣ ጳውሎስ ወደ ሮም እንዲሄድ ነበር። ጳውሎስ ለብዙ ወራት ወደ ሮም ለመሄድ ቢመኝም (19:21) ሮሜ

15:22-29)፥ በኢየሩሳሌም የነበሩት ሁኔታዎች ምኞቱን እንዳይላካ ያጨናገፉት መስሎት ነበር። የሃይማኖት መሪዎች ስለእርሱ በዋሹባቸው አክራሪ አይሁዶች ሊገድሉት በሞከሩባቸውና እክራሪ የመንግሥት ባለሥልጣናት ችላ ባሉት በእነዚያ ቀጣይ ሳምንታት ውስጥ፤ ይህን የተስፋ ቃል መስማት ለጳውሎስ የቱን ያህል ብርታት ሰጥቶት ይሆን? በዚህ ሁሉ ጊዜ ግን ጌታ ከእርሱ ጋር ሆኖ ታማኝ አገልጋዩን ወደ ሮም ለማድረስ ፍጹም ዕቅዱን እየፈጸመ ነበር።

3. ጳውሎስና የአይሁድ ሢረኞች (23:12-35)።

ጳውሎስ በደማስቆ ለክርስቶስ ከመሰከረበት ከመጀመሪያ ጊዜ አንሥቶ (9:22-25)፤ በአደጋ ውስጥ ነበር። ደኅንነት ካገኘ በኋላ ወደ ኢየሩሳሌም መጀመሪያ ሲመጣ፤ ከግሪክ አገር የመጡ አይሁዶች ሊገድሉት ሞክረው ነበር (9:29)። አይሁዶች በኢስድያ ከምትገኘው አንጾኪያ አባርረው ያስወጡት ሲሆን (13:50-51)፤ በኢቆንዮን ሊወግሩት ዛቱ (14:5)። ጳውሎስ በልስጥራ የተወገረ ሲሆን (14:19-20)፤ እንደዚሁም በቆሮንቶስ አይሁዶች ሊያሳስሩት ሞክረው ነበር (18:12-17)። ደግሞም በኤፌሶን ሊገድሉት ከማሢራቸውም (20:19)፤ በባሕርም ላይ ሳይቀር ሕይወቱን ለማጥፋት ሞክረው ነበር (20:3)። በገዛ አገሩ ሰዎች የተቀበላቸውን መከራዎች ሁሉ ስትመለከት፤ ጳውሎስ በ1ኛ ተሰሎንቄ 2:14-16 ውስጥ ያስፈራቸው ቃላት ልዩ ትርጉም ይሰጡሃል።

ምናልባትም ጳውሎስን በኢየሩሳሌም ለመግደል ያሢሩት ከእስያ የመጡ አይሁዶች ሳይሆኑ አይቀሩም (21:27-29)። አንዳንድ የካህናት አለቆችና ሽማግሌዎች ከእነርሱ ጋር ለመተባበርና የቀላውዴዎስን አሳብ ለማስቀየር ሊሞክሩ ተስማሙ። ለሸንጎው ከጳውሎስ ዘንድ ተጨማሪ መረጃ መፈለጉ ምንም አዲስ ነገር ባለመሆኑ የጳውሎስን ቡድን በማጥመድ ሐዋርያውን መግደሉ አይከብዳቸውም ነበር። ይህን መሰሉ አድራጎት ሻለቃው በበላይ አለቆቹ ዘንድ የሚያስጠይቀው ቢሆንም፤ ሊቀ ካህኑ ግን ሊከላከልለት ይችላል ነበር። ከዚህ ቀደም ሮማውያንና አይሁዶች በዚህ መንገድ ተባብረዋል (ማቴ. 28:11-15)።

ይሁንና፤ እስክንገድለው ድረስ እህል አንቀምስም ብለው ያደሙት አርባ ሰዎችና ሢራውን ያቀነባበሩት የሃይማኖት መሪዎች፤ ጳውሎስ የኢየሱስ ክርስቶስ ሐዋርያ እንደሆነና ከፍ ከፍ ያለው ጌታ ከሰማይ እየተመለከተ እንደሆነ ዘንግተው ነበር። ጳውሎስ ደኅንነቱን ባገኘ ጊዜ ጌታ መከራ እንደሚቀበልና ዳሩ ግን ከጠላቶቹ እጅ እንደሚያድነው ቃል ገብቶለት ነበር (9:15-16፤ 26:16-17)። ጳውሎስ

በሕይወቱ ሁሉ በዚያ የተስፋ ቃል ላይ የተደገፈ ሲሆን፤ እግዚአብሔር በታግኝነት ቃሉን ፈጽሞ አል።

በዚህ ስፍራ ከተጠቀሰው በቀር ስለ ጳውሎስ እህትና ስለ ልጅ የምናውቀው ነገር የለም። ፊልጵስዩስ 3፡8 ጳውሎስ በክርስቶስ ባመነ ጊዜ ቤተሰቡን እንዳጣ ቢያመለክትም፤ በኋላም ቢሆን ከዘመዶቹ አንዳንዶቹ ስለመለወጣቸው የምናውቀው ነገር የለም። (በሮሜ 16፡7 እና 11 የተጠቀሰው «ዘመድ» እንደ 9፡3 ሁሉ «እንደእኔው አይሁዳዊ ለሆነ» የሚል ትርጉም አለው።) የጳውሎስ ቤተሰብ ከፈሪሳውያን ጋር ረዥም ግንኙነት ስለነበረው (23፡6)፤ ከዘመኑ ባለሥልጣናት ጋር ቅርበት የነበራት እህቱ በጳውሎስ ላይ ስለተወጣነው ሤራ ልታውቅ ችላለች። ሴቶች እርስ በርሳቸው የሚነጋገሩ ሲሆኑ፤ ምሥጢር የሚባለውም ለአንድ ሰው በአንድ ጊዜ የምትነግረው ነገር ነው።

እህቱም ሆነች የእህቱ ልጅ አማኞች የነበሩ አይመስልም፤ እንዲህም ቢሆን ኖሮ በኢየሩሳሌም ከሚገኘው ይፋዊ የሃይማኖት ቡድን ጋር ግንኙነት ባልኖራቸውም ነበር። ዳሩ ግን እነዚህ ሰዎች የተሰጡ አይሁዶች ሲሆኑ፤ የሤራውን ክፉነት ያውቁ ነበር (ዘጸ. 23፡2)። ወሬውን ሰምተው ለቀላውዴዎስ በግል ማስተላለፋቸው የእግዚአብሔር ፈቃድ ነበር። ቅዱስ ኦገስቲን «ያለፈውን ለእግዚአብሔር ምሕረት፤ ያሁኑን ለፍቅሩ፤ የሚመጣውን ደግሞ ለፈቃዱ ጣል» ብለው ነበር።

የሻለቃው የቀላውዴዎስ ሉስዮስን እውነተኛነትና ብርታት ልናደንቀው የሚገባን ነው። ልጅ የሚናገረው እውነት እንደሆነስ እንዴት አወቀ? ጳውሎስ በቀላውዴዎስ ላይ ብዙ ችግር ያስከተለ በመሆኑ፤ ከእርሱ መገላገሉ ይሻለው ነበር! ደግሞም አይሁዶች ቀላውዴዎስ ሤራቸውን እንደተረዳ ስለማያውቁ፤ ያገኘውን መረጃ ለግል ጥቅሙ ማስገኛ ሊያውለው በቻለም ነበር። ማንኛውም የሮም ወታደር እስረኛውን ሊያጣ ባያሻም፤ ቢጠፋ ግን ሁልጊዜም ነገሮችን ለማስተካከል የሚቻልባቸው መንገዶች ነበሩ።

በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ሁሉ፤ ስለ ሮም ወታደሮች ያለው አስተያየት ጥሩ ነው። በተለይም ሐኪሙ ሉቃስ በምዕራፍ 10 ከቆርኔሌዎስ በመጀመር እስከ ዩልዮስ ድረስ ስለ ሮም ወታደራዊ ባለሥልጣናት መልካም ነገር ይናገራል (27፡1፤ 3፤ 43)። በሐዋርያት ሥራ ውስጥ የሮም ባለሥልጣናት ቤተ ክርስቲያንን እንደሚያሳድዱ የሚያመለክት ዘገባ የለም፤ በቤተ ክርስቲያን ላይ ተቃውሞ የተቀሰቀሰው በማያምኑ አይሁዶች ነበር። የሮም መንግሥታት የራሱ የሆነ የፖለቲካ ተጠቃሚዎች ምግባረ-ብልሹነት ቢኖረውም፤

በአብዛኛው ወታደራዊ መሪዎች የሮምን ሕግ የሚያከብሩ ብቁ ሰዎች ነበሩ።

የቀላውዴዎስ ዕቅድ ቀላልና ጥበብ የታከለበት ነበር። እውሎስን ከኢየሩሳሌም ማስወጣት እንዳለበትና ይህ ባይሆን ግን ተከታታይ የግድያ ሤራዎች እንደሚቀጥሉ፤ በመጨረሻም አንድ ቡድን ሊያሸንፍ እንደሚችል ያውቅ ነበር። በተጨማሪም፤ በእውሎስ ላይ የሚቀርቡትን ከሶች ማግኘት እንዳለበትና ይህ ካልሆነ ግን የሮማን ዜጋ አላግባብ በመያዙ እንደሚከሰስ ያውቅ ነበር። ሁለቱንም ችግሮች ሊያቃልል የሚችለው ደግሞ እውሎስን ወደ ቂሣርያ በመላክና የሮም አገረ ገዥ በነበረው በፊልክስ ፊት እንዲዳኝ በማድረግ ነበር።

እውሎስ ብቻውን የሚሄድ ቢሆን ኖሮ፤ ከኢየሩሳሌም ወደ ቂሣርያ በሚጓዝበት (የአንድ መቶ አርባ አራት ኪሎ ሜትር መንገድ) ወቅት በቀላሉ በባለ ሤራዎች እጅ ሊወድቅ ይችል ነበር። ይሁንና፤ እግዚአብሔር 470 ወታደሮች ጠብቀው እንዲያደርሱት አደረገ፤ ይህም በመቅደሱ አካባቢ ከሰፈረው ወታደር ግማሽ ያህሉ ነበር። አሁንም እውሎስ በሕይወቱ ውስጥ ለዳግመኛ ጊዜ በሌሊት ከከተማዬቱ ወጥቶ ማምለጥ ነበረበት (9፡25፤17፡10)።

ሻላቃው በባለሥልጣንነቱ የጻፈውም ደብዳቤ እጅግ የሚያስገርም ነው። በመሠረቱ፤ ቀላውዴዎስ ራሱንና ወታደሮቹን ከሁሉም በላቀ ታላቅ ስፍራ አስቀምጦአል፤ ይህም ደግሞ አዲስ ነገር አይደለም። እውሎስን ከግድያ መከራ ማትረፋቸው እውነት ቢሆንም፤ ይህንን ያደረጉት ግን ሮማዊ እንደሆነ በመረዳታቸው አልነበረም። ግብፃዊ እንደሆነ በማሰብ እርሱ ራሱ ሊቀጣው ዐቅዶ ነበር።

ቁጥር 29 ክርስቲያኖች እንደ ወንጀለኞች ተደርገው አለመታየታቸውን የሚያሳይና ሉቃስ ስለ ሮም ባለሥልጣናት የጠቀሰው ሌላው «መንግሥታዊ መግለጫ» ነው። በፊልጵስዩስ የሚገኙ ባለ ሥልጣናት እውሎስን ይቅርታ ለመጠየቅ ዳድቷቸው ነበር (16፡35-40)፤ በቆሮንቶስም ጋልዮስ እውሎስን ለመመርመር አልፈለገም ነበር (18፡14-15)። በኤፌሶን የከተማዬቱ አለቃ ለተሰበሰቡት 25,000 ሰዎች ክርስቲያኖች ከማንኛውም ዓይነት ወንጀል ንጹሕ መሆናቸውን የገለጸ ሲሆን (19፡40)፤ በዚያም ጊዜ የሮማው ሻላቃ ከመቅደሱ ግንብ ሆኖ ተመሳሳይ መግለጫ እየጻፈ ነበር። በጳላም ፊስጦስ (25፡24-25) እና ሄሮድስ አግሪኳ (26፡31-32) እውሎስ በነፃ መለቀቅ እንደነበረበት ይስማማሉ። በሮም የሚገኙ የአይሁድ መሪዎችም ሳይቀር በእውሎስ ምንም ዓይነት የክፋት ወሬ በይፋ እንዳልሰሙ ለመግለጥ ተገድደዋል (28፡21)።

ከምሽቱ በሦስት ሰዓት ከኢየሩሳሌም በመነሣት፤ ጳውሎስና አብረውት የሚገኙ ሰዎች አንድ መቶ ሰባት ኪሎ ሜትር ያህል ርቃ ወደምትገኝ ወደ እንቲጳጥሪስ ደረሱ። ይህንን ያህል ብዙ ሕዝብ ያንን ያህል ርቀት በአጭር ጊዜ የፈጸመው ሌሊቱን ሁሉ በመገሥገሥ ሳይሆን አይቀርም። በዚህ ጊዜ አስጊው መንገድ ስላለቀ ሁለት መቶ ወታደሮች ወደ ሠፈራቸው ሲመለሱ፤ ፈረሰኞቹ ግን ከጳውሎስ ጋር መንገዳቸውን ቀጠሉ። ከዚያም ወደ ቂሣርያ አርባ አራት ኪሎ ሜትር ተጉዘው፤ ጳውሎስ ከአይሁዳውያን ሜረኞች ተርፎአል፤ ግን ከፊልክስ ይተርፍ ይሆን?

አንቀንዮስ ፊልክስ የይሁዳ አገረ ገዥ ነበር። ሄሮድስ አግሪጳ ከአይሁዳዊት ሚስቱ የወለዳትን ድሩሲላ የተባለችውን ያገባ ሲሆን (12:1)፤ እርስዋም ባልዋን ትታ የፊልክስ ሦስተኛ ሚስት ሆነች። ይህች ሴት የዳግማዊ ሄሮድስ አግሪጳ እህት ነበረች (25:13 ጀምሮ)። ሮማዊ ታሪክ ጸሐፊው ታኪተስ ፊልክስ «የንጉሥን ኃይል በባሪያ መንፈስ እንደፈጸመ» ገልጾአል። ፊልክስ «ባለጌና ጫካኝ» እንደነበረ የተገለጸ ሲሆን የኖረውም በዚሁ መልክ ነው።

ጳውሎስ ለንጉሥ በሚገባ ጭፍራ መጠበቁ ብቻ ሳይሆን፤ በተራ ወህኒ አልታሰረም ነበር፤ ዳሩ ግን ታላቁ ሄሮድስ ባሠራውና የመንግሥቱ ዋና ጽሕፈት ቤት በነበረው ቤተ መንግሥት ውስጥ ታሰረ። በቂሣርያ የሚገኙ አማኞች የጳውሎስን በዚያ መኖር ሰምተው ርዳታና ማበረታቻ አድርገውለት እንደሆነ የተጠቀሰ ነገር የለም። ሆኖም ግን የአጋሶስን ጉብኝት በማስታወስ ትንቢቱ እንደተፈጸመ መገንዘባቸው የማይቀር ነበር (21:10-14)።

በዚህ ምዕራፍ ውስጥ የተመዘገቡትን ክስተቶች በምታነብበት ጊዜ ሐዋርያው ጳውሎስ ለጥሪው ምን ያህል ራሱን እንደሰጠ በማሰብ ከመደነቅ ልትታቀብ አትችልም። ጳውሎስ ማንኛውም ነገር የጌታውን ጥሪ ከመፈጸም እንደማያግደው ገልጾአል (20:24)። ምንም ነገር ቢመጣ ክርስቶስን ለመከተል የደፈረ ሰው ቢኖር ጳውሎስ ነበር። ጳውሎስ የመረጠው መንገድ ቀላሉን መንገድ ሳይሆን ከሁሉም በላይ ጌታን የሚያስከብረውንና ከደኅንነት ርቆ የጠፋውን ኃጢአተኛ የሚመልሰውን መንገድ ነበር። የወንጌሉን ሥራ የሚያፋጥን ከሆነ በእስረኛነት ለመሠቃየት ፈቃደኛ ነበር።

እንዲሁም ደግሞ ጌታ ባርያውን በማዳን ባሳየው አስደናቂ ጥበቃ ትገረማለህ። «የእግዚአብሔር መልአክ በሚፈሩት ሰዎች ዙሪያ ይሰፍራል፤ ያድናቸውማል» [መዝ. (34):7]። ቻርልስ ስፐርደን፤

«በእግዚአብሔር በመታመን ለወንጌሉ እጅግ እንበርታ፤ ጌታም ራሱ ከክፉ ሁሉ ይጠብቀናል» ሲሉ ጽፈዋል።

የእግዚአብሔር ልጆች አዳኞቻው አስተማማኝ እንደሆነ ፈጽሞ ፈቃዱን እንደሚፈጽም ስለሚያውቁ፤ በእግዚአብሔር ፈቃድ ውስጥ በድፍረት ሊሠሩ ይችላሉ። ጳውሎስ ብቻውን ነበር - ይሁንና፤ ብቻውን አልነበረም! ጌታው ከእርሱ ጋር ስለነበረ፤ ምንም የሚፈራው ነገር አልነበረውም። እኛም እስኪ እንደ ጳውሎስ ደፋር እንሁን!

መስካሪው ጳውሎስ

የሐዋርያት ሥራ 24

ዊል ዱራንት የተባሉት ታሪክ ጸሐፊ «ቂሣር እና ክርስቶስ» በሚለው መጽሐፋቸው ውስጥ፡ «ሕግ እጅግ ዓይነተኛውና ዘላቂው የሮም መንፈስ መግለጫ ነበር» ሲሉ አስፍረዋል። «በሮም ሕግ ቀዳሚ ስፍራ የሚሰጠው ለዜጎቻቸው ነበር።» በሌላ አባባል፡ አንድን ዜጋ ከመንግሥታዊ ተጽዕኖ መጠባበቅ የችሎቱ ኃላፊነት ነበር፤ ሆኖም ግን ብዙውን ጊዜ የተለያዩ አስተዳዳሪዊ በደሎችና ድክመቶች መዋቅሩን በማናጋት ለተራው ሕዝብ ፍትሕ መቀዳጀቱን አዳጋች ያደርጉት ነበር። ጳውሎስ ብዙም ሳይቆይ ሮማዊው አገረ ገዥ ምን ያህል ምግባረ ብልሹ እንደሆነ ለመረዳት ቻለ።

እርኖልድ ቶይንቢ፡ «የሮም መንግሥት ምሥጢር የእጅ አዙር አገዛዝ መመሪያ ነበር» ሲሉ ጽፈዋል። ይህም ማለት እውነተኛው የአስተዳደር ሸክም በደብልጥ በአካባቢ ባለሥልጣናት ላይ እንዳረፈ ያመለክታል። የሮም የበላይ ሽማግሌዎች በጉዳዩ ላይ እጃቸውን የሚያስገቡት ከውጭ በኩል አደጋ ካለ ወይም የአካባቢ አስተዳደሪዎች እርስ በርሳቸው የማይስማሙ ከሆነ ብቻ ነበር።

በዚህ ምዕራፍ ውስጥ የሮም የሕግ ዘዴ በሥራ ላይ ሲንቀሳቀስና ሦስት ሰዎችም የየራሳቸውን አስተዋጽኦ ሲያበረክቱ እንመለከታለን።

1. የጠርጠሉስ የሐሰት ክሶች (24:1-9)።

በመጽሐፍ ቅዱስ ዘገባ መሠረት ሰዎች ወደ ኢየሩሳሌም ሲሄዱ ሁልጊዜም ወደ ላይ ይወጣሉ፤ ከኢየሩሳሌም ሲመጡ ግን ወደታች ይወርዳሉ። የአይሁድ ባለ ሥልጣናት ቡድን ወደ ቂሣርያ ሲሄድ ለምን እንደ «ወረደ» ከዚህ አባባል እንረዳለን። ጉዳያቸውን በፊልክስ ፊት አቅርበው ለመከራከር ከሊቀ ካህኑ ሐናንያ ጋር ወደ ቂሣርያ ከሄዱት ሰዎች መካከል የአይሁድ ሽማግሌዎችና አንድ ጠበቃ ይገኝባቸው ነበር። የሮም ሕግ እንደ ዛሬው ዘመን ሕግ ሁሉ የተወሳሰበ በመሆኑ፡ አሳቡን ለመረዳትና ከደንበኛው ጉዳይ ጋር በተሳካ ሁኔታ ለማዛመድ የምሁርን እገዛ ይጠይቅ ነበር።

ጠርጠሉስ ንግግሩን የጀመረው በቁልምጫ ቃላት ሲሆን፡ ይህም በፍርድ ቤቶች (ችሎቶች) አካባቢ የተለመደ የአነጋገር ስልት ነበር። ጉዳይህን አቅርቦህ ከመርታትህ በፊት፡ ዳኛውን መማረክ ይኖርብሃል። የሮም የዲስኩር አዋቂና ፖለቲከኛ የነበረው ታኪተስ በቃላት ሽንገላ

የሚጠቀሙትን ሰዎች፡ «ከጠላት የከፉ» ሲል፡ ጥበበኛው ሰሎሞን ደግሞ፡ «ልዝብ አፍም ጥፋትን ያመጣል» ሲል ገልጾል (ምሳሌ 26:28)።

ጠበቃው አገረ ገዥ ፊልክስን ተሐድሶዎችና ለአገሪቱም ጸጥታን እንዳስገኘ በመግለጽ አሞጋግሶታል። (ጥያቄ፡ አንድን እስረኛ ከኢየሩሳሌም ወደ ቂሣርያ ለማድረስ ወደ 500 በሚደርሱ ወታደሮች ማጀብ የተፈለገው ለምን ይሆን?) እንደ እውነቱ ግን ፊልክስ አንዳንድ ዓመፃዎችን ጸጥ ቢያሰኝም ለምድሪቱ ግን ሰላም አላመጣም ነበር። እንዲያውም በፊልክስ ጊዜ በአካባቢው እጅግ ኃይለኛ ወንበዴዎች የነበሩ ሲሆን፡ እርሱም ራሱ ሊቀ ካህኑን የናታን ለማስገደል ወንበዴዎችን ቀጥሮ ነበር። እንግዲህ የተሐድሶው አካል ይህን የመሳሰለውንም ድክመቱን የሚጨምር ነበር።

ጠበቃው፡ በጳውሎስ ላይ ያቀረባቸው ክሶች ከሽንገላው የተለየ እውነት አልነበራቸውም። ይህ ሰው ሦስት ክሶችን አቅርቦ ነበር፤ ይኸውም፡ የግል ክስ («ይህ ሰው እንደ ተላላፊ በሽታ ነው»)፤ የፖለቲካ ክስ (ተገንጣይና ሕጋዊነት የጎደለው ሃይማኖት መሪ ነው)፤ የመሠረተ ሃይማኖት ክስ (መቅደሱን አርክሷል) ነበር።

የጳውሎስ «በሽታ» መሆን እንደ ሰዎቹ አመላካከት የሚለያይ ጉዳይ ነበር። አይሁዶች ጥንታዊ ባህላቸውን ይዘው ለማቆየት ሲፈልጉ፡ ጳውሎስ አዲስ ነገር እያስተማረ ነበር። ሮማውያን በግዛታቸው ውስጥ የሚገኘውን የመነመነ «ሰላም» ለማደፍረስ የሚሞክረውን ማንኛውንም ነገር የሚፈሩ ሲሆን፡ የጳውሎስ የሁከት ፈጠራ ታሪክ ደግሞ ረዥምና ተያያዥነት ያለው ነበር። ቫንስ ሐቭኔር እንደሚሉት «ጳውሎስ በሚሄድበት ስፍራ ሁሉ አንድም ሁከት አለበለዚያም መነቃቃት ይነሣ ነበር»።

ይህ የግል ክስ አይሁዶች በተለያዩ የሮም ግዛቶች ከጳውሎስ ጋር በነበሯቸው ግጭቶች ላይ የተመሠረተ ነበር። ከከተማ ከተማ በጳውሎስ ላይ ሁከት የሚፈጥሩት የአገሩ ሰዎች እንጂ ሮማውያን ባለ ሥልጣናት እንዳልሆኑ አስቀድሜ ገልጯልሁ። ከእስያ የመጡ አይሁድ (21:27) ስለ ልስጥራ፡ ቆሮንቶስና ኤፌሶን የሚናገሩት ታሪክ ነበራቸው! ይህ የመጀመሪያው ክስ ጌታችን በችሎት ፊት በቀረበ ጊዜ የተነሡበትን ክሶች ያስታውሰናል (ሉቃስ 23:1-2፤5)።

ማንኛውም የሮም ባለ ሥልጣን የሮምን ሰላም የሚያናጋ ሕገ-ወጥ ተግባር በመፍቀድ ወንጀል ሊወቀስ ስለማይፈልግ፡ የፖለቲካው ክስ ከሌሎቹ የበለጠ አደገኛ ነበረ። ሮም አይሁዶች ሃይማኖታቸውን እንዲከተሉ ነፃነት ብትሰጥም፡ መብታቸውን ተጠቅመው የግዛቱን

መዳከም እንዳያፋጥኑ የሮም ባለሥልጣናት በዓይነ-ቁራኛ ይከታተሉአቸው ነበር። ጠርጦሉስ፡ «ይህ ሰው በሽታ ሆኖ በዓለም ባሉት አይሁዶች ሁሉ ሁከት ሲያስነሣ» የሚለውን ዓረፍተ-ነገር ሲናገር፤ ወዲያው የአገር ገዥውን ቀልብ ሊስብ ቻለ። በመሠረቱ፤ ይህ አባባል የተጋነነ ነበር፤ ይሁንና፤ የቱን ያህል የችሎት ፍርዶች ናቸው እውነትን በሚያጣምሙ ሰዎች ሊረቱ የቻሉት?

ዳውሎስ ለአይሁዶች ኢየሱስ ክርስቶስ ንጉሣቸውና ጌታቸው እንደሆነ ስለሰበከ፤ ጠርጦሉስ ይህ ክስ መሠረት-አልባ እንዳልሆነ ያውቅ ነበር። ለሮማውያንና ለማያምኑ አይሁዶች፤ ይህ መልእክት በቄሣር ላይ እንደተፈጸመ ከህደት ይመስል ነበር (የሐዋ. 16:20-21፤ 17:5-9)። በተጨማሪም፤ ባለሥልጣናት እስካላጸደቁት ድረስ በሮም ወስጥ አዲስ ሃይማኖት መመሥረት ሕገ-ወጥ አዲስ ተግባር ነበር። ዳውሎስ በእርግጥ «የናዝሬውያን ቡድን መሪ» ሆኖ ቢገኝ ኖር፤ ጠላቶቹ በቀላሉ የሚያጠቁበት ምክንያት ሊያገኙበት በቻሉ ነበር።

በዚያን ጊዜ፤ የክርስቶስ እምነት ከአይሁዶች ጋር የተላሰረ ሲሆን፤ ለአይሁዶች ደግሞ ሃይማኖታቸውን ይከተሉ ዘንድ ሮማውያን ፈቅደውላቸው ነበር። ከአሕዛብ ወገን የመጡና ፈሪሃ-እግዚአብሔር ያደረባቸው ሰዎችም በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ስለነበሩ፤ የአሕዛብ በአብያተ ክርስቲያን ውስጥ መኖር ይፋዊ ችግሮችን አላስከተለም ነበር። በኋላ የአሕዛብ አማኞች ቁጥር ሲጨምርና ብዙዎቹ ማኅበራዊ-ምእመናን ከአይሁድ ምክራቦች ሲወጡ፤ ሮም በአይሁዶችና በክርስቲያኖች የሚገኘውን ልዩነት ተገነዘበች፤ በዚህም ጊዜ ችግር ተፈጠረ። ሮም ከአይሁድ እምነት ጋር የሚፎካከር ሃይማኖት በግዛቷ ውስጥ እንዲነሣና ችግሮችን እንዲፈጥር አትፈልግም ነበር።

የጠርጦሉስ ሦስተኛ ክስ የዳውሎስን ሕይወት ያተረፈውን የሮም ባለሥልጣን የሚመለከት በመሆኑ በተቻለ መጠን በጥንቃቄ ሊያዝ ይገባው ነበር። እንደ ፊልክስ ያሉት የሮም ባለሥልጣናት በአብዛኛው የአይሁድን ሕግ በሚመለከቱ ጉዳዮች ውስጥ ጣልቃ ለመግባት አይፈልጉም ነበር (የሐ. 18:28-31፤ የሐዋ. 16:35-40፤ 18:12-17)። ለሮማው መንግሥት ደኅንነት ሲባል ወደ ሮም ፍርድ ችሎት ፊት ባይቀርቡ ይመረጥ ነበር። በመሆኑም ጠርጦሉስ ይህንኑ ሦስተኛ ክስ ሮማውያንን እምብዛም በማያስከፋና አይሁዳውያንን በሚያስደስት መንገድ ማቅረብ ነበረበት፤ እናም ይህ ዘዴው በጥሩ ሁኔታ ተሳክቶለታል።

በመጀመሪያ ደረጃ፤ ክሱን አለዝቦታል። የአስያ አይሁዶች ዳውሎስ መቅደሱን እንዳረከሰ የገለጹ ሲሆን (21:28)፤ ጠርጦሉስ ግን ገና

መቅደሱን ለማርከስ ሲሞክር እንደደረሱበት አስረድቷል (ቁጥር 6)። የአሳብ ለውጥ ያስፈለገው ለምንድን ነው? ለዚህ ቢያንስ ሁለት ጥሩ ጥሩ ምክንያቶች ነበሩ፤ በመጀመሪያ ደረጃ፣ የጳውሎስ ከሳሾች ሐቆቹ ከተመረመሩ የመጀመሪያው ክስ በምንም ዓይነት በመረጃ ለማረጋገጥ እንደማይችል ተረድተው ነበር። ከዚህም በላይ፣ ክሱን የጀመሩት የእስያ አይሁዶች ከትዕይንቱ ዙሪያ እንደሸሹ ይመስላል። ለክሱ ምስክሮች ከሌሉ መረጃ ሊገኝ አይችልም ነበር።

ሉቃስ ስለ ጳውሎስ መታሰር ያቀረበውን ዘገባ (21:27-40) ከሻለቃው (23:25-30) እና ከአይሁዶች ጠበቃ ዘገባ (24:6-8) ጋር ስታወዳድር፣ ዳተኞቹና የችሎቱ ታዛቢዎች ለምን ግራ እንደተጋቡ ልትገነዘብ ትችላለህ። ጦርጦሉስ ጳውሎስ በእውነት መቅደሱን እንዳረከሰ፣ አይሁዶችም በመብታቸው በመጠቀም እንደያዙትና ሻለቃው ግን በማያገባው ጣልቃ እንደገባ የሚያስረዳ አሳብ አቀረበ። በዚህ አመለካከት መሠረት የሮማውን ዜጋ አግባብነት በጉደለው ጭካኔ ያጉላላው ሻለቃው እንጂ አይሁዶች አይደሉም። ፊልክስ ግን የመንግሥት አካል የሆነው ቀላውዴዎስ የጸፈለት ደብዳቤ በእጁ ስለነበር፣ ገንዘብ ተከፍሎት ከሚሟገት ግሪክ ቀመስ አይሁዳዊ ጠበቃ ይልቅ የራሱን ሻለቃ ማመን ይቀለው ነበር።

ጦርጦሉስ አይሁዶች የአይሁድን ሕግ የሚተላለፉትን ሰዎች ለማሰርና ለመክሰስ ከሮም ሥልጣን እንደተሰጣቸው ያውቅ ነበር። ሮማውያን የአይሁዶች የወግ ቁርኝት የበዛና አጉል እምነትም እንደሆነ ቢያስቡም፣ ዳሩ ግን ጥበብ በተሞላ ዘዴ እንዳሻቸው እንዲያደርጉ የሚያስችል ነፃነት ሰጡአቸው። አይሁዶች አሕዛብን በመቅደስ ውስጥ ከተፈቀደላቸው ገደብ አልፈው ጳውሎስ የፈጸመውን ዓይነት ርኩሰት ሲፈጽሙ ካገኙ በሞት የመቅጣት መበት ጭምር ነበራቸው (21:28-29)። ጦርጦሉስ ቀላውዴዎስ በጉዳዩ ውስጥ ጣልቃ ባይገባ ኖሮ፣ አይሁዶች ራሳቸው ጳውሎስን ይመረምሩት እንደነበረና ይህም ፊልክስና ሮም እንዳይቸገሩና ወጪውም እንዳይበዛባቸው ያደርግ እንደነበር በመግለጽ ተሟገተ።

ጦርጦሉስ ሙግቱን ሲያጠቃልልም፣ ቀላውዴዎስ ሉስዮስ በአካል ከችሎት ፊት መቅረብ እንደነበረበትና የአይሁድ መሪዎች ብቻ ጉዳዩን እንዲያቀርቡ ማድረግ እንዳልነበረበት ጠቁሞአል። ግን ቀላውዴዎስ ለምን ወደ ችሎት አልመጣም? በራሱ ላይ የሚሰነዘረውን ክስ መከላከል አልነበረበትም? ወይስ ኃላፊነት መውሰዱን ፈርቶ ሌሎች እንዲሟገቱለት እየፈለገ ነው? እስከምናውቀው ድረስ ጳውሎስ በቂሣርያ በታሰረባቸው ሁለት ዓመታት ውስጥ ቀላውዴዎስ የበኩሉን

ገለጸ ለማድረግ ብቅ አላለም ነበር። ይህንን ለምን እንዳደረገ አናውቅም።

ይህም ሆኖ፣ ዳውሎስ በዚያ ስፍራ ስለነበር ፊልክስ እውነቱን ሊያውቅ ይችላል ነበር። ብልጣብልጡ ጠበቃ፣ «ዳውሎስን ብትመረምረው እኔ የተናገርሁት እውነት እንደሆነ ትረዳለህ» ሲል ገልጾአል። ሌሎች የአይሁድ ተወካዮች ከጠበቃቸው ጋር በመስማማት ተባብረዋል፤ ይህም የሚያስገርም ነገር አይደለም።

2. የዳውሎስ እውነተኛ መልሶች (24፡10-21)።

አገረ ገዥው ግን ዳውሎስን አልመረመረም ነበር። ይልቁንም፣ ራሱን በማነቃነቅ ዳውሎስ እንዲናገር ምልክት ሰጠው። ዳውሎስ ፊልክስን በቃላት ለመሸንገል አልሞከረም ነበር (1ኛ ተሰ. 2፡1-6 ተመልከት)፤ ይልቁንም፣ አገረ ገዥው ብዙ የሥራ ልምድ እንደነበረውና ከዚህም የተነሣ በቂ እውቀት እንዳካሰተ ገልጾ ነበር። ከዚህ አጭርና እውነተኛ መግቢያ በኋላ፣ ዳውሎስ የጠርጠሎስን (ቁጥር 10-16)፣ ከእስያ የመጡትን አይሁዶች (ቁጥር 17-19) እና የአይሁድን ሽንገ (ቁጥር 20-21) ክሶች በተመለከተ ምላሽ ይሰጣል።

የመቅደሱን ውስጥ ክስ በተመለከተ፣ ዳውሎስ በዚያ የተገኘው ለማምለክ እንጂ የረብሻ መሪ በመሆን እንዳልነበረ የመቅደሱ ክስ ያረጋግጣል። እንዲያውም፣ ዳውሎስ የናዝራዊነት ስዕለት ለሚፈጸሙ አራት አይሁዶች ገንዘብ ለመክፈል እንደተመዘገበ የመቅደሱ የሒሳብ መዝገብ ሊያስረዳ ይችላል ነበር። ዳውሎስ በመቅደስ፣ በምክራብም ሆነ በከተማዬቱ ውስጥ በየትኛውም ስፍራ አልሰበከም ነበር። (ከዓመታት በፊት ዳውሎስ በኢየሩሳሌም ለሚኖሩ አይሁዶች ወንጌል እንደማይሰብክ ከኢፕሮስና ከኢየሩሳሌም ሽማግሌዎች ጋር ተስማምቶአል (ገላትያ 2፡7-10 ተመልከት)።) ዳውሎስ በአይሁዶች ወይም በሮማውያን ላይ ማንኛውንም ዓይነት ዓመፅ እንዳሰነሣ ማንም ሰው በመረጃ ሊያረጋግጥ አይችልም ነበር።

በተጨማሪም፣ በኢየሩሳሌም የቆየው ለአንድ ሳምንት ብቻ በመሆኑ (ከቁጥር 11 አሥራ ሁለት ቀናት በቁጥር 1 አምስት ቀናት ሲቀነሱ)፣ በመቅደሱ ላይ ዓመፅ አደራጅቶ ለመምራት በቂ ጊዜ አይኖርም ነበር። የዳውሎስን ሕይወት በተመለከተ የመጽሐፍ ቅዱስ ተማሪዎች በእያንዳንዱ ዝርዝር ጉዳይ ላይ ባይስማሙም፣ የክስተቶቹ ቅደም ተከተል ግን ምናልባትም እንደሚከተለው ሊሆን ይቻላል፡-

በመጀመሪያ ቀን- ዳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም ገባ (21፡17)።

በሁለተኛው ቀን- ከያዕቆብና ከሽማግሌዎች ጋር ተገናኘ (21፡18)።

በሦስተኛው ቀን - በመቅደስ ውስጥ ከናዝሬውያን ጋር (21:26)

በአራተኛው ቀን - በመቅደስ ውስጥ

በአምስተኛው ቀን- በመቅደስ ውስጥ

በስድስተኛው ቀን- በመቅደስ ውስጥ ተያዘ (21:27)።

በሰባተኛው ቀን- ከአይሁድ ሸንጎ ጋር ተገናኘ (23:1-10)።

በአምስተኛው ቀን- ዛቻ ተሰነዘረበት፤ ወደ ቂሣርያ ተወሰደ

(23:12፤23)።

በዘጠነኛው ቀን -ቂሣርያ ደረሰ (23:33)።

በአሥረኛው ቀን - ፊልከስ የአይሁድ መሪዎችን በመጥራቱ በቂሣርያ
ሆኖ ጠበቃቸው

በአሥራ አንደኛው ቀን- የአይሁድ መሪዎችን መምጣት ጠበቀ

በአሥራ ሁለተኛው ቀን - የአይሁድ መሪዎች ጠበቃቸውን ይዘው

መጡ- የችሎቱ መስጫ ቀን ተቆረጠ።

በአሥራ ሦስተኛው ቀን- ጉዳዩ መሰማት ጀመረ።

ያዕቆብ የአራቱን ሰዎች ስዕለት እንዲከፍል እውሎስን ባሳሰበበት ወቅት ሰዎች የናዝሬዊነት ስዕለታቸውን በማጠናቀቅ የመቅደስ ሥርዓታቸውን በማከናወን ላይ ነበሩ (21:24)። ይህንኑ የመቅደስ ውስጥ ሥርዓት ማከናወን የጀመሩት እውሎስ ከመድረሱ ከአንድ ቀን ቀደም ብለው ከሆነ፤ እውሎስ የተያዘው መንጻታቸውን በሚፈጽሙበት በሰባተኛው ቀን ነው ማለት ነው (21:27)። የሐዋርያት ሥራ 21:27ን «ኒው አሜሪካን ስታንዳርድ ባይብል» የተባለው የእንግሊዝኛ መጽሐፍ ቅዱስ፤ «ሰባቱ ቀናት ሊጠናቀቁ ሊቀርቡ...» በማለት ይተረጉመዋል። ይህም የሚያመለክተው ከስተቶቹ የተፈጸሙት ሰዎች መንጻት በጀመሩበት በሰባተኛው ቀን፤ ማለትም እውሎስ ወደ ከተማዬቱ በገባ በስድስተኛው ቀን ነው ማለት ነው።

የተላከው የሮም መንግሥት መልእክተኛ ምናልባትም ከቂሣርያ ወደ ኢየሩሳሌም ለመድረስ ሁለት ቀናት ሊፈጅበት ሊችል፤ ሐናንያና ተባባሪዎቹም ወደ ቂሣርያ የደረሱት ተጨማሪ ሁለት ቀናት ወስደው ሊሆን ይችላል። ጉዳዩ በጣም አስፈላጊ በመሆኑ የሚዘገዩ አይመስልም።

ጳውሎስ ለመቅደስ ክሶች ምላሽ ከሰጠ በኋላ፤ ስለ ዓመፅና ኑፋቄው ከስ መልስ መስጠት ይጀምራል። ምንም እንኳን ሊቀ ካህኑ ሰዱቃዊ ቢሆንም፤ በአይሁዳውያን ወኪሎች መካከል ያለጥርጥር ፈሪሳውያንም ስለነበሩ፤ ጳውሎስ አሁንም በቅዱሳት መጻሕፍት ውስጥ ስለሚገኙ የሥነ-መለኮት ጥያቄዎች መሠረቶቻቸው ይናገራል። ጳውሎስ ክርስቲያን ሆነ ማለት ከአባቶቹ አምላክ የተለየ ሌላ አምላክ ያመልካል ማለት አልነበረም። ይህ ማለት የአባቶቹን አምላክ በአዲስና ሕያው መንገድ እንዳመለከ የሚያመለክት ብቻ ነው፤ አብን ለማምለክ ብቸኛው ተቀባይነት ያለው መንገድ በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ነውና (ዮሐ. 5:23)። አሁንም እምነቱ በብሉይ ኪዳን መጻሕፍት ላይ የተመሠረተ ሲሆን፤ እነርሱም ለኢየሱስ ክርስቶስ ምስክርነት ይሰጣሉ።

ሰዱቃውያን ከአምስቱ የሙሴ መጻሕፍት (ሕግ) በቀር ሌሎችን የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት አይቀበሉም ነበር። ሙሴ በጻፋቸው መጻሕፍት ውስጥ አይገኙም በማለት የትንሣኤውን መሠረተ ትምህርት አይቀበሉም። (ኢየሱስ የዚህን ሙግት ከንቱነት ቀደም ሲል ቢገልጽም፤ እነርሱ ችላ በማለት ማለፉን መርጠው ነበር። ማቴዎስ 22:23-33 ተመልከቱ።) ጳውሎስ በትንሣኤ ማመኑን በመግለጽ፤ ብዙዎቹ የሚቀበሉትን እምነት ከማጠናከሩም በላይ ከፈሪሳውያን ወገን ተሰልፎአል። የጳውሎስ እምነት ኑፋቄ ቢሆን እነርሱም ራሳቸው መናፍቃን ስለሚሆኑ፤ ፈሪሳውያኑ በሚያሻማ መንገድ ላይ ቆመው የሚናገሩት ጠፋቸው።

ጳውሎስና የቀድሞዎቹ ክርስቲያኖች ራሳቸውን የተመለከቱት «እንደ ተግላ አይሁዶች» እንጂ፤ «እንደ ቀደምት አይሁዶች» አልነበረም። መሢሐቸውን ሰላገኙ፤ ብሉይ ኪዳን ለእነርሱ አዲስ መጽሐፍ ነበር። ከእንግዲህ እግዚአብሔርን ለማስደሰት የአይሁድ ሕግና ሥርዓቶች መጠበቅ እንደማያስፈልጉአቸው ያወቁ ነበር፤ ዳሩ ግን በነዚህ ሥርዓቶችና ደንቦች ውስጥ የአዳኙን መገለጽ ተመለከቱ። ጳውሎስ ፈሪሳዊም ክርስቲያንም ሆኖ ሁልጊዜም እግዚአብሔርን ለማስደሰት በመሻትና መልካም ሕሊና ለማግኘት ሲተጋ ኖሯል።

ጳውሎስ ለጠርጠሉስ የሐሰት ክሶች ምላሽ ከሰጠ በኋላ፤ መቅደሱን እንዳረከሰ ለሚያስረዳው የእስያ አይሁዶች የሐሰት ክስ መልስ መስጠት ይጀምራል (ቁጥር 17-19)። ወደ ኢየሩሳሌም የመጣው ለአይሁድ ሕዝብ የሚያስፈልገውን ገንዘብ ለማስረከብና የራሱንም ስጦታ (ምጽዋት) ለጌታ ለማቅረብ እንጂ መቅደሱን ለማርከስ አልነበረም። (ስለ ልዩው ምጽዋት በሐዋርያት ሥራ ውስጥ የተጠቀሰው በዚህ ስፍራ ብቻ ነው።) ከእስያ የመጡት አይሁዶች

እርሱን ባዩ ጊዜ፡ የናዝራውያንን ስዕሊታቸውን ከሚፈጽሙ አራት ሰዎች ጋር ነበር። እንግዲህ ጳውሎስ እግዚአብሔርን እያመለከ በተመሳሳይ ጊዜ የእግዚአብሔርን ቤት ሊያረክስ የሚችለው እንዴት ነው? አይሁዳዊ ካህን ጳውሎስ በመቅደስ ውስጥ የሚፈጽማቸውን የመንጸት እንቅስቃሴዎች ይቆጣጠር ስለነበር ቅዱሱን መቅደስ ቢያረክስ እንኳ ኃላፊነቱ የካህኑ ነበር። ጳውሎስ ሕጉን ከመታዘዝ በቀር የሚያደርገው ነገር አልነበረም።

በዚህ ጊዜ ጳውሎስ የመከላከያውን ዋንኛ ነጥብ ነክቶ ነበር፤ ይኸውም በሮም ሕግ ከሳሾቹ ከተከሳሹ ጋር በችሎት ፊት ለመጋፈጥ ይገደዱ ነበር፤ ይህም ባይሆን ከሱ ይሰረዝ ነበር። ሐናንያ አንድም የግሪክ አይሁዳዊ ይዞ አለማምጣቱ ብልህነት ነበር፤ ምክንያቱም እነዚህ ሰዎች ሁከት የመፍጠር እንጂ በመረጃነት የሚያገለግል እውነት የማቅረብ ብቃት ስላልነበራቸው ምስክርነታቸው በመንግሥታዊ ምርመራ ውድቅ ይሆን ነበር።

ጳውሎስ ለአይሁዳዊ የሸንጎ አባላት ምላሽ በመስጠት የመከላከያ ቃሉን ፈጸመ (ቁጥር 20-21)። ሊቀ ካህኑና ሸንጎው መልሶቹን በጥምና በማዳመጥ ምትክ ሲሳለቁና በአግባቡ ጉዳዩን እንደ ማጣራት ሲሰድቡት ነበር። ጳውሎስ አፋ ላይ ስለመመታቱ ምንም ባለመናገሩ ሐናንያ ውስጥ ውስጡን ሳያመሰግነው አይቀርም፤ ምክንያቱም በሮማዊ ዜጋ ላይ እንዲህ ያለ በደል መፈጸሙ አግባብ አልነበረም።

ከጳውሎስ የመዝጊያ ቃላት መጠነኛ ቀልድ እናገኛለን? እንዲህ የሚል አሳብ ይዞአል፡- «ምናልባትም ክፉ ነገር ሠርቼ እንደሆነ ለአይሁድ ሸንጎ ስለታላቁ አይሁዳዊ የትንሣኤ መሠረተ ትምህርት ማሳሰቤ ነው»። የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ የቀድሞዬቱ ቤተ ክርስቲያን ለኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤ የሰጠችው ምስክርነት ዘገባ እንደሆነ ልብ በል (1፡22)። ሰዱቃውያን ከረዥም ጊዜያት በፊት ይህንኑ ትምህርት የተው ሲሆኑ፡ ፈሪሳውያንም የሚገባውን ትኩረት አይሰጡም ነበር። በመሠረቱ፡ ጳውሎስ ይህንኑ መሠረተ ትምህርት ከኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤ ጋር አዛምዶ ስለነበር፡ የሸንጎው አባላት ለመስማት አልፈለጉም ነበር።

ጳውሎስን ፀረ-አይሁዳዊና ፀረ-ሮማዊ አድርገው ቢከሱትም ከሳቸውን በመረጃ ሊያስደግፉ አይችሉም ነበር። የአይሁድ መሪዎች ከነዚህ ከሶች በአንደኛውም ላይ ተጨማሪ ክትትል ቢያደርጉ፡ ከሳቸው ውድቅ በሆነ ነበር። ይሁንና፡ በሮም ባለ ሥልጣናት አእምሮ ውስጥ ጥርጣሬ ለመዝራት የሚያስችል በቂ የሁኔታዎች መረጃነት ነበር፤ ምናልባትም በነዚህ ሮማውያን ዘንድ ጥርጣሬውን ለማጎልበት የረዳው

በአይሁዳውያን ላይ ያላቸው የዘር መድልዎ ስሜት ሳይሆን አይቀርም። እንዲያውስ ቀደም ሲል ንጉሠ ነገሥቱ ቀላውዴዎስ አይሁዶችን ከሮም አስወጥቶ አልነበረ? (18:2)። በመሆኑም ጳውሎስ እንደ ወንጀለኛ ስለተቆጠረ እርሱን መጠበቅ ነበረባቸው።

3. የፊልክስ የምኝነት አመለካከቶች (24:22-27)

ግላዊም ሆነ ይፋዊ ውድቀት ያጠቃው ሰው ቢኖር የይሁዳ አገረ ገዥ የነበረው ፊልክስ ነበር። «የመንገዱን ነገር አጥብቆ ያውቅ» ስለነበር (ቁጥር 22)፤ እውነቱን ባለማወቁ ነው ሲል ሊያመኝኝ አይችልም ነበር። ሚስቱ ድሩሲላ አይሁዳዊት ስለነበረች፤ ምናልባትም በሕዝቧ መካከል ስለሚከናወኑ ተግባራት ትነግረው ነበር፤ በተጨማሪም፤ የሮም ባለሥልጣን እንደ መሆኑ እነዚህን ነገሮች በጥንቃቄ ለመመርመር ይችላል ነበር። ብርሃንን እያየ ወደ ጽልመት የሚሮጥ ምስኪን!

ፊልክስ የጳውሎስ ጥብቅና ምቹት አለመጓደሉን በቅርብ ተከታተለ። በቁጥር 23 «እንዲያደላለት» የሚለው ቃል በተራ ወገኒ ቤት እንዳልታሰረ ወይም በጥብቅ ቁጥጥር ሥር እንዳልነበረ ያመለክታል። ከአንድ ወታደር ጋር በሰንሰለት ተያይዞ በቤተ መንግሥት ውስጥ ይኖር ነበር። (በየስድስቱ ሰዓት ወታደሮች ስለተቀየሩ ወንጌሉን ከእነርሱ ጋር ማካፈል፤ ጥሩ ዕድል ነበር።) የጳውሎስ ወዳጆች ሊጠይቁት ይችሉ ነበር። የግሪክ ቃል «እንደ ግል አገልጋዮች ያስተናግዱት ነበር» ስለሚል፤ ሰዎች እየገቡና እየወጡ የሚያስፈልገውን ያሟሉለት ነበር ማለት ነው። ጳውሎስ በነዚያ የሁለት ዓመታት የቂሣርያ ቆይታው ወቅት ምን ዓይነት አገልግሎት እንዳበረከተ ባናውቅም፤ ሆኖም ለጌታ ታማኝ ምስክርነት እንደሰጠ እርግጠኞች ነን።

በተለይም ይህን ምስክርነቱን በማስመልከት በሉቃስ የቀረበው አንድ ዘገባ ፊልክስን የበለጠ በደለኛ ያደርገዋል። ፊልክስ ትክክለኛ መረጃ ማግኘቱ ብቻ ሳይሆን፤ ልቡም በፍርሃት ተሸብሮ ነበር፤ ይህም ሆኖ እውነቱን ለመታዘዝ አልፈለገም ነበር። አንድ ሰው በፈቃዱ ከኃጢአቱ ንስሐ ገብቶ በአዳኙ እስካላመነ ድረስ ስለ ክርስቶስ ትክክለኛ መረጃ ቢያገኝ ወይም ለመልእክቱ ስሜታዊ ምላሽ ቢሰጥ በቂ አይደለም። «ሕይወት እንዲሆንላችሁ ወደ እኔ ልትመጡ አትወዱም» (ዮሐ. 5:40)።

ፊልክስ ለጳውሎስ ሌላ የችሎት ቀጠሮ ለመስጠት የተገፋፋው በሚስቱ በድሩሲላ ተጽዕኖ ሳይሆን አይቀርም። ቤተሰቧ «ከዚህ መንገድ» ጋር በአያሌ አጋጣሚዎች ስለተገናኘ፤ ጳውሎስ የሚናገረውን ልትሰማ ፈለገች። ቅድመ አያቷ በቤተሉም ኢየሱስን ለመግደል

ሞከሯል (ማቴ. 2)፤ እንደዚሁም የአያቷ ወንድም መጥምቁ ዮሐንስን የገደለ ሲሆን፤ በኢየሱስም ላይ ተላልቆአል (ሉቃስ 23:6-12)፤ ከሐዋርያት ሥራ 12:1-2 እንደምንረዳው ደግሞ አባቷ ሐዋርያው ያዕቆብን ገድሏል።

ይህንን የመሰለ የክፋ ስም ላላቸው ባለትዳሮች ጳውሎስ ካቀረበላቸው ስብከት ውስጥ ሐኪሙ ሉቃስ የመዘገበው ሦስት ነጥቦች ብቻ ነው፤ እነዚህም፡ ጽድቅ፣ ራስን መግዛትና መጭው ፍርድናቸው። ይህ ምንኛ በአስተዋጽኦ መልክ የቀረበ ስብከት ነው። ጳውሎስ ለምን ንስሐ ሊገቡና በኢየሱስ ክርስቶስ ሊያምኑ እንደሚገባ ሦስት አላማኝ ምክንያቶችን ያቀርባል።

በመጀመሪያ፤ ስላለፈው ኃጢአት («ጽድቅ») አንድ ነገር ማድረግ ያስፈልጋቸው ነበር። እ.አ.አ. በ1973 ዓ.ም ዶክተር ካርል ሜኒንጀር «ኃጢአት የሆነ ነገር የት ጠፋ?» በሚል ርእስ አንድ አስገራሚ መጽሐፍ አሳትመው ነበር፤ እኚህ ደራሲ «ኃጢአት» የሚለው ቃል ራሱና የሚያስተላልፈውም መልእክት ጭምር ከመዝገበ ቃላታችን እንደ ተወገደ ገልጸዋል። ስለ ስሕተቶች፣ ድክመቶች፣ የውርስ ዝንባሌዎችና ጥፋቶች እንነጋገራለን እንጂ፤ ከኃጢአት እውነታ ጋር አንጋፈጥም።

ታዋቂው አሜሪካዊ ደራሲና ገጣሚ ፊልስ ሚከጊንሊ፤ «ከእንግዲህ ሰዎች ኃጢአተኞች አይደሉም። ሰዎች ገና ወደ ብለለት ደረጃ ያልደረሱ ወይም ያልታደሉ ወይም ፍርሃት የሚያጠቃቸው ወይም በበለጠ ተግባራዊ ገጽታው የታመሙ እንጂ ኃጢአተኞች አይደሉም» ሲል ጻፈ። ይህም ሆኖ፣ ቅዱስ አምላክ ጽድቅን ይጠይቃል፤ ሰዎች ለመስማት የሚጠሉትና መርዶ የሚሆንባቸውም ይኸው ነው። የምሥራቹ ግን ይኸው ቅዱስ አምላክ በኢየሱስ ክርስቶስ ለሚያምኑ ሰዎች የራሱን ጽድቅ መስጠቱ ነው (ሮሜ 3:21-26)። ከቶውንም ከራሳችን መልካም ሥራ በሚመጣ ጽድቅ ልንድን አንችልም። ልንድን የምንችለው በመስቀል ላይ በተፈጸመው የክርስቶስ ጽድቅ አማካኝነት ብቻ ነው።

የጳውሎስ ስብከት ሁለተኛው ነጥብ ራስን ስለመግዛት የሚያስረዳ ነበር፤ ይኸውም፤ ስለ አሁኑ ፈተናዎች አንድ ነገር ማድረግ እንዳለብን ነው። ሰው ከራሱ በስተቀር ከሞላ ጐደል ሁሉንም ነገር ሊቆጣጠር ይችላል። በዚህ ስፍራ ራስን ያለመቆጣጠር ዋንኛ ምሳሌዎች የሚሆኑት ፊልክስና ባለቤቱ ድሩሲላ ነበሩ። ይህች ሴት የፊልክስ ሦስተኛ ሚስት ብትሆንም፤ እግዚአብሔር በሲና ተራራ አሥርቱን ትእዛዛት እንዳልሰጠ ሁሉ እንደ ልቧ ፈነጨች። ፊልክስ ጠላቶቹን ለማጥፋትና

ለራሱ ተንሰራፍቶ ለመኖር ሲል መዋሸትም ሆነ ነፍሱ ማጥፋት የማይከብደው ምግባር ብልሹ ባለ ሥልጣን ነበር። ስለሆነም፡ ባልና ሚስቱ ራሱን ስለ መግዛት የሚያውቁት ነገር አልነበራቸውም።

የጳውሎስ ሦስተኛ ነጥብ የማሳረጊያ አሳብ ነበር፤ ይኸውም ስለሚመጣው ፍርድ የሚናገር ሲሆን፡ ለዚህም አንድ ነገር ማድረግ ያስፈልገናል። ምናልባትም ጳውሎስ ለግሪክ ፈላስፋዎች የተናገረውን ነገር ለፊልክስና ለድሩሲላ ተናግሮ ይሆናል፤ ይኸውም፡ እግዚአብሔር «ቀን ቀጥሮ አልና፤ በዚያም ቀን ባዘጋጀው ሰው [በኢየሱስ ክርስቶስ] እጅ በዓለሙ ላይ በጽድቅ ሊፈርድ አለው» የሚለውን ነው (17:31)። ኢየሱስ ክርስቶስ አንድም አዳኞችን አለበለዚያም ፈራጃችን ነው። ታዲያ ኢየሱስ ክርስቶስ ፈራጅ እንደሆነ እንዴት እናውቃለን? «ስለዚህም እርሱን ከሙታን በማስነሣቱ ሁሉን አረጋግጦአል» (17:31)። አሁንም የትንሣኤውን አሳብ እንመለከታለን።

«ፊልክስ ፈራ» (ቁጥር 25)። ይህም በቀጥታ ሲተረጎም እንቅጥቃጤ ያለበትን ፍርሃት የሚያሳይ ነው። የሮም መሪዎች በማንኛውም ጊዜ ስሜታቸውን አፍነው ሥቃይን በመጋፈጥ ችሎታቸው የሚታበዩ ሲሆን፡ ከእግዚአብሔር ዘንድ የመጣው መረዳት ግን የፊልክስን ልብ በማናወጡ ያደረበትን ፍርሃት ሊደብቀው አልቻለም። ጳውሎስ የዚህን ፍርሃት ምክንያት ሰላወቀ፤ መፍትሔውን ይሰጠዋል። መቀበሉ ግን የፊልክስ ድርሻ ነበር።

ፊልክስ ምን አደረገ? ምላሽ ከመስጠት ዘገየ። ለሐዋርያው፡ «በተመቸኝ ጊዜ ልኬ አስጠራሃለሁ» ብሎ መለሰለት። ኤድዋርድ ያንግ፡ «ዘገምተኝነት የጊዜ ሌባ ነው» ሲሉ ጽፈዋል። ምናልባትም «አንድ ቀን የሚለው ቀጠሮ መቼም አይሳካም» የሚለውን የእንግሊዞች ብሂል እያሰበ ይሆናል። በተጨማሪም፡ ዘገምተኝነት የነፍሱ ሌባ ነው። ከደኅንነት ርቆ ለጠፋው ኃጢአተኛ እጅግ ተስማሚው ጊዜ አሁን ነው። «እነሆ፤ የተወደደው ሰዓት አሁን ነው፤ እነሆ፤ የመዳን ቀን አሁን ነው» (2ኛቆሮ. 6:2)።

ለአንድ ሰው ስመስክርለት ሳለሁ፡ በመሀል ጣልቃ ገባና «ለእያንዳንዱ ሰው የሚድንበት ልዩ ጊዜ ያለው ይመስለኛል፤ ያ ጊዜ እስኪደርስ ድረስም ልድን አልችልም» ሲል ተከራክረኝ።

እኔም፡ «ለዚያ ሰዓት መምጣት ምልክቶቹ ምንድን ናቸው?» ብዬ ጠየቁሁት። እርሱም «በትክክል አላውቀውም» ሲል አጉተመተመ።

እኔም «እንግዲህ፤ መቼ መዳን እንደሚገባህ እንዴት ታውቃለህ?» ብዬ ጠየቅሁት። ይሁንና፤ የአመለካከቱ ድህነት ከቀውንም

አላሳሰበውም ነበር። በበኩሌ ግን ይህ ሰው ከመሞቱ በፊት እንደ ዳነ ተሰፋ አደርጋለሁ።

የፊልክስን የሞኝነት አመለካከቶች አስተውል። የእግዚአብሔርን ቃል እንዳሻው ሊቀበለው ወይም ላይቀበለው የሚችለው አድርጎ በመቁጠሩ ሞኝነቱን አስመስክሯል። እግዚአብሔር ግን «አሁን በየቦታቸው ንስሐ ይገቡ ዘንድ ሰውን ሁሉ ያዛል» (17:30)። እግዚአብሔር ሲናገር ሰዎች ቢሰሙት ይበጃቸዋል።

ፊልክስ በኃጢአት ላይ የሞኝነት አመለካከት ነበረው። ኃጢአተኛ መሆኑን ቢያውቀውም፣ ኃጢአቶቹን በመተው ጌታን ሊታዘዝ አልፈለገም ነበር። ደግሞም በእግዚአብሔር ጸጋ ላይ የሞኝነት አመለካከት ነበረው። ጌታ የፊልክስን ኃጢአት እየታገሠ ቢቆይም፣ እርሱ ግን ለእግዚአብሔር እጆቹን ሊሰጥ አልፈለገም። ፊልክስ ሕይወቱ እስከሚቀጥለው ቀን እንደምትቆይ ባያውቅም፣ በሞኝነቱ በቀጠሮ ለመሰንበት ፈልጎአል። «ቀን የሚያመጣውን ምን እንደሆነ አታውቅምና ነገ በሚሆነው አትመካ» (ሞላሌ 27:1)።

ፊልክስ ጳውሎስ የሚናገርውን በመስማት ፈንታ፣ ከቤተ ክርስቲያን ገንዘብ ለማግኘት ይሁን ወይም በአይሁዶች ለመወደድ በመፈለጉ ጳውሎስን የፖለቲካ መነገጃ አድርጎ ሊጠቀምበት ሞክሯል። ፊልክስ ከጳውሎስ ጋር ተጨማሪ ቃለ ምልልስ ማድረጉ ልቡ በመንፈሳዊ ነገሮች እንደተነካ የሚያመለክት አይደለም። የጳውሎስ ወዳጆች እየገቡ ይጠይቁት የነበሩ ሲሆን፣ ምናልባትም ከእነዚህ ሰዎች አንዳንዶቹ የአሕዛብ አብያተ ክርስቲያናት የላኩት ከፍተኛ የሰጦታ ገንዘብ በእጃቸው የሚገኝ ሳይሆኑ አይቀሩም። ጳውሎስ ለአገረ ገዥው ተጨማሪ ምስክርነት ቢሰጥም፣ የተገኘ ውጤት ግን አልነበረም። ፊልክስ በቤላ አገረ ገዥ ሲተካ፣ ጳውሎስን እንደታሰረ ተወው፤ እንደ እውነቱ ከሆነ ግን እስረኛው ራሱ ፊልክስ ነበር።

ምንም እንኳ የአገረ ገዥው አእምሮ ሐቁን ቢገነዘብ (ቁጥር 22) እና ስሜቶቹም ቢነሣሡ (ቁጥር 25)፣ ፈቃዱ ግን ለጌታ አልተሰጠም ነበር። ዓለምን ለማትረፍ ቢሞክርም፣ እስከምናውቀው ድረስ ነፍሱን አጥቷል። በመሆኑም፣ ራሱን ወደ ሲኦል አውርዶአል።

ዶክተር ክላረንስ ማካርቲኒ በሲኦል ስለተደረገው ስብሰባ የሚናገሩት ታሪክ ነበራቸው። ሰይጣን አራት ዋነኛ አጋንንት ጠራና ብዙ ነፍሳትን ሊያጠምድ ስለሚችል አዲስ ውሸት እንዲያስቡ አዘዛቸው።

አንደኛው ጋኔን፣ «እኔ አዲስ ውሸት አለኝ። ወደ ምድር እሄድና ለሰዎች እግዚአብሔር እንደሌለ እነግራቸዋለሁ» አለ።

ሰይጣንም፡ «ይኼ እንኳ ዋጋ የለውም። ሰዎች ዙሪያቸውን በመቃኘት የአምላክን መኖር ሊያረጋግጡ ይችላሉ» ሲል ተቃወመው።

ቀጣዩ ጋኔን ደግሞ፡ «ወደ ምድር እሄድና መንግሥተ ሰማይ እንደሌለ ለሰዎች እናገራለሁ» አለ። ሰይጣንም፡ «ሁሉም ሰው ከሞት በኋላ ሕይወት እንዳለ ስለሚያውቅ ወደ መንግሥተ ሰማይ ለመሄድ ይፈልጋል» ሲል ተቃወመው።

ሦስተኛው ጋኔን ብድግ ብሎ፡ «ሲኦል የሚባል ነገር እንደሌለ ብናገርስ?» አለ።

ሰይጣንም፡ «አይሆንም! በኃጢአታቸው ላይ ፍርድ እንደሚሰጥ ሕሊናቸው ይነግራቸዋል። ከዚህ የተሻለ ውሸት መፈለግ አለብን» አለ።

አራተኛው ጋኔን በበኩሉ፡ «እኔ ችግርህን ለማቃለል የምችል ይመስለኛል፤ ይኸውም ወደ ምድር እሄድና መቸኮል እንደማያስፈልግ እነግራቸዋለሁ» አለ።

በኢየሱስ ክርስቶስ ለማመን ከሁሉም የሚሻለው ጊዜ አሁን ነው።

እንዲሁም፡ ለሌሎች ስለ ወንጌሉ የምሥራች ለመናገር ከሁሉም የሚሻለው ጊዜ አሁን ነው!

ተከላካዩ ጳውሎስ

የሐዋርያት ሥራ 25-26

ጳርቅዮስ ፊስጦስ የተባለው አዲስ አገረ ገዥ ከእርሱ በፊት ከነበረው ከፊልክስ የተሻለ ሰው በመሆኑ፤ ጊዜውን ትክክለኛ ተግባራቱን በማከናወን ለማሳለፍ ይሻ ነበር። በመሆኑም፤ ብዙም ሳይቆይ የአይሁድን ፖለቲካ ውስብስብነት ከመረዳቱም በተለይም ያለ ምንም ግልጽ ክሶች ለሁለት ዓመታት ታስሮ የነበረው የሐዋርያው ጳውሎስ ጉዳይ ቀላል እንዳልነበረ ደርሶበት ነበር። ጳውሎስ የአገሩ ሰዎች ሊገድሉት የሚፈልጉት አይሁዳዊ ሲሆን፤ እርሱ ደግሞ መንግሥቱ በዚህ ሰው ላይ ምን ማድረግ እንዳለበት ያልተረዳ ሮማዊ ነበር።

ይህ የቱን ያህል የሚያስጨንቅ ነገር ነው! ፊስጦስ ጳውሎስን ቢፈታው አይሁዶች ሁከት ይፈጥራሉ፤ ይህን ደግሞ አዲሱ አገረ ገዥ ሊጋፈጥ የማይደፍረው አደገኛ ሁኔታ ነበር። በሌላም በኩል ጳውሎስን እስረኛ አድርጎ ቢያቆየው ፊስጦስ ይህ የሮም ዜጋ ለምን ያለ ሁነኛ ክሶች እንደታሰረ ለመግለጽ ይገደድ ነበር። ፊስጦስ በዚህ ጉዳይ ላይ ፈጣን እርምጃ መውሰዱና አዲስ ባለ ሥልጣን የመሆኑን እውነታ መጠቀሙ ብልህነት እንደሆነ ያውቅ ነበር። ነገሩ ቀድሞውኑ የተበላሸ በመሆኑ፤ መዘግየት የበለጠ ችግሩን ያባብሰው ነበር።

እነዚህ ሁለት ምዕራፎች ፊስጦስን በሦስት የተለያዩ ሁኔታዎች ውስጥ ያሳየናል፤ እነዚህም እያንዳንዳቸው ሁኔታዎች ከጳውሎስ ጋር የተያያዙ ናቸው።

1. የፊስጦስና የአይሁድ መሪዎች ዕርቅ (25:1-12)።

ከአይሁድ መሪዎች ጋር መስማማቱ እንደሚሻለው በመገንዘብ፤ ፊስጦስ ምንም ጊዜ ሳያጠፋ ቅድስቲቱን ከተማ በመጎብኘት አክብሮቱን አሳይቷል፤ የአይሁድ መሪዎችም ጊዜ ሳያባክኑ የጳውሎስን ጉዳይ አነሡበት። በዚህ ጊዜ የሊቀ ካህንነቱን ሥልጣን የተረከበው እስማኤል ሲሆን፤ እርሱም ፊልክስ በገደለው በኖናታን ምትክ ተሹሞ ነበር። እስማኤል ከሁለት ዓመታት በፊት ተሞክሮ የነበረውን ሤራ በመቀስቀስ ጳውሎስን ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ለማስወገድ ፈለገ (23:12-15)።

አዲሱ ባለ ሥልጣን ስለ መጀመሪያው ሤራ ወይም የአይሁድ የሃይማኖት መሪዎች ሰው ለመግደል እንደሚፈልጉ የሚያውቀው ነገር ያለ አይመስልም። የሮም ችሎት በኢየሩሳሌምም ሆነ በቂሣርያ

ሊሰባሰብ ስለሚችል፤ እውሎስን ወደ ኢየሩሳሌም መላኩ ምንም አዲስ ነገር ባልሆነም ነበር። ፊስጦስ ምናልባትም እውሎስን ወደ ኢየሩሳሌም ቢወስደው ያንን ያህል ብዙ አጃቢ እንዲከተለው ስለማያደርግ፤ ከመንገዱ አሸምቆ መፈጸሙ ቀላል በሆነ ነበር። እንደ ፊስጦስ እምነት ጉዳዩ የአይሁድን እስረኛና የአይሁድን ሕግ የሚመለከት በመሆኑ፤ ትክክለኛው የመገኛ ስፍራ ኢየሩሳሌም ነበር።

እውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም ከገባበት ጊዜ አንሥቶ የማያምኑ አይሁዶች፤ «እውሎስን ግደለው!» እያሉ ይጮኹበት ነበር (21:27-31; 22:22; 23:10-15; 25:3)። ፊስጦስ ግን ስለዚህ ጉዳይ የሚያውቀው አልነበረውም። እውሎስ ስለዚህ አደጋ ማስጠንቂቂያ የተሰጠው ሲሆን፤ ጌታ ግን እንደሚጠብቀው፤ ምስክርነቱን እንደሚጠቀምና ከዚያም ወደ ሮም በሰላም እንደሚያደርሰው ዋስትና ሰጥቶት ነበር (23:11; 26:17)። በዚህ ጊዜ እውሎስን ለመግደል የሚያሣሩት ከውጭ አገር የመጡ አይሁዶች ሳይሆኑ ራሳቸው የሸንጉው አባላት በመሆናቸው፤ ሁኔታው የበለጠ ክብደት ነበረው። ከሁለት ዓመታት በኋላ ቂጣቸው እንደበረደ ሊታሰብ ቢችልም፤ ሁኔታው ግን እንዲህ አልነበረም። ነፍሰ ገዳዩ ሰይጣን ተግቶ ይሠራ ነበር (ዮሐ. 8:44)።

ሆኖም ፊስጦስ በሜራቸው በመንቃት ተባባሪ ለመሆን ባለመፈለጉ፤ ወደ ቂሣርያ መጥተው ዳግም ከእውሎስ ጋር እንዲጂገቱ ነገራቸው። ይህም ፊስጦስ ጉዳዩን እንዲከልስና ተጨማሪ እውነቶችን እንዲያገኝ ይረዳው ነበር። አይሁዶች በዚህ አሳብ ቢስማሙም፤ ችሎቱ የፈጠረው አዲስ ነገር አልነበረም። ያለ ጠበቃ የቀረቡት የአይሁድ ተወካዮች አገረ ገዥው ከእነርሱ ጋር በመስማማት እውሎስን በሞት እንደሚቀጣው ተስፋ በማድረግ፤ እነዚያኑ መሠረተ-ቢስና ተቀባይነት የሌላቸውን የቀድሞ ክሶች ከመድገም የተሻለ ተግባር አላከናወኑም ነበር (25:15-16)።

እውሎስ ምን አደረገ? እውሎስ በአይሁድ ሕግ ወይም በመቅደሱ ወይም በሮም መንግሥት ላይ ምንም ዓይነት ወንጀል እንዳልፈጸመ በድጋሚ አረጋገጠ። ፊስጦስ ፍርድ ለመስጠት የሚያስችለው አዲስ ፍንጭ ባለማግኘቱ እውሎስን ወደ ኢየሩሳሌም በመሄድ በዚያ ሊመረመር ይፈቅድ እንደሆነ ጠየቀው። ይህንንም ያደረገው አይሁዶችን ለማስደሰት ሲሆን፤ ምናልባትም የዝነኛ እስረኛውን ሕይወት በአደጋ ውስጥ እየጣለ መሆኑን በመዘንጋቱ ይሆናል። ዳሩ ግን አንድ የሮም ዳኛ ያለተከሳሹ ፈቃደኛነት ጉዳዩን ወደ ሌላ ችሎት ስለማያስተላልፍ፤ እውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም አለመሄዱን መረጠ! ከዚህ ይልቅ፤ እያንዳንዱ የሮም ዜጋ ለቂሣር ይግባኝ ለማለት ባለው መብት ተጠቀመ።

እውሎስ ይህንኑ የጥበብ ውሳኔ እንዲያደርግ የገፋፋው ምን ይሆን፡፡ አንድ ምክንያት መድረሻው ኢየሩሳሌም ሳይሆን ሮም እንደሆነች ማወቁ ሲሆን፡ ወደ ሮምም ለመድረስ እጅግ ፈጣኑ መንገድ ለቄሣር ይግባኝ መጠየቅ ነበር። በተጨማሪም፡ አይሁዶች አሁንም እርሱን ለመግደል ተስፋ ያደርጉ ስለነበር፡ በሮም ጥበቃ ሥር ለመቆየት መምረጡ ብልህነት ነበር። እውሎስ ለቄሣር ይግባኝ በመጠየቁ ሮማውያንን በጥበቃቸው ሥር በመሆን ከሮም እንዲያደርሱት አስገደዳቸው። በመጨረሻም፡ እውሎስ ምንም ቢሆን በኢየሩሳሌም ትክክለኛ የችሎት ብያኔ እንደማይሰጠው ያውቅ ነበር፤ ስለዚህም ለምን ይሂድ?

እውሎስ በአንዲት ዓረፍተ ነገር ጉዳዩን ከእጃቸው መንጠቁ የአይሁድ መሪዎችን ሳያበግን አልቀረም። እውሎስ ለሞት የሚያበቃ ወንጀል መፈጸሙ ከተረጋገጠ ለመሞት ፈቃደኛ መሆኑንና ዳሩ ግን በመጀመሪያ ጥፋተኛነቱን በመረጃ አስደግፎ ማሳመን እንዳለባቸው ግልጽ አድርጓል። ፊስጦስ ከምክር ቤቱ አባላት ጋር ተገናኘና ለምርመራ ወደ ኔሮ ሊልኩት ተስማሙ። አዲሱ አገረ ገዥ ለመጀመሪያ ጊዜ ላጋጠመው ለዚህ ጭቅጭቅ ቁርጥ ያለ ውሳኔ ለማስተላለፍ ባለመቻሉና ከእስረኞቹ አንዱ ለቄሣር ይግባኝ ለመጠየቅ በመድረሱ ኀፍረት ሳይሰማው እንዳልቀረ አይጠረጠርም። ያም ሆነ ይህ ግን እውሎስ ወደ ቄሣር መሄድ ነበረበት።

2. የፊስጦስና የአግሪኳ ምክክር (25:13-22)።

የአዲሱ አገረ ገዥ ችግሮች ገና አልባት አላገኘም ነበር። አይሁዶችን ላለማስቀየም ሁኔታዎችን ለማመቻቸት የጣረ ቢሆንም፡ በእስረኛው ላይ ግን ሕጋዊ ክሶችን አላገኘም ነበር። ለንጉሠ ነገሥቱ እንዲህ ዓይነት ታዋቂ እስረኛ ሲልክ፡ እንዴት ወንጀሎቹን ዘርዝሮ ሳያስረዳ ሊተው ይችላል።

በዚህ ጊዜ ዳግማዊ ሄሮድስ አግሪኳና እህቱ በርኒቄ ፊስጦስን ሊጠይቁት መጥተው ነበር። ይህ ወጣት ንጉሥ የቤተልሔም ሕፃናትን የፈጀው ሄሮድስ የአያቱ ልጅና ሐዋርያ ያፅቆብን የገደለው ሄሮድስ ልጅ ሲሆን (የሐዋ. 12)፡ ከሄሮድስ ዘሮች የመጨረሻው ባለሥልጣን ነበር። የእህቱ አብራው መኖርዋ በአይሁድ ሕዝብ ላይ ከፍተኛ ጥርጣሬ ፈጥሯል፤ ሕጋቸው ከቤተሰብ አባላት ጋር የፈቃደ ሥጋ ግንኙነት ማድረግን በግልጽ ይኮንን ነበር (ዜሌ. 18:1-18፤ 20:11-21)። ሮም ለዳግማዊ ሄሮድስ አግሪኳ በኢየሩሳሌም መቅደስ ላይ የዳኝነት ሥልጣን ስለሰጠች ፊስጦስ የእውሎስን ጉዳይ በተመለከተ ከእርሱ ጋር መነጋገሩ ተገቢ ነበር።

ፊስጦስ አይሁዶች በጳውሎስ ላይ የሚያነሡት ጉዳይ ከመንግሥታዊ ሕግ ጋር ምንም ግንኙነት እንደሌለው ተረድቶ ነበር። ይህ ሮማውያን ለማስተናገድ ያልተዘጋጁበት ሙሉ ለሙሉ የሃይማኖት ክርክር ሲሆን፤ (18:14-15፤23:29)፤ በተለይም የትንሣኤን መሠረተ ትምህርት የሚመለከት ነበር። ቁጥር 19 እንደሚያመለክተው ጳውሎስ የሚከራከረው አጠቃላይ ትንሣኤን ለሚልቅ ጉዳይ ጭምር እንደነበረ ነው። ጳውሎስ በተለይ የኢየሱስ ክርስቶስን ትንሣኤ ያውጅና ይከላከል ነበር። በጥናታችን ውስጥ እንደተመለከትነው፤ ይህ በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ውስጥ የቤተ ክርስቲያን ምስክርነት ዋንኛ አትኩሮት ነው።

ፊስጦስ የአይሁድ ክርክሮችን፤ በአይሁድ ሕዝብና በአይሁድ ክልል ብቻ እንደሚረቱ በማመን (ቁጥር 20)፤ ችሎቱን ወደ ኢየሩሳሌም ለማዛወር እንደፈለገ አመልክቷል። እውነተኛ ምክንያቱ ግን የአይሁድ መሪዎችን ማስደሰት ስለሆነ፤ ይህ በመሠረቱ ሙሉ ለሙሉ የማስመስያ ዘዴ ነበር፤ ከነዚህ የአይሁድ መሪዎች ብዙዎቹን ደግሞ ንጉሥ ሄሮድስ በቅርብ ያውቃቸው ነበር። ፊስጦስ ለንጉሥ ኔሮ የሚልከውን አንድ የተጨበጠ ነገር የሚሻ ሲሆን፤ ምናልባትም አግሪጳ ይህንን ፍላጎቱን ሊያሟላለት ይችል ይሆናል (በቁጥር 21 እና 25 «አውግስጦስ» የሚለው የግል ስም ሳይሆን፤ «የተከበሩ» የሚል ስሜት የሚሰጥ ማዕረግ ነው።)

ንጉሡ በአይሁዳውያን ጉዳዮች ላይ ከፍተኛ እውቀት የነበረው እንደመሆኑ (26:2-3)፤ በመቅደስ ውስጥ ሁከት ስላለነሣው ስለዚህ ሰው የበለጠ መረጃ ለማግኘት ጉጉት እንዳደረሰበት አያጠራጥርም፤ በመሆኑም ሄሮድስ በጳውሎስ ላይ ሕጋዊ ክሶች በማግኘቱ በኩል ፊስጦስን ሊረዳው ይችል ነበር፤ ፊስጦስም በተራው በቅድስቲት ከተማ ስለሚገኙ የአይሁዳውያን ጉዳዮች ሄሮድስን በበለጠ እንዲረዳ ሊረዳው ይችል ይሆናል።

3. የጳውሎስ ፊስጦስና አግሪጳ ፊት ለፊት መጋፈጥ (25:23-26:32)።

ይህ ሁሉ አጀብና ሥርዓት የኢየሱስ ክርስቶስን ወንጌል በሰበከው አንድ ትንሽ አይሁዳዊ ሰው ምክንያት መሆኑ የማይታመን ይመስላል። ይሁንና፤ ጌታ ለጳውሎስ «በአሕዛብና በነገሥታት» ፊት እንደሚመለከርለት የተስፋ ቃል የሰጠው በመሆኑ (9:15)፤ ያ የተስፋ ቃል ዳግም እየተፈጸመ ነበር። ጳውሎስ ምስክርነቱን ከጨረሰ በኋላ፤ አድማሮቹ ሁሉ እንዴት እንደሚድኑ ስለተነገራቸውና ስለሚያውቁ ማማኸኛ ለማቅረብ አይችሉም ነበር።

በቤተ መንግሥት ውስጥ በሚገኘው «የጉባኤ ክፍል» የተሰባሰቡ ሲሆን፤ ዋና የውትድርና ባለሙያዎችና የሮም ግዛት ባለ ሥልጣናት ሁሉ በዚያ ተገኝተው ነበር። ምናልባትም የጳውሎስ ጉዳይ ላለፉት ሁለት ዓመታት በብዙ ባለ ሥልጣናት ተደጋግሞ መነሣቱ ስለማይቀር፤ ከነዚህ ከተሰባሰቡት ሰዎች ስለ ሁኔታው የማያውቁ ቢኖሩ ጥቂቶች ብቻ ነበሩ።

ፊስጦስ «የአይሁድ ሕዝብ ሁሉ» ጳውሎስን እንደከሰሱት ሲናገር እያጋነነ መሆኑ ግልጽ ነው፤ ይሁንና የዚህ ዓይነቱ መግለጫ በዚያ የሚገኙትን አይሁዶች ያስደስት ነበር። ቁጥር 25 የጳውሎስን ከወንጀል ነፃ መሆን የሚያመለክተውን የሉቃስን ሁለተኛ «መንግሥታዊ መግለጫ» ይሰጠናል (23:29 ተመልከት)፤ ይህ መጽሐፍ ከመጠቃለሉ በፊት ሌሎችም እንዲህ ዓይነት ዓረፍተ ነገሮች ይኖራሉ።

ፊስጦስ በአግሪኳ ፊት ባደረገው የሽንገላ ንግግር ፡ ንጉሡ ጳውሎስን እንዲመረምር መፈለጉን ቢገልጽም (ቁጥር 26)፤ ስለዚህም ጉዳይ ግን የተጠቀሰ ነገር የለም። እንዲያውም፤ ስብሰባው ከመበተኑ በፊት ጳውሎስ ፈራጅ ዳኛ ሲሆን፤ ፊስጦስ፤ ንጉሥ አግሪኳና በርኒቄ ተከላካዮች ሆነዋል። እርግጥ ጳውሎስ ራሱን እየተከላከለ ነበር (26:24)፤ ሆኖም ግን በዚያኑ ጊዜ የወንጌሉን እውነት በማቅረብ ኢየሱስ ክርስቶስ በሰው ሕይወት ውስጥ ሊያመጣ ስለሚችለው ለውጥ እየመሰከረ ነበር።

ንጉሥ አግሪኳ ስብሰባውን በበላይነት ይመራ ስለ ነበር፤ ለጳውሎስ የመናገር ነፃነት ሰጥቶታል። ጳውሎስ በአጭር መግቢያው ንጉሡ የአይሁድን ሃይማኖታዊ ጉዳዮች በሚገባ እንደሚገነዘብ ስለሚያውቅ፤ በጽኑና በማዳመጡ ከልብ የመነጪ ምስጋና አቅርቦለታል። ጳውሎስ ለጊዜው ባይጠቅሰውም፤ ንጉሡ በብሉይ ኪዳን ነቢያት እንደሚያምን ያውቅ ነበር (ቁጥር 27)። በተጨማሪም፤ ጳውሎስ ንግግሩ ረዥም ሊሆን እንደሚችል ፍንጭ በመስጠት ንጉሡ እስከ መጨረሻው በትዕግሥት እንዲሰማው ጠይቆታል።

የጳውሎስ የመከላከያ ንግግር በአምሥት ቁልፍ ዓረፍተ ነገሮች ይጠቃለላል።

(1) «ፈሪሳዊ ሆኜ እንደኖርሁ» (26:4-11)። አይሁዶች የጳውሎስን የቀድሞ ሕይወት ያውቁ ስለነበር፤ ዝርዝር ጉዳዮችን ማንሣት አያስፈልገውም ነበር። ይህ ሰው ራሱን የሰጠ ፈሪሳዊ (ፊልጵ. 3:5) እና የፈሪሳዊ ልጅ ሲሆን (የሐዋ. 23:6)፤ የዕድሜ እኩያዎቹ ወደፊት የሃይማኖት መምህር በመሆን ታላላቅ ነገሮችን እንደሚፈጽሙ

ይተማመኑበት ነበር (ገላ. 1:13-14)። ያም ሆኖ ግን በዚህን ጊዜ ለመታሰር የበቃው ስለ ትንሣኤና ስለ «እስራኤል ተስፋ» በነበረው እምነት ምክንያት ነበር (23:6 እና 24:15 ተመልከት)። ጳውሎስ በድጋሚ ለአይሁድ እምነትና የዕብራውያን ወግ ታማኝነቱን ገልጾአል።

ጳውሎስ «አሥራ ሁለቱ ወገኖቻችን» ማለቱን ልብ ልንለው የሚገባን ጠቃሚ አሳብ ነው (ቁጥር 7)። በ722 ዓ.ዓ. የሰሜኑ አሥር ነገዶች (እስራኤል) በአሦር መማረካቸው እውነት ቢሆንም የእነዚህን አሥር ነገዶች ሙሉ በሙሉ መጥፋት ወይም መደመሰስ ግን እውነት አይደለም። ኢየሱስ ስለ ጠቅላላዎቹ አሥራ ሁለት ነገዶች ተናግሮአል (ማቴ. 19:28)፤ ያዕቆብ (ያዕ. 1:1) እና ሐዋርያው ዮሐንስም እንዲሁ (ራእይ 7:4-8፤ 21:12)። እግዚአብሔር እነዚህ የተመረጡ ሕዝቦች የሚገኙበትን ስፍራ ስለሚያውቅ፤ ለእነርሱ የገባላቸውን የተስፋ ቃል ይፈጽመዋል።

በቁጥር 8 ላይ «በእናንተ ዘንድ» ከሚለው ሐረግ እንደምንረዳው፤ ጳውሎስ ጠቅላላውን የሰብሰባው እድምተኛ እየተመለከተ ግርማ ሞገስን ተላብሶ ይናገር ነበር። በመሠረቱ፤ ግሪኮችና ሮማውያን (17:31-32)፤ እንዲሁም በዚያ የነበሩ ሰዱቃውያን (23:8) በትንሣኤ መሠረተ ትምህርት አያምኑም ነበር። ትንሣኤ ከሌለ ኢየሱስ ክርስቶስ አልተነሣም ማለት ነው፤ ይህም ማለት ጳውሎስ የሚሰብከው ወንጌል አልነበረም ማለት ነበር፤ ስለሆነም፤ ትንሣኤ ለጳውሎስ ዋነኛው መሠረተ ትምህርት ነበር። (ጳውሎስ ስለ ትንሣኤና ስለ ወንጌል የሚያቀርበውን የመከራከሪያ ነጥብ ከ1ኛ ቆሮንቶስ ምዕራፍ 15 ተመልከት።)

በአንድ ወቅት ጳውሎስ ፈሪሳዊ ብቻ ሳይሆን የቤተ ክርስቲያን ቀናተኛ አሳዳጅም ነበር። አማኞችን ይቀጣና ኢየሱስ ክርስቶስን እንዲከዱ ለማስገደድ ይሞክር ነበር፤ ለአንዳንዶችም ሞት የበኩሉን እገዛ አድርጎ ነበር። «ሲገድሉአቸው አብራክችሁ» (ቁጥር 10) የሚለው ከግሪኩ በቀጥታ ሲተረጎም፤ «ድምፅ ሰጠሁ» የሚል ነው፤ ይህም ጳውሎስ የሸንጎው መደበኛ አባል እንደነበረ ያመለክታል፤ ይሁንና፤ ይህ እውነት ቢሆን ኖሮ ይህንኑ ከንግግሮቹ በአንዱ ይጠቅስ ነበር። ምናልባትም ሐረጉ የሚናገረው የሊቀ ካህኑ ተወካይ በመሆን እንዲገድሉአቸው እርሱ ድምፁን እንደ ሰጠና ምንም ነገር ከእነርሱ አሳብ ውጭ እንዳልፈጸመ ይሆናል (9:2፤ 14)።

በመጀመሪያዎቹ የቤተ ክርስቲያን ጊዜያት፤ አይሁዳውያን አማኞች በምክራብ ውስጥ መሰብሰባቸውን የቀጠሉ ሲሆን፤ ጳውሎስም ያገኛቸውና የቀጣቸው በዚያ ስፍራ ነበር (ማቴ. 10:17 እና 23:34)።

ጳውሎስ በፊት «ሃይማኖታዊ ቅንዓት» ያለውን ነገር (ገላ. 1:13-14)፤ በኋላ ግን «አብደት» ብሎታል (ቁጥር 11)። ለግድያ እየዛተ (9:1) እርሱ «ቤተ ክርስቲያንን ያፈርስ ነበር» (8:3)።

(2) «ብርሃን... አየሁ» (ቁጥር 12-13)። ጳውሎስ የጀመረውን የሚሳደድ ሥራ በኢየሩሳሌም ለመገደብ ባለመፈለጉ፤ በሩቅ ከተሞች የሚገኙትን ምክራቦች ለመጎብኘት ሥልጣን ጠየቀ። ቅንዓቱ ብዙዎቹን አማኞች ከከተማዬቱ ያስኮበለለ ሲሆን፤ እነርሱም በዚህ ሳቢያ መልእክታቸውን በሌሎች ማሳበረሰቦች መካከል ወደሚገኙ አይሁዶች አደረሱ (8:4)።

ጳውሎስ ራሱን እንደ አዋቂ ሰው ይቆጥረው ነበር፤ ምክንያቱም ጳውሎስ አይሁዳዊ (ሮሜ. 9:4-5)፤ ምሁር (22:3)፤ ብሎም ፈሪሳዊ ስለነበረ ነው። ይሁን እንጂ፤ ጳውሎስ በከባድ መንፈሳዊ ጽልመት ውስጥ ይኖር ነበረ። ከደጎንነቱ በፊት ሕግን የሚያውቅ ቢሆንም የሕግ ዓላማ እርሱን ወደ ክርስቶስ ማምጣት እንደሆነ አልተገነዘበም ነበር (ገላ. 3:24)። ቀደም ሲል ራሱን በእራሱ በማሞካሸት በጻድቅነቱ የሚመካ ፈሪሳዊ እንደመሆኑ፤ መልካም ተግባራቱና አክብሮት የሚሰጠው ባሕርዩ ሊያድኑትና ወደ መንግሥተ ሰማይ ሊወስዱት እንደማይችሉ የማመኑን ያህል አሁን ግን በፈሪሳዊነቱ መመካቱ ቀረ (ፊልጵ. 3:1-11)።

ጳውሎስ የተመለከተው ብርሃን ከሰማይ የተገለጸ የእግዚአብሔር ክብር በመሆኑ መለኮታዊ ነበር (7:27 ከ7:55-56 ጋር አወዳድር)። ይህ ብርሃን ጳውሎስን ለሦስት ቀናት ያሳወረ ሲሆን (9:8-9)፤ መንፈሳዊ ዓይኖቹ ግን ሕያውን ክርስቶስን ለማየት ተከፍተው ነበር (2ኛ ቆሮ. 4:3-6)። ይሁንና፤ ብርሃኑን መመልከቱ ብቻ በቂ አልነበረም፤ በተጨማሪም፤ ቃል መስማት ያስፈልገው ነበር።

(3) «ድምፅ... ሰማሁ» (ቁጥር 14-18)። ከጳውሎስ ጋር የነበሩ ሰዎች ብርሃኑን ቢመለከቱም ጌታን አላዩትም ነበር፤ ድምፅ የሰሙ ሲሆን፤ የቃላቱን ትርጉም ግን ሊረዱ አልቻሉም። ሁላቸውም በምድር ላይ ሲወድቁ፤ ጳውሎስ ብቻ በቆመበት ቀረ (9:7)። ኢየሱስ ክርስቶስ ጳውሎስን በሚያውቀውና የአይሁዶች መግባቢያ በነበረው የአረማይክ ቋንቋ በሰሙ በመጥራት፤ ከጌታ ጋር መዋጋት መቀጠሉ ምንም ጥቅም እንደማያስገኝለት ነገረው። በዚያች ቅጽበት ጳውሎስ ሁለት አስገራሚ ነገሮችን ተረድቷል፤ ይኸውም የናዝሬቱ ኢየሱስ ሕያው እንደሆነና፤ ከሕዝቡም ጋር እጅግ በመተባበሩ መከራቸውን መከራው ማድረጉን ነው። ጳውሎስ ቤተ ክርስቲያንን ብቻ ሳይሆን የራሱንም መሢሕ ጭምር እያሳደደ ነበር።

እግዚአብሔር በጸጋው ለጠላቶቹ እንደሚናገር ማወቁ ምንኛ የሚያጽናና ነገር ነው! እግዚአብሔር ጳውሎስን ሲወቅስ እርሱ ግን «የመውጊያውን ብረት» በመቃወም ከእርሱ ለመራቅ ይሞክር ነበር። «የመውጊያው ብረት» ምንድን ነው? የእስጢፋኖስ ምስክርነትና ሞት (22:20)፤ ብሎም በጳውሎስ ምክንያት መከራ የተቀበሉት የሌሎች ቅዱሳን የታማኝነት ምስክርነት እንደሆነ የሚያጠራጥር አይደለም። በተጨማሪም፤ ጳውሎስ ባዶና ደካማ ከሆነው ከአይሁድ ሕግ አከራሪነትና በተጨማሪም የሕግን መመዘኛ በራሱ ለማሟላት ካለበት ድካመት ጋር ሳይታገል አይቀርም። ምንም እንኳን በዚህ ጊዜ ስለ ንጽሕናውም ሆነ በጸባይና በሕሊና «ነውር የሌለበት» ስለመሆኑ ሊናገር ቢችልም (ፊልጵ. 3:6፤ የሐዋ. 23:1)፤ በገዛ ልቡ ውስጥ ግን የእግዚአብሔርን ቅዱስ መመዘኛዎች ለማሟላት ምን ያህል እንደሚጎድለው ያውቅ ነበር (ሮሜ 7:7-16)።

በቁጥር 16 ላይ «አገልጋይ» የሚለው ቃል «የበታች ሠራተኛ» ማለት ሲሆን፤ በጥንት ጊዜ በባርያዎች በሚቀዘፈው መርከብ ውስጥ የሚሠራውን ዝቅተኛ አገልጋይ ያመለክታል። ጳውሎስ የተከበረ መሪ ሆኖ ሲታወቅ የኖረ ሲሆን፤ ከደኅንነቱ በኋላ ግን የበታች ሠራተኛ ሆነ፤ ኢየሱስ ክርስቶስም ጌታው ሆነ። ጌታ ከጳውሎስ ጋር እንደሚኖርና እንደሚጠብቀው የተስፋ ቃል የሰጠ ሲሆን፤ ራሱንም እንደሚገልጥለት ቃል ገብቶአል። ጳውሎስ ጌታን በደማስቆ መንገድ የተመለከተው ሲሆን፤ ከሦስት ዓመታት በኋላም ዳግም በመቅደስ ውስጥ አይቶታል (22:17-21)። በኋላም ጌታ ለጳውሎስ በቆሮንቶስ (18:9) እና በኢየሩሳሌም (23:11) የተገለጸ ሲሆን፤ ገና ወደፊትም ይገለጽለት ነበር።

ለጳውሎስ ከደኅንነቱ በኋላ ጌታ ወደ አሕዛብ ሊልከው ማቀዱን መስማቱ እንደሚያስገርመው ጥርጥር የለውም። እርግጥ ለወገኖቹ ለአይሁዳውያን ትልቅ ፍቅር ስለነበረው እነርሱን ወደ ክርስቶስ ለማምጣት ሞትንም ሆነ ሕይወትን በደስታ ይቀበል ነበር (ሮሜ 9:1-3)፤ ይህ ግን የእግዚአብሔር ዕቅድ አልነበረም፤ ሁልጊዜም «የአሕዛብ ሐዋርያ» ይሆን ነበር።

ቁጥር 18 ከደኅንነት ርቀው የጠፉትን ሰዎች መንፈሳዊ ሁኔታና ለሚያምኑት ክርስቶስ የሚያበረክተውን የቸርነት ስጦታ ይገልጻል። ኢሳይያስ 35:5 እና 42 ከ6 ጀምሮ እንዲሁም በ 61:1 ከዚህ ከፍል ጋር የሚዛመዱትን አሳቦች ታገኛለህ። ከደኅንነት ርቆ የጠፋው ኃጢአተኛ ጽልመት ባጠላበት እስር ቤት ውስጥ እንደሚገኘ ዓይነ ስውር ነው፤ ዓይኖቹን ከፍቶ ብርሃንና ነፃነትን ሊሰጠው የሚችለው ክርስቶስ ብቻ ነው። (2ኛ ቆሮ. 4:3-6)። ነፃ ከሆነ በኋላ የጥፋተኝነት

መዝገቡና በደሉ ምን ይሆናል? ጌታ ኃጢአቶቹን ይቅር በማለት መዝገቡን ንጹሕ ያደርገዋል። ከዚያም እንደ ራሱ ልጅ ወደ ራሱ ቤተሰብ በመውሰድ ውርሱን ያጋራዋል።

ኃጢአተኛው ምን ማድረግ አለበት? በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን አለበት («በእኔም በማመን» ቁጥር 18)። ጳውሎስ ደኅንነቱን ለማግኘት ሃይማኖቱን ማጣት ነበረበት! በቅጽበት ዓይን የራሱን ጽድቅ በእግዚአብሔር ዓይን ፊት እንደ መርገም ጨርቅ መሆናቸውንና የክርስቶስ ጽድቅ እንደሚያስፈልገው ተረድቷል (ኢሳ. 64:6)።

(4) «እምቢ አላልሁም» (ቁጥር 19-21)። ጳውሎስ፡ «ጌታ ሆይ፡ ምን አደርግ ዘንድ ትወዳለህ?» ሲል ነበር የጠየቀው፤ ጌታም ማድረግ የሚያስፈልገውን በነገረው ጊዜ ወዲያውኑ ታዘዘው። መታዘዝ የጀመረው እዚያው በደማስቆ ሲሆን፡ ይህም ሕይወቱን ሊያሳጣው ቀርቦ ነበር (9:20-25)። በተመሳሳይ ሁኔታ በኢየሩሳሌም ለሚገኙ አይሁዶች ሲመሰክር ሊገድሉት ሞከሩ (9:29-30)። በተደጋጋሚ ከደረሰበት ተስፋ አስቆራጭና አደገኛ ሁኔታዎች ባሻገር፡ ጳውሎስ ኢየሱስ ክርስቶስ የሰጠውን ጥሪና ራእይ ታዘዘ። ምንም ነገር ከዚያ አላነቃነቀውም! (20:24)።

በቁጥር 21፡ ጳውሎስ ለአግሪጳና ለፊስጦስ በመቅደስ ውስጥ በትክክል ስለተፈጸመው ነገርና ይህም ለምን እንደተደረገ አብራርቷል። ጳውሎስ ሳይ ጥቃትና የግድያ መከራ የተፈጸመው በነዚህ ነገሮች ምክንያት ነበር፤ እነዚህም ነገሮች የናዝሬቱ ኢየሱስ ሕያውና የእስራኤል መሢሕ እንደሆነ ማወጃ፤ ለአሕዛብ የሚሰጠው አገልግሎት፤ የእግዚአብሔርን የቃል ኪዳን በረከቶች ለአይሁዶች ሆነ ለአሕዛብ በተመሳሳይ ንስሐ የመግባትና የእምነት መንገዶችን ማቅረብ ነበሩ (20:21 ተመልከት)። የብሔርተኛነት ትዕቢት የወጣጠራቸው እስራኤላውያን አሕዛብን እንደ አይሁዳውያን ከሚመለከት አይሁዳዊ ጋር ምንም ጉዳይ አልነበራቸውም።

(5) «እስከዚህች ቀን ድረስ ቆሜአለሁ» (ቁጥር 22-32)። ራእዮችን በማየትና ድምፆችን በመስማት ጉዞ መጀመሩ አንድ ነገር ሲሆን፡ ጉዞውን መቀጠሉና በተለይም በአስቸጋሪ ሁኔታዎች ሁሉ ውስጥ እያለፉ መሄዱ ፍጹም ሌላ ነገር ነው። የጳውሎስ በእምነቱ መቀጠል ለደኅንነቱ እውነተኛነትና ለእግዚአብሔር ታማኝነት ማረጋገጫ ይሰጠናል። የዳነው በእግዚአብሔር ጸጋ ኃይል፡ ለማገልገል የሚችልበትንም የተቀበለው በእግዚአብሔር ጸጋ ነበር (1ኛ ቆሮ. 15:10)

የጳውሎስን ሕይወትና አገልግሎት ከሁሉም በተሻለ መልኩ የሚያጠቃልል ቃል ቢኖር «መመስከር» የሚለው ነው (ቁጥር 16 ተመልከት)። እንደ ኢየሱስ ክርስቶስ ተከታይነቱ የተለማመደውንና የተማረውን ሁሉ ለሌሎች ያካፍል ነበር። መልእክቱ በብሉይ ኪዳን መጻሕፍት እውነታዎች ላይ በጽኑ የተመሠረተ እንጂ እርሱ ራሱ የፈጠረው አልነበረም። ጳውሎስና ሌሎችም ሐዋርያት አዲስ ኪዳን እንዳልነበራቸውና ዳሩ ግን ኃጢአተኞችን ወደ ክርስቶስ ለመምራትና አዳዲስ አማኞችን ለማነጽ በብሉይ ኪዳን እንደተገለገሉ ልብ ልንል ይገባል።

ቁጥር 23 ወንጌሉን የሚያጠቃልል ሲሆን (1ኛ ቆሮ. 15:3-4)፤ እያንዳንዱ ክፍል በብሉይ ኪዳን መረጃ ሊጠናከር ይችላል። ለምሳሌ ያህል በትንቢተ ኢሳይያስ 52:13-53:12 እና በመዝሙር (16)፤8-11 የሚገኘውን አሳብ መመልከት ይቻላል። ጳውሎስ ከኢሳይያስ 49:6 በመጥቀስ እንኳ ለአሕዛብ ለማገልገል መጠራቱን ሊያብራራ ይችላል ነበር (ዮሐ. 13:47 ተመልከት)። ኢየሱስ ከሙታን በመነሣት የመጀመሪያው ሰው ባይሆንም ከሞት ተነሥቶ ዳግም ባለመሞቱ የመጀመሪያው ሰው ነው። «ክርስቶስ ላንቀላፉት በኩራት» ነው (1ኛ ቆሮ. 15:20)።

በመቅደስ ውስጥ ባቀረበው መልእክቱ ጳውሎስ «አሕዛብ» የሚለውን ቃል (22:21-22) ሲናገር ሕዝብ ሁከት ፈጠረ። ጳውሎስ በዚህ ቃል በተጠቀመበት ጊዜ ነበር ፊስጦስ ከፍ ባለ ድምፅ ምላሽ በመስጠት «አብደሃል» ሲል የጮኸበት። ጳውሎስ ቤተ ክርስቲያንን በሚያሳድድበት ጊዜ ፊስጦስ «አብደአል» ብሎ አለማሰቡ አስገራሚ ነው! (ቁጥር 11)። ዲ. ኤል. ሙዲ ጫማ እየቸበቸቡ ገንዘብ በሚያከማቹበት ጊዜ፤ ማንም ሰው «አብደሃል» ሲል አልወነጀላቸውም ነበር፤ ነገር ግን ሰዎችን ወደ ክርስቶስ መመለስ በጀመሩ ጊዜ፤ ሰዎች «አብዱ ሙዲ» በሚል ተቀጥላ ስም ይጠሩአቸው ጀመር። ጳውሎስ «አብድ» ተብሎ የተጠራው በዚህ ስፍራ ብቻ አልነበረም (2ኛ ቆሮ. 5:13)፤ ጳውሎስ የጌታውን ዱካ እየተከተለ ነበር (ማር. 3:20-21፤ ዮሐ. 10:20)።

ጳውሎስ የንግግሩን አቅጣጫ ያተኮረው በንጉሥ አግሪኦ ላይ ቢሆንም ፊስጦስ በስሜቱ ተገፋፍቶ ንግግሩን በማቋረጡ ምላሽ ለመስጠት ተገደደ። ጳውሎስ ሞቱንና ትንሣኤውን ጨምሮ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ የሚነገሩ እውነቶች በይፋ የሚታወቁና «በስውር የተደረጉ እንዳልሆኑ» ለፊስጦስ አስረድቷል። የአይሁድ ሽንጌና ሮማዊው ገዢ ዲላጦስ በጉዳዩ ውስጥ ዋንኛ ተዋናዮች ነበሩ። የናዝሬቱ ኢየሱስ ቢያንስ ለሦስት ዓመታት እጅግ በይፋ የታወቀ ሰው ሲሆን፤

በርካታ ሰዎችም ይከተሉት ነበር። እንግዲህ ይህ አገረ ገዥ እንዴት እንዲህ ያለ የመሃይምነት ቃል ሊናገር ይችላል?

ፊስጦስ ንግግሩን ያቋረጠው ጳውሎስ በእውነት እንዳበደ በመገመቱ አልነበረም። ነገሩ እንዲህ ቢሆንም ኖሮ ጳውሎስን በጥንቃቄና በእንክብካቤ ወደሚያዝበትና ዕረፍትና ጸጥታ ወደ ሰፈነበት ስፍራ እንዲወስዱት ጠባቂዎቹን ባዘዘ ነበር። ደግሞስ እንዴት ያለ ባለሥልጣን ይሆን አንድን የታወቀ እብድ በንጉሡ ፊት እንዲመረመር የሚልከው? ይልቁኑ በዚህ ትእዛዝ አገረ ገዢው በልቡ ውስጥ የሰረፀውን እውነት እየገለጸ ነበር። የጳውሎስ ቃላት የታለሙበትን ግብ ቢመቱም ፊስጦስ ግን ለማምለጥ እየጣረ ነበር።

ጳውሎስ ግን በዚህ ጉዳይ ላይ በቂ ግንዛቤ የነበረውን ንጉሡ አግሪኳን አልዘነጋውም ነበር። ጳውሎስ አግሪኳን በነቢያት ያምን እንደሆነ በጠየቀው ጊዜ፤ አንድ አቋም እንዲይዝ እያስገደደው ነበር። በመሠረቱ፤ ንጉሡ አይሁዶች ሁሉ የሚያምኑትን ነገር አልተቀበለም። አግሪኳ በነቢያት ማመኑን ካረጋገጠ፤ «የናዝሬቱ ኢየሱስ በነቢያት የተጻፈለት መሢሕ ነው?» ከሚለው ጥያቄ ጋር መፋጠጥ እንዳለበት ያውቅ ነበር።

ፊስጦስ ጳውሎስ እንዳበደ በመግለጽ ተጨማሪ ውሳኔ ላይ ከመድረስ አመለጠ። ንጉሥ አግሪኳ ደግሞ የበላይነት አቋም በመያዝና የጳውሎስን ምስክርነት በማናናቅ ጥያቄውን (እና ጥያቄው ያስከተለውን ፍጥጫ) ለማግለል ሞክረ። በቁጥር 28 ላይ የሰጠው ምላሽ፤ «በዚህች አጭር ጊዜና በነዚህ ጥቂት ቃላት ክርስቲያን እንድሆን ልታሳምነኝ የምትችል ይመስልሃል?» ተብሎ ሊተረጎም ይችላል። ምናልባትም ከፊቱ ላይ የልግጫ ፈገግታ እያሳየና በመሳለቅም ድምፀት ተናግሮ ይሆን ይሆናል። ይሁንና፤ በዚህ ንግግሩ በራሱ ላይ የሞት ብያኔ እያሳለፈ ነበር (ዮሐ. 3:18-21፤36)።

ጳውሎስ በትሕትና ነበር የመለሰለት። «በጥቂት ቢሆን ወይም በብዙ አንተ ብቻ አይደለህም ነገር ግን ዛሬ የሚሰሙኝ ሁሉ ደግሞ ከዚህ እስራት በቀር እንደ እኔ ይሆኑ ዘንድ ወደ እግዚአብሔር እለምናለሁ» (ቁጥር 29)። ፊስጦስና አግሪኳ እስረኛቸው ለነርሱ የርኅራኄ አሳብ እንዳለው በመረዳታቸው፤ ከሚያቀርብላቸው ጥሪ በቀላሉ ሊያመልጡ አልቻሉም ነበር። ስለሆነም ከሁሉም የሚሻለው ችሎቱን መበተን በመሆኑ ንጉሡ ብድግ አለ፤ ይህም የችሎቱን ማብቃት አበሰረ።

አግሪኳም ሆነ ፊስጦስ ጳውሎስ ሞትን ከሚያስከትል ከማንኛውም ወንጀል ነፃ እንደሆነ ተስማሙ። ሉቃስ አንባቢዎቹ የጳውሎስን

ንጽሕና ይረዱ ዘንድ እነዚህን መንግሥታዊ መግለጫዎች መመዝገቡን ቀጥሏል (16:35-40፤ 18፤ 12-17፤ 23:29፤ 25:25 ተመልከት።) እንዲያውም እውሎስ ለቄሣር ይግባኝ ባይል ኖሮ ሊፈታ ይችል ነበር። ታዲያ የእውሎስ ይግባኝ መጠየቅ ሞኝነት ይሆን? አይደለም፤ የአይሁድ መሪዎችን ተደጋጋሚ ክሶች የገታው ለቄሣር ይግባኝ መጠየቁ ስለነበር፤ እውሎስ በዚህ እርምጃው አልተሳሳተም ነበር። ከሮም ጋር ትግል ወይም ከርከር ገጥመው እንደማያሸንፉ ያውቅ ነበር።

አግሪኣና ፊስጦስ ያልተረዱት ነገር ቢኖር እውሎስ ዳኛ፤ እነርሱ ደግሞ በችሎት ፊት እስረኞች እንደነበሩ ነው። የነፃነት ብርሃን መንገድ ቢለገሣቸውም ሆን ብለው ዓይኖቻቸውን በመጨፈን ወደ ኃጢአታቸው ተመልሰዋል። ምናልባትም እውሎስ ወደ ሮም ስለሚሄድና ከእንግዲህም ስለማያስቸግራቸው እፎይታ ተሰምቶአቸው ይሆናል። ታዲያ ችሎቱ ቢያበቃም ቅሉ ዳሩ ግን ፍርድ እየጠበቃቸው ነበር። ያም ፍርድ መድረሱ የማይቀር ነበር!

በኢየሱስ ክርስቶስ አምነው የሚድኑበትን ማግኘት ምንኛ ድንቅ ነው? ይህንኑ ዕድል አበላሽቶ ምናልባትም እስከ መጨረሻው ሌላ ዕድል አለማግኘቱስ ምንኛ የከፋ ነገር ነው!

የጳውሎስ ወደ ሮም መድረስ

የሐዋርያት ሥራ 27-28

«ሮሜን ደግሞ አይ ዘንድ ይገባኛል!» ጳውሎስ በኤፌሶን በሚያገለግልበት ወቅት እነዚህን ቃላት የተናገረ ሲሆን፡ (19:21)፡ ወደ ንጉሥ ከተማ ከመድረሱ በፊት ሕገ-ወጥ እስራት፡ የሮማውያንና የአይሁዶች ምርመራዎች፡ ግዙትና የመርከብ መሰበር እንደሚያጋጥመው አልተገነዘበም ነበር። ለረዥም ጊዜያት በሮም ወንጌል ለመስበክ ሲፈልግ የኖረ ሲሆን (ሮሜ 1:14-16)፡ ከዚያም ወደ እስፔይን ለመጓዝ ያቅድ ነበር (ሮሜ 15:28)፤ በእስረኛነት ወደዚያ እንደሚጓዝ ግን አላሰበም ነበር። በዚሁ ሁሉ ጳውሎስ እግዚአብሔርን በሮም እንደሚመሰክር የሰጠውን የተስፋ ቃል የተማመነ ሲሆን (23:11)፡ ጌታም እገዛውን አላራቀበትም ነበር።

ሉቃስ ጉዞውንና የመርከቡን መሰበር ለመግለጽ ከመጽሐፍ ይህን ያህል ረዥም ክፍል የመደበለት ለምን ይሆን? ታሪኩን አጠር አድርጎ ሊያቀርብልን ይችል ነበር! ይሁንና፡ ሉቃስ በሥነ-ጽሑፍ የተካነና በመንፈስ ቅዱስ ምሪት የሚሠራ ሰው በመሆኑ፡ የሚያደርገውን ያውቅ ነበር። አንደኛው ቁም ነገር ይህ የሚያስደንቅ ዘገባ እስካሁን ያነበብናቸውን ንግግሮች ሚዛናዊ በማድረግ፡ ተጨማሪ ትዕይንቶችን ወደ ታሪኩ የሚያስገባ መሆኑ ነው። በተጨማሪም፡ ሉቃስ ስለ ጳውሎስ ጉዞና ስለ ጀግንነቱ ጠቃሚ እውነቶችን በጽሑፍ ያሰፈረ ትክክለኛ የታሪክ ሰው ነበር።

ይህም ሆኖ፡ ምናልባት የሉቃስ ዐቢይ ዓላማ ጳውሎስን ቀውጦ ሁኔታዎችን ፊት ለፊት የሚጋፈጥ ደፋር መሪ አድርጎ ለማቅረብ ይሆናል። በእርግጥም ጳውሎስ ወደ ሮም ባደረገው ጉዞ ላከናወነው ተግባር ሁሉ ቀጣይ ትውልዶች እንዳመሰገኑት ይኖራሉ።

ከጥንት ጀምሮ፡ ጸሐፊዎች ሕይወትን እንደ ጉዞ በመቁጠር በሥዕላዊ ገለጻ ሊያቀርቡት ይጥሩ ነበር። በጆን ቡንያን የተጻፈውና በአማርኛ ቋንቋ ተተርጉሞ የሚገኘው «የመናኝ ጉዞ» በዚህ መንገድ የተጻፈ ሲሆን፡ የሆሜርም «አዲሴይ» ይህንኑ ስልት ይከተላል። አንዳንድ ጊዜ የ«ጉዞ»ን የአነጋገር ፈሊጥ በዕለታዊ ውይይታችን ውስጥ እንጠቀምበታለን። ከነዚህም መካከል «መልካም ጉዞ!» የሚሉ አባባሎች ይገኙባቸዋል። አንዲት ክርስቲያን ብትሞት፡ «ወደ ሌላው ዓለም ተጉዛለች» ልንል እንችላለን። ሐኪሙ ሉቃስ ተምሳሌታዊ ትርጉም እያመለከተ ባይሆንም፡ የአንድ ሰው እምነት «በሕይወት

ማዕበል» ውስጥ ሲያልፍ ለራሱና ለሌሎች እንዴት ትልቅ ልዩነት ሊፈጥር እንደሚችል ለማሳየት በዚህ አስደናቂ ገለጻ ተጠቅሟል። ይህ ለራሳችን እምነት ምንኛ ማበረታቻ ነው!

ጳውሎስ ወደ ሮም ባደረገው ጉዞ ውስጥ ይህን ታላቅ ሐዋርያ አራት የተለያዩ ጠቃሚ ሚናዎች ሲጫወት እንመለከታለን።

1. መካሪው ጳውሎስ (27:1-20)

ሉቃስ ከ21:18 ጀምሮ ራሱን ከመርከቡ ተሳፋሪዎች ጋር አልቀላቀለም ነበር፤ አሁን ግን በዚህ ወደ ሮም በሚደረገው ጉዞ ራሱን ከጳውሎስና አርስጥርኮስ ጋር ሲያገናኝ እናያለን (19:29፤ 20:2፤4)። ሉቃስ የጳውሎስ ሐኪም ሆኖ እንዲሄድ ሲፈቅድ፣ አርስጥርኮስ ደግሞ እንደ ግል ረዳቱ ሆኖ የተጓዘ ሳይሆን አይቀርም። ጳውሎስ የሚያስፈልገውን ርዳታ ያገኝ ዘንድ ነፃነታቸውን መሥዋዕት ሰላደረጉትና ሕይወታቸውን ሳይቀር በአደጋ ላይ ጥለው ስለተከተሉት ስለእነዚህ ወዳጆቹ የቱን ያህል አምላኩን አመስግኖ ይሆን! ከእነዚህ ሰዎች አንዳቸውም እስረኞች እንደነበሩ የሚጠቁም መረጃ ባይኖርም፣ ጳውሎስ አርስጥርኮስን «አብሮ ከእኔ ጋር የታሰረ» ይለዋል (ቂ.ላ. 4:10)። ይህም ጳውሎስን ለመርዳት በገዛ ፈቃዱ በእስር ቤት ውስጥ መቆየቱን ሊያመለክት ይችላል።

ዩልዮስና ወታደሮቹ ወደ ሮም የሚወስዱት ጳውሎስን ብቻ ሳይሆን፣ ሌሎችንም እስረኞች ጭምር ነበር። በቁጥር አንድ «ሌሎች እስረኞች» የሚለው «በዓይነት የተለዩ» ማለት ሲሆን፣ ምናልባትም እነዚህ ሰዎች ወደ ሮም የሚሄዱት ለሞት ቅጣት እንጂ እንደ ጳውሎስ በችሎት ፊት ለመቆም እንዳልሆነ ሊያመለክት ይችላል። እነዚህ ሰዎች በቅርቡ በሚሞቱበት ወቅት እንዴት ወደ መንግሥተ ሰማይ እንደሚደርሱ የሚናገረውን ጳውሎስን ማግኘታቸው ምንኛ ታላቅ ምሕረት ነበር!

የመቶ አለቃው ከቂሣርያ ወደ እስያ ዳርቻዎች የሚሄድ መርከብ በማግኘቱ፣ በአንድ ቀን አንድ መቶ ሃያ ስምንት ኪሎ ሜትሮች መንገድ ተጉዞው ወደ ሲዶና ደረሱ። በሲዶና ጳውሎስ ወዳጆቹን እንዲገቡበኝና ለረዥም ጊዜ የሚያስፈልጉትን ዕቃዎች እንዲይዝ ተፈቀደለት። ሉቃስ የሮማዊ ባለሥልጣን ለጳውሎስ ያሳየውን ቸርነት (24:23) እና በሲዶና የተለያዩ አማኞች የሰጡትን ማበረታቻ መዝግቦአል። የእነዚህ ወገኖች ስም በእግዚአብሔር መጽሐፍ ውስጥ ስለሚገኝ፣ አንድ ቀን ሽልማታቸውን ይቀበላሉ (ፊልጵ.4:3)።

ከምዕራባዊ ነፋስ የተነሣ ከሲዶና ወደ ሙራ የሚያደርሰው ጉዞ አስቸጋሪ ሆነ። በሙራ የሮም ባለሥልጣን የነበረው ዩልዮስ ወደ ኢጣሊያ የሚሄድ መርከብ አገኘ፤ ስለሆነም፤ ዩልዮስ ይህንኑ ዘገምተኛ የእስያ ዳርቻዎች መርከብ በመተው፤ ጳውሎስንና ሌሎቹንም እስረኞች ከግብፅ በተነሣውና 276 ተጓዦችን በሚይዘው የእህል መርከብ ውስጥ አዛውራቸው (ቁጥር 37-38)። ሮም አብዛኛውን የጥራጥሬ እህል የምታገኘው ከግብፅ በመሆኑ፤ የሮም መንግሥት እነዚህን መርከቦች ለሚያሸከረከሩ ሰዎች ከፍተኛ ግምት ይሰጥ ነበር።

አሁንም ኃይለኛ ነፋሳት ችግር ስለ ፈጠሩባቸው፤ ከሙራ ወደ ቀኒዶስ ለመድረስ የሚያስፈልጉትን የሁለት መቶ ስምንት ኪሎ ሜትር ርቀት ለመሸፈን ብዙ ቀናት አስፈልጎ ነበር። ከዚያም ነጂው በሰልሙና በኩል በማለፍ፤ ወደ ደቡብ - ደቡባዊ ምዕራብ ቀርጤስ ተጉዞ መልካም ወደብ ወደምትባለው ስፍራ ደረሰ። ይህም መጨዎቹን ነገሮች የሚያመለክት እጅግ የከበደ ጉዞ ነበር።

በዚህ ጊዜ የመቶ አለቃው በመልካም ወደብ በተባለ ስፍራ መቆየት ወይስ ጉዞአቸውን አመቻችተው ከደቡባዊ ቀርጤስ ስልሳ አራት ኪሎ ሜትር ያህል ርቃ ወደምትገኘው የፍንቄ ደሴት (ቁጥር 12) ለመድረስ መጣር እንደሚኖርባቸው ለመወሰን ተገደደ። ወደዚህ ውሳኔ ያመራበት ሁኔታ የእግዚአብሔርን ፈቃድ ለማወቅ ትክክል ያልሆነ ዘዴ ዓይነተኛ ምሳሌ ነው።

ጳውሎስ በመልካም ወደብ በተባለ ስፍራ እንዲቆይ መከሮአቸው ነበር። ከዚህም በፊት ኃይለኛ ነፋሳት ያጋጠማቸው ሲሆን፤ በዚህ ጊዜ ደግሞ ከቀድሞውም የባሰ የነፋስ ማዕበል የሚነሣበት ወቅት ነበር። «ጾም» የሚለው በመስከረም / ጥቅምት አካባቢ የሚውለውን የስርየት በዓል የሚያመለክት ሲሆን፤ ከመስከረም አጋማሽ እስከ ጎዳር አጋማሽ በመርከብ መጓዝ አስቸጋሪ እንደሚሆንና በተለይም ከጎዳር አጋማሽ እስከ የካቲት ድረስ ደግሞ ከቆውንም የማይሞከር መሆኑን ማንኛውም መርከበኛ የሚያውቀው ነበር።

ቁጥር 10 ትንቢትን ስለሚመስል፤ እግዚአብሔር ለጳውሎስ የቅድሚያ ግንዛቤ እንዳስጨበጠው ወደማመኑ እናዘነብላለን። ጳውሎስ ከዚህ በፊት ሦስት የመርከብ መሰበር ገጠመኞች ስለነበሩት (2ኛ ቆሮ11:25)፤ የሚናገረው ከልምዱ በመነሣት ነው (2ኛ ቆሮ. 11:25)። (በቁጥር 10 «አያለሁ» ተብሎ የተተረጎመው ቃል በግሪክ «ከቀድሞ ልምድ ግንዛቤ ማግኘት» የሚል ፍች አለው።) ይሁንና፤ የመርከቧ ኃላፊዎች ለጳውሎስ ማስጠንቀቂያ ትኩረት አልሰጡትም ነበር - በኋላ ግን ተጸጽተውበታል።

ለመሆኑ ዩልዮስን በዚያን መልኩ እንዲወስን የገፋፋት ምክንያቶች ምን ነበሩ? በመጀመሪያ ደረጃ፥ መልካም ወደብ የተባለ ስፍራ ለበጋው የነፋስ ማዕበል እጅግ የተጋለጠች በመሆኗ፥ ለቆይታ የምትመች ስፍራ አልነበረችም። ፍንቄ የተሻለ መጠለያ የሚገኝባት ወደብ ነበረች። በተጨማሪም፥ ዩልዮስ የነጂውንና የመርከቡን ባለቤት «ምሁራዊ ምክር» ተቀበለ። የሚቀጥሉትን ስልሳ አራት ኪሎ ሜትር በሰላም በመጓዝ ያባከኑትን ጊዜ ለማካካስ እንደሚችሉ አመነበት (ቁጥር 9)። ዩልዮስ ድምፅ የሰጡትን ሰዎች በቆጠረ ጊዜ፥ ጉዞው የጸደቀው ሦስት ለአንድ በሆነ አብላጫ ድምፅ ነበር። በእርሱ አሳብ አብዛኛው ሕዝብ፥ በተለይም ምሁራን የደገፋት ውሳኔ እንከን የለሽ ነበር።

ይሁንና፥ የደቡብ ነፋስ በቀስታ ሊነፍስ በመጀመሩ፥ የሁለቱ ወገኖች ክርክር በአየሩ ተስፋ-ሰጪ ለውጥ ከፍጻሜ ደረሰ፤ እነ ዩልዮስም የፈለጉት ይህንኑ ነበር። እንዲያውም ይህን በማየት የመርከቡ አዛዥ፥ የመርከቡ ባለቤትና ዩልዮስ ለጳውሎስና ለሁለቱ ጓደኞቹ ፈገግታ እያሳዩ «አሁንስ መሳሳታችሁን አላመናችሁም?» ሳይሉአቸው አይቀሩም።

ይሁን እንጂ፥ ብዙም ሳይቆዩ ልክኛው ነፋስ ኃይለኛ ማዕበል ሆኖ በመለወጡ የጳውሎስ ትክክለኛነት ወዲያውኑ ተረጋገጠ። የመርከብ ተጓዦች ይህን የተለየ ነፋስ (ዓውሎ ነፋስ) «አውራቂስ» ሲሉት፥ ይህም «ሰሜን ምሥራቃዊ» የሚል ትርጉም ያለው የግሪክና ላቲን ድብልቅ ቃል ነው። መርከቡን መምራት ስላልተቻለ ወደ ፈለገብት እንዲሄድ ለቀቁት፤ ነፋሱም እስከ ቄዳ ደሴት ወደ ደቡብ ሰላሳ ስድስት ኪሎ ሜትር ያህል ነዳው። በዚህ ጊዜ ተጓዦቹ ከመርከቡ ጓላ የታሰረችውን አነስተኛ ታንኳ ከመርከቡ ጋር እንዳይጋጭ ወይም ታንኳው እንዳይጠፋባቸው ወደ ላይ አወጡአት።

ማዕበሉ እየከፋ ሲሄድ፥ ተጓዦቹ መርከቡ እንዳይሰጥም የሚችሉትን ሁሉ አደረጉ። መርከቡ እንዳይሰበር። በዙሪያው ገመድ ከመጠምጠማቸውም በላይ ሽራውን አወረዱት። በሁለተኛው ቀን ከስንዴው የተወሰነውን ወደ ባሕር ሲጥሉ፥ በሦስተኛው ቀን የመርከበኞቹን መገልገያ ዕቃ ሳይቀር ወረወሩ። (በቁጥር 19 ሉቃስ ራሱን ከቡድኑ ጋር ይቀላቅላል።) ከማዕበሉም ብርታት የተነሣ በፀሐይም ሆነ በከዋክብት ብርሃን አቅጣጫቸውን ለመለየት አይችሉም ነበር። በሁኔታውም ተስፋ ቆርጠው ነበር፤ ይህም ሁሉ ሊደርስ የቻለው አንድ ሰው የእግዚአብሔርን መልእክተኛ ምክር ለመስማት ፈቃደኛ ባለመሆኑ ነው።

እኛም ብንሆን አንዳንድ ጊዜ ከተመሳሳይ ምክንያቶች የተነሣ ራሳችንን ወደ ማዕበል እንከታለን። ማለትም ባለመታገሣችን (ቁጥር 9)፣ ከእግዚአብሔር ፈቃድ ጋር የሚጸረር ምሁራዊ ምክር በመቀበል፣ ብዙኃኑን በመከተልና «ትክክለኛ» በሚመስሉት ሁኔታዎች በመደለል ከስሕተት ላይ እንወድቃለን (ቁጥር 13)። «የሚያምን አይናወጥም» (ኢሳ. 28:16- አዲሱ የ1980 እትም)። የእግዚአብሔርን ቃል ማዳመጥ ትርፍ አለው።

2. አበረታቻ ጳውሎስ (27:21-44)።

ጆሴፍ ፓርከር፡ «ጳውሎስ ወደ ሮም መጓዝ የጀመረው እንደ እስረኛ ሲሆን፣ የደረሰው ግን እንደ መርከብ አዛዥም ነበር» ብለዋል። ማንም ሰው ምንም ነገር ሊያደርግ በማይችልበት ሰዓት ጳውሎስ ሁኔታውን ተቆጣጠረ። ቀውጢ ሁኔታ የአንድን ሰው ማንነት በማሳየት እውነተኛ የመሪነት ብቃቱን ይፋ ያወጣዋል እንጂ፣ ሰውዬውን አይቀይረውም። ጳውሎስ፣ ማስጠንቀቂያውን ችላ በማለታቸው የመቶ አለቃውን፣ የመርከቡን ነጂና ባለቤት በቀስታ ገሠጸቸው። ብዙም ሳይቆይ እግዚአብሔር ሁላቸውንም በጳውሎስ ምክንያት እንዳዳናቸው የተገነዘቡት ጉዳይ ነበር።

ጳውሎስ ለመንገደኞቹና ለመርከበኞቹ ያቀረባቸውን አራት የማበረታቻ አገልግሎቶች ተመልከት።

(1) የእግዚአብሔርን ቃል አካፈላቸው (ቁጥር 22-26)። ከጌታ የመጣ መልእክተኛ ወደ ጳውሎስ በመምጣት መርከቡና ዕቃው እንደሚጠፋና መንገደኞቹ ሁሉ ከአደጋው ተርፈው ወደ ደሴት እንደሚደርሱ ገለጸ። በዚህም ጊዜ እግዚአብሔር በትክክለኛው ሰዓት ለጳውሎስ ልዩ የማበረታቻ ቃል ሲሰጠው እንመለከታለን (18:9-10፣ 23:11)። ዛሬ ራእዮችን ላንመለከት ብንችልም፣ ዳሩ ግን በቃሉ ውስጥ የሚያበረታቱን የተስፋ ቃሎች አሉ (ሮሜ 15:4፣ ኢሳ. 41:10 እና 43:1-5)። እግዚአብሔር ይህንን ያደረገው ለጳውሎስ በማሰብ ሲሆን፣ ያከበረውም የጳውሎስን እምነት ነበር። ጳውሎስ በዚያ ማዕበል በሚያናውጠው መርከብ ውስጥ ምን ዓይነት ግሩም ምስክር ነበር!

(2) አስጠነቀቃቸው (ቁጥር 27-32)። በባሕር ላይ በተጓዙባቸው ሁለት ሳምንታት ውስጥ ከስምንት መቶ ኪሎ ሜትር በላይ የተጓዙ ሲሆን፣ በዚህ ጊዜ በአድርያን ባሕር (በአሁኑ ጊዜ አዮኒያን ባሕር የሚባለው) ላይ ወዲያና ወዲህ ይንሳፈፍ ነበር። ከጊዜ ጊዜ ገመድ እየጣሉ በሚለኩበት ወቅት የውኃው ጥልቀት እየቀነሰ መጣ (ከ40 ወደ 30 ሜትር ዝቅ አለ)፤ ይህም የመሬትን መቅረብ ያመለክት ነበር።

ሆኖም የማዕበሉ መናወጥ ከፈጠረው ጩኸት ብዛት የተነሣ መርከቡ አሁንም ወደ ድንጋያማ አቅጣጫ የሚያመራ መስጧቸው ነበር።

መርከቡ ወደ ባሕር ዳርቻ እንዲያመራ ለማድረግ አንዳንድ መርከበኞች አራት መልሕቆችን ጣሉ። ሌሎች የመርከቡ ሠራተኞች ግን በመርከብ ውስጥ በነበረው ታንኳ ተሳፍረው ሊያመልጡ ሞክሩ (ቁጥር 30)። ይህም የራስ ወዳድነትና የዓመፅ ተግባር ብቻ ሳይሆን፤ ያለማመንም ምልክት ነበር። ጳውሎስ እግዚአብሔር በባሕር ላይ ከእርሱ ጋር የሚጓዙትን ሁሉ እንደሚያድን የሰጠውን የተስፋ ቃል ነግሮአቸው ነበር (ቁጥር 24)። ለሰዎች ከመርከቡ ማምለጥ የራስን ሕይወት በራስ እጅ ማጥፋትና የሌሎችንም ሕይወት በአደጋ ላይ መጣል ነበር። የታንኳዬቱን ገመድ ቁርጠው ከመርከቡ በመለየታቸው ወታደሮች የወሰዱት እርምጃ ጥበብ ያለበት ይሁን አይሁን መወሰኑ አስቸጋሪ ነው፤ ይሁንና፤ ድንገተኛ አደጋ ሲያጋጥም ድንገተኛ እርምጃ መውሰዱ የተለመደ ነው።

(3) መልካም ምሳሌነትን አሳያቸው (ቁጥር 33-38)። የሰው በእግዚአብሔር ላይ እምነቱን መጣል ታላቅ ለውጥ ያስከትላል! ለሰውጥ በከንቱ ከመመኘት (ቁጥር 29) ወይም በስግብግብነት ለማምለጥ ከመጣር (ቁጥር 30) ይልቅ፤ ጳውሎስ በማግሥቱ ለሚከሰተው ሁኔታ አስፈላጊውን ዝግጅት እያደረገ ነበር። ሁሉም ለምን ለሁለት ሳምንት ያህል ሲጸሙ እንደቆዩ መረዳቱ ባይከብድም አሁን ግን የሚመገቡበት ጊዜ ደረሰ። ለጤንነት ጥንቃቄ ማድረግ የክርስትና ሕይወት አስፈላጊ አካል ሲሆን፤ አንድ ሰው ሐዋርያም እንኳ ቢሆን ሰውነቱን መጉዳት አይገባውም።

ጳውሎስ እንጀራውን ወሰደና በግልጽ በመጸለይ ለእግዚአብሔር ምስጋና አቀረበ። (ይህ ሕዝብ በሚበዛበት ስፍራ በምንመገብበት ጊዜ መጸለይ እንዳለብን የሚያመለክት መልካም ምሳሌ ነው።) ምሳሌነቱ ሌሎችንም እንዲከተሉት ስላበረታታ፤ በዙም ሳይቆይ ሁሉም የተሻለ ስሜት አደረባቸው። አንድ ሕይወቱን የሰጠ አማኝ እግዚአብሔርን በማመንና ያንኑ እምነት በማሳየት የአንድን ሁኔታ ጠቅላላ ድባብ የሚለውጥባቸው ጊዜያት አሉ።

(4) አዳናቸው (ቁጥር 39-44)። ሌሊቱ ሲነጋ ነጂው የነበሩበትን ስፍራ በመመልከት መርከቡን ወደ ባሕሩ ዳርቻ ለማድረስ የሚችለውን ጥረት ሁሉ አደረገ። ይሁንና፤ ጥረቱ ከንቱ ነበር፤ መርከቡ ከመሬት ጋር የተጣበቀ ሲሆን፤ ማዕበሉ ሊሰብረው ተገዳደረ። ተጓዦች ሊያደርጉ የሚችሉት ነገር ቢኖር ውጋው ውስጥ ዘሎ መግባትና በመዋኘት ወደ ምድር መድረስ ነበር።

ወታደሮቹ ግን አንድ እስረኛ ካመለጠ በኋላፊነት ሊጠየቁና ሊገደሉም ስለሚችሉ ጉዳዩ አሳስባቸው። አሁንም የእስረኞቹን ሕይወት ያተረፈው የጳውሎስ መኖር ነበር። ጌታ እንደገባው የተስፋ ቃል፣ አንድም ሰው ሳይሞት ሁሉም በደኅና ወደ ባሕሩ ዳርቻ ደረሱ። በዚህን ጊዜ ጳውሎስ ወንጌሉን አብረውት ለታሰሩ ሰዎች ሲያካፍል፣ አንዳንዶቹ በጌታ እንዳመኑ ይሰማኛል። ሉቃስ ስለ ዝርዝሩ ጉዳዮች ባይገልጽልንም ዳሩ ግን ጳውሎስ ከዚህ የተለየ ተግባር ያከናውናል ብሎ መገመቱ አያዳግትም።

ይህንኑ የሐዋርያት ሥራ አስደሳች ክፍል ከማለፋችን በፊት፣ ለሕይወታችን የሚጠቅሙትን አንዳንድ ተግባራዊ ትምህርቶች ልንመለከት ይገባል። ከሁሉም በፊት፣ የእግዚአብሔርን ፈቃድ በማንታዘዝበት ጊዜ በአብዛኛው አውሎ ንፋስና ማዕበሎች ይመጣሉ (ዮናስ ለዚህ እውነት ጥሩ ምሳሌ ይሆናል)። ይህም ሆኖ፣ ጥፋቱ የጳውሎስ ሳይሆን መርከቡን በበላይነት የሚቆጣጠር ሥልጣን የነበረው የመቶ አለቃው ነበር። አንዳንድ ጊዜ ከሌሎች አለማመን የተነሣ መከራ እንቀበላለን።

ሁለተኛ፣ ማዕበሎች የሰውን ባሕርይ የሚገልጹበት መንገድ አላቸው። መርከብ ሠራተኞቹ አንዳንዶቹ በራስ ወዳድነት ተነሣሥተው ለማምለጥ ሲሞክሩ፣ ጳውሎስ ግን እግዚአብሔርን በማመን ፈቃዱን ፈጽሟል።

ሦስተኛ፣ እጅግ የከፋ ማዕበሎች እንኳ የእግዚአብሔርን ፊት ሊሸፍኑት ወይም ፈቃዱን ሊከለክሉ አይችሉም። ጳውሎስ የሚያስፈልጋቸውን የዋስትና ቃል የተቀበለ እንደመሆኑ፣ እግዚአብሔርም ባርያው በሰላም ወደ ሮም ይደርስ ዘንድ ሁኔታውን በበላይነት ተቆጣጥሮአል።

በመጨረሻም፣ ማዕበሎች ሌሎችን እንድናገለግልና ለኢየሱስ ክርስቶስ እንድንመሰክር በሮችን ሊከፍቱልን ይችላሉ። በዚያ መርከብ ውስጥ ከሁሉም ይልቅ እጅግ ጠቃሚው ሰው ጳውሎስ ነበር! ጳውሎስ በእግዚአብሔር ላይ እምነት የነበረው ሲሆን፣ ከሁሉን ቻይ አምላክ ጋር የተቆራኘና እንዴትም እንደሚጸልይ የሚያውቅ ሰው ነበር።

3. ረዳቱ ጳውሎስ (28:1-10)።

እግዚአብሔር ወደ መላጥያ ደሴት አደረሳቸው («መላጥያ» የስደተኛ መጠለያ ማለት ነው)። በዚህም ስፍራ የደሴቲቱ ነዋሪዎች ሦስት መቶ ሰባ ስድስቱንም ሰዎች ተቀብለው በሚቻላቸው መጠን አስተናገዱ። ለግሪኮች የግሪክ ቋንቋ የማይናገር ማንኛውም ሰው «ያልሠለጠነ»

ነበር። እነዚህ ሰዎች ግን ደኑችና ርኅሩኖች መሆናቸው ተረጋግጦአል። አውሎ ንፋስ ቢቀንስም አየሩ ግን ቀዝቃዛ ስለ ነበር፤ የአገሩ ሰዎች እሳት አነደዱላቸው።

ጳውሎስ ለመንገደኞቹ ካደረገላቸው ነገር የተነሣ፤ የአክብሮት ስፍራ እንዲሰጠውና ሁሉም እንዲያገለግሉት ሊጠይቅ ይችላል ነበር! እርሱ ግን በዚህ ምትክ የበኩሉን አስተዋጽኦ በማድረግ ለእሳት ጭራሮ ሰብስቦአል። «የክርስቶስ ልብ» ላለው የእግዚአብሔር አገልጋይ የአናሳነት ማዕረግ ተሰጥቶት የሚገለል ወይም የሚናቅ ተግባር የለም (ፊልጵ. 2:1-13)።

ዝናብ በሚወርድበት አንድ ዕለት አንድ ሰውዬ ከሁለት ሴቶች ጋር ወደ ኖርዝሬልድ ከተማ ደረሰ፤ አመጣጡም ለወጣት ሴቶች በተቋቋመው የዲ. ኤል. ሙዲ ትምህርት ቤት ልጁን ለማስመዝገብ ነበር። እነዚህ ሰዎች ዕቃቸውን ከባቡር ጣቢያው ወደ ሆቴል ለማድረስ ረዳት ፈለጉ፤ ስለሆነም እንግዳው ሰውየ አንድ ተራ የሚመስል የፈረስ ጋሪ አግኝቶ የአካባቢውን ዕቃ አመላላሽ እንደሆነ በማሰብ፤ ዕቃውን ወደ ሆቴሉ ያደርስለት ዘንድ አዘዘው «የጋሪው ነጂ» ተማሪዎችን እየጠበቀ እንደሆነ ቢገልጽም፤ እንግዳው ግን ወደ ሆቴሉ እንዲያደርሰው አሁንም አዘዘው። በኋላም ባለጋሪው ከሆቴሉ ካደረሳቸው በኋላ የኪራዩን ገንዘብ ሳይጠይቃቸው በመቅረቱ እንግዳው ሰውየ ደነገጠ፤ በተለይም ደግሞ የዚያ «የጋሪው ነጂ» ዲ. ኤል. ሙዲ ራሳቸው መሆናቸውን ሲያውቅ ሰውዬው ይበልጥ ደነገጠ። ሙዲ እንዴት ሌሎችን ማገልገል እንደሚገባቸው ስለሚያውቁ ጥሩ መሪ ነበሩ።

የእፋኝቷ ሁኔታ ጳውሎስ በልስጥራ ያጋጠመውን ነገር ያስታውሰናል (14:6-18)። በመጀመሪያ ከበውት የነበሩ ሰዎች ያሰቡት «ፍርድ» የተባለች ከሴት አማልክቶቻቸው አንዷ የነበረችው፤ በባሕር ውስጥ መስጠም ሲገባው ያመለጠውን ይህንን በከፋት የታወቀ እስረኛ፤ ተከትላ እንደቀጣቸው ነበር። (የውስጠ ምሥጢሩን ቢያውቁ ኑሮ እንዴት ግሩም ይሆን ነበር!) ጳውሎስ ገላው ሳያብጥና ሳይሞት ቢቀር ቢያዩ ግን፤ እርሱ ራሱ አምላክ መሆን አለበት ብለው ደመደሙ! በሚታዩ ሁኔታዎች ላይ በመንተራስ ፍርድ የሚሰጡ ሰዎች ምክንያቶች እንዲህ ዓይነቶች ናቸው።

እፋኝቷ ጳውሎስን ለማጥፋት የተላከች የሰይጣን መሣሪያ ትሆን? ማዕበሉ ባያሰጥመውም የተሰወረ ወጥመድ ሊይዘው ይችላል ነበር። ከርስቲያኖች እንደመሆናችን፤ እባቡ ወይም አንበሳው ሊያጠቃን ስለሚችል ባለማቋረጥ ነቅተን ልንመላለስ ይገባል (2ኛቆሮ. 11:3፤ 1ኛ

ኢፕ. 5:8)። በተጨማሪም፡ ሌሎች ሰዎች እኛን እንደሚያዩ በማስተዋል፡ ማንኛውንም አጋጣሚ ክርስቶስን ከፍ ከፍ ለማድረግ ልንጠቀምበት ይገባል።

ጳውሎስና ቡድኑ በመላጥያ ለሦስት ወራት ከረሙ፤ ከጳውሎስ የተነሣ መልካም መስተንግዶ ተደርጎላቸውና የልግስና ስጦታዎችም ተሰጥተዋቸው መንገዳቸውን ቀጠሉ። በመርከቡ መሰበር ምክንያት መንገደኞቹ ሁሉንም ነገር ቢያጡም፡ የሚያስፈልጉአቸው ነገሮች ስለተሟሉላቸው አመስግነው ሄዱ። ሉቃስ በደሴቲቱ የወንጌል አገልግሎት ስለመሰጠቱ ምንም ባይናገርም፡ ጳውሎስ ለሚሰማው ሁሉ ወንጌሉን ያስተምር እንደነበረ ማመን አለብን። ከባሕሩና ከእፉኝቷ በተአምር መዳኑና የመፈወስ ኃይሉ፡ በትክክል የሰዎችን ፍላጎት ሳይቀሰቅስ አይቀርም፤ ጳውሎስም በዚህ ሁሉ ክብሩን ለጌታ እንደሰጠ የማያጠራጥር ነው (ማቴ. 5:16)።

4. ሰባኪው ጳውሎስ (28:11-31)

በእስክንድርያው መርከብ የተጓዙት ጠቅላላዎቹ ሁለት መቶ ሰባ ስድስት ሰዎች ይሁን ወይም ዩልዮስ፤ ወታደሩና እስረኞቹ ብቻ የምናውቀው ነገር የለም፤ እንዲሁም፡ ሉቃስ ለምን መርከቡን ለይቶ ለማሳወቅ እንደፈለገም አናውቅም። በግሪክ ተረታ-ተረት፡ «ካስተር እና ፓሉክስ» የዚያስ ጣኦት መንትያ ወንዶች ልጆች መጠሪያዎች ሲሆኑ፡ በባሕር ላይ የሚጓዙአቸውን ሰዎች እንደሚጠብቁ አማልክት ተደርገው ይከበሩ ነበር። ብዙ የሮም መርከቦች ምስሎቻቸውን ከአደጋ እንዲከላከሉላቸው መማጸኛ በማድረግ ያንጠለጥሉ ነበር። ከመላጥያ ሰራኩስ ድረስ 128 ኪሎ ሜትር፤ ከዚያም ራጊይም ድረስ 112 ኪሎ ሜትርና በመጨረሻም፡ የናፕልስ ወደብ ከሆነችው ፑቲሮሉስ ድረስ 128 ኪሎ ሜትር ያህል ይርቅ ነበር። በዚህ ጊዜ ጉዞውን በፍጥነትና በሰላም ለማካሄድ ያጋጠማቸው «የደቡብ ነፋስ» የሚፈልጉት ዓይነት ነበር።

በፑቲሮሉስ ጳውሎስና ወዳጆቹ፤ ከዩልዮስና ከሌሎች ወታደሮች ጋር ለሳምንት ያህል ቆይተው እንዲያርፉ አማኞች ለመኑአቸው፤ ዩልዮስም ፈቃደኛ ሆነ። የመቶ አለቃው ጳውሎስ ሕይወታቸውን እንዳተረፈ ስለተረዳ፡ ምናልባትም እነዚህ ክርስቲያኖች በሚያደርጉት ነገር ደስ እየተሰኘ ሳይሆን አይቀርም።

ዜናው እንዴት እንደደረሰ ባናውቅም የጳውሎስ መምጣት ወራ በሮም ተሰምቶ ነበር። ምናልባትም አርስፕሮኮስ ከጳውሎስና ሉቃስ ጋር በዚያ እህል ሜኝ መርከብ መሄዱን ትቶ፡ በየብስ ላይ ተጉዞ ይሆናል፤ በዚህም ከእነጳውሎስ ቀድሞ ሮም በመድረስ የጳውሎስን

ወዳጆች አግኝቶ ይሆናል። (በሮሜ ምዕራፍ 16 ውስጥ ቢያንስ 26 የጳውሎስ ወዳጆች ተጠቅሰዋል።) ወይም ጳውሎስ ለቂሣር ይግባኝ እንደጠየቀ ወዲያው አንድ የልዑካን ቡድን ከቂሣርያ ተልኮ ይሆናል።

የልዩስና ቡድኑ በታዋቂው የአፍዩስ መንገድ በኩል ከፑቲዮሎስ እስከ ሮም ድረስ 200 ኪሎ ሜትር ተጓዙ። የመጀመሪያዎቹ ክርስቲያኖች የሚገኙበት ቡድን ከሮም ስልሳ ዘጠኝ ኪሎ ሜትር ያህል ርቃ በምትገኘው የአፍዩስ ገበያ ከጳውሎስ ጋር ተገናኙ፤ ሁለተኛው ቡድን ደግሞ ከከተማዬቱ አሥራ ስምንት ኪሎ ሜትር ርቃ በምትገኘው ሦስት ማደጊያ በምትባለው መንደር ተገናኘው። (አንዳንድ ቅዱሳን ከሌሎች ይበልጥ ርቀው ይሄዳሉ!) ጳውሎስ እነዚህን ወገኖች ሲያገኝ እጅግ ተደስተ። በዚህ ጊዜ ከቅዱሳኑ ጋር ኅብረት ሊያደርግ ከመቻሉም አንዳቸው ለሌላው በረከት ይሆኑ ነበር።

የጳውሎስ ታላቅ ሸክም በሮም ለሚገኙ አይሁዶች መመስከር ነበር። ስለ ጳውሎስ ምንም የተለየ ወሬ ባይሰሙም፤ በብዙ ስፍራዎች «የክርስትናው እምነት» ተቃውሞ እየደረሰበት እንደሆነ ያውቁ ነበር (ቁጥር 21-22)። ጳውሎስ ወደ ሮሜ የጻፈውን ደብዳቤ ስትመለከት፤ በሮም ይኖሩ የነበሩ አይሁዶች ከትምህርቶቹ አንዳንዱን በተሳሳተ መንገድ እንደተረዱ ትገነዘባለህ (ሮሜ. 3:8፤14:ከ1 ጀምሮ)። ሐዋርያው ለቂሣር ይግባኝ መጠየቁ ሕዝቡን እንደ መኮነን ተደርጎ እንዳይተረጎምበት ግልጽ አድርጓል። በመሠረቱ፤ ሐዋርያው ለሕዝቡና «ለእሥራኤል ተስፋ» ሰንሰለት የተቆሯኘው እስረኛ ነበር።

በቀጠሮው ዕለት፤ ጳውሎስ ቅዱሳት መጻሕፍትን በማብራራትና ከሕግና ከነቢያት ክርስቶስን በመግለጹ ከጠዋት እስከ ማታ አስተማረ። ከዚህ ቀደም ከምኵራብ ወደ ምኵራብ እየተዘዘረ ከአይሁዶች ጋር በዚህ መንገድ «የተከራከረ» ሲሆን፤ በዚህ ጊዜ ግን በሮም የብዙ ምኵራቦች መሪዎች ለሆኑት አይሁዶች ቃሉን እያካፈለ ነበር።

ውጤቱ ምን ነበር? አንዳንዶቹ ሲያምኑ፤ ሌሎች ግን አላመኑም ነበር። የአይሁድ መሪዎች ከጳውሎስ ቤት ሲወጡ፤ እርስ በርሳቸው በአሳብ እየተፋጩ ጉዞአቸውን ቀጠሉ። ጳውሎስ በቅድሚያ በሮም ለሚገኙ አይሁዶች በታማኝነት ከመስከረ በኋላ፤ በመቀጠልም ፊቱን ወደ አሕዛብ መለሰ።

ጳውሎስ ለእነዚህ ሰዎች የኢሳይያስን ቃላት ጠቅሶላቸዋል (ኢሳ. 6:9-10)። እነዚህም ቃላት አሳዛኝ መንፈሳዊ ሁኔታዎችን የሚገልጹ ነበሩ። ኢየሱስ ከመንግሥተ ሰማይ ምሳሌዎች ጋር በተያያዘ በዚህ ምንባብ ተጠቅሟል (ማቴ. 13:13-15፤ ማር. 4:12፤ ሉቃስ 8:10)። እንደዚሁም ሐዋርያው ዮሐንስ በወንጌሉ እስራኤልን በመመልከት

የተገለገለባቸው ሲሆን፡ (12:39-40)፡ ጳውሎስም በሮሜ መልእክቱ ውስጥ ጠቅሶአቸዋል (11:7-8)። ማዳመጥ አንድ ነገር ሲሆን፡ መስማት ደግሞ ጭራሽ የተለየ ነገር ነው፤ እንዲሁም በማየትና በመገንዘብ መካከልም ያለው ልዩነት የተራራቀ ነው። መንፈሳዊ መረዳት ሊኖራቸው የሚገባ ሕዝቦች ቢኖሩ የአይሁድ መሪዎች ነበሩ፤ ሆኖም ልባቸው ደንዳናና ጠጣር ሆነ። በአብዛኛው ከፍተኛ መንፈሳዊ ሥልጣን ያላቸው ሰዎች መንፈሳዊ ውሳኔ ማድረግ በሚኖርባቸው ወቅት ሳይዘጋጁ ይቀራሉ።

ይህም ሆኖ፡ አለማመናቸው የጳውሎስን የወንጌል አገልግሎት አላቋረጠም። አንዳንድ አይሁዶች ሊቀበሉ ያልፈለጉት ወንጌል ለአሕዛብ እንደሚታወቅና እነርሱም እንደሚሰሙት ገለጸ። ከሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ዐበይት ጭብጦች አንዱ ይኸው የወንጌሉ ከአይሁዳውያን ወደ አሕዛብ፤ ከኢየሩሳሌም ወደ ሮም መድረስ ነው። የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ባይኖር ኖሮ፡ አዲስ ኪዳንን በምናነብበት ጊዜ ቀጥታ ከዮሐንስ ወንጌል ወደ ሮሜ መልእክት በመሸጋገር፡ «ወንጌሉ በኢየሩሳሌም ከሚገኙ አይሁዶች እንዴት በሮም ወደሚገኙ አሕዛብ ደረሰ?» ብለን እንጠይቅ ነበር።

ጳውሎስ ቤቱን ከፍት አድርጎ ስለ እግዚአብሔር መንግሥት ለመነጋገር የሚፈልገውን ማንኛውንም ሰው ይቀበል ነበር። ጳውሎስ በየስድስት ሰዓቱ ከሚቀየር ወታደር ጋር በሰንሰለት ተያይዞ የሚኖር ሲሆን፡ ይኸው ወታደር ጳውሎስ ሲሰብክና ሲያስተምር፡ እንዲሁም ሲጸልይ ለመስማት ተገድዶ ነበር። ከነዚህም ወታደሮች አንዳንዶቻቸው ደኅንነትን መቀበላቸው የሚያስደንቅ አይሆንም! (ፊልጵ. 1:12-14፤ 4:22)።

ጳውሎስ በሮም በቆየባቸው በእነዚህ ሁለት ዓመታት ውስጥ የፊልጵስዩስን፡ የኤፌሶንን፡ የቂላስዩስንና የፊሊሞናን መልእክቶቹን ጽፎአል። ጳውሎስ ከእስራቱ እንደሚፈታ ተስፋ ያደርግ የነበረ ሲሆን፡ (ፊልሞና 22፤ ፊልጵ. 1:23-27፤ 2:24)፡ አብዛኛዎቹም የመጽሐፍ ቅዱስ ተማሪዎች እንደተፈታ ያምናሉ። በዚህን ጊዜም ከጢሞቴዎስ (ፊልጵ. 1:1፤ 2:19፤ ቂላ.1:1) በተጨማሪ ዮሐንስ ማርቆስ፡ ሉቃስ፡ አርስፕሮኮስ፡ ኤጳፍራ፡ ኢዮስጦስና ዴማስ አብረውት ነበሩ (ቂላ. 4:10-14፤ ፊልሞና 24)። በተጨማሪም፡ ከፊሊሞና ሸሽቶ የሄደውን አናሲሞስ የተባለ ባርያ አግኝቶ ወደ ክርስቶስ የመራው በዚሁኑ ወቅት ነበር (ፊሊሞና. 10-21)። እንደዚሁም አፍሮዲጡ ከፊልጵስዩስ ቤተ ክርስቲያን ለጳውሎስ ስጦታ ያደረሰለት ከመሆኑም ለሞት እስከሚቃረብ ድረስ ጳውሎስን ያገለግለው ነበር (ፊልጵ. 2:25-30፤ 4:18)። ቲኪቆስ ደግሞ ኤፌሶንን (ኤፌ. 6:21)፡ ቂላስዩስን እና

ፊሊሞናን (ቂላ. 4:7-9) ለየአብያተ ክርስቲያናቱ ያደረሰ የጳውሎስ «ተላላኪ» ነበር።

ሐኪሙ ሉቃስ መጽሐፉን የደመደመው ጳውሎስ ለፍርድ ከመቅረቡ በፊት በመሆኑ፤ የችሎቱን ውጤቶች ሊገልጽልን አልቻለም። ጳውሎስ ከእስራቱ እንደተፈታና ምናልባትም እስከ እስፔይን ድረስ ተጉዞ አገልግሎቱን እንዳበረከተ ለማመን የሚያስችሉ በቂ ምክንያቶች አሉን (ሮሜ 15:24-28)። በዚህ ጊዜ (63-66/67) ለጢሞቴዎስና ለቲቶ ደብዳቤ ጽፎአል። ቲቶን በቀርጤስ የተወው ሲሆን (ቲቶ 1:5)፤ እንደዚሁም ፕሮፌሞስን በሕመሙ የተነሣ በሚሊጢን (2ኛ ጢሞ. 4:20)፤ ጢሞቴዎስንም በኤፌሶን (1ኛ ጢሞ. 1:3) አስቀርቷቸው ነበር። ጳውሎስ የመሠረታቸውን አንዳንድ አብያተ ክርስቲያናት ከጎበዘኝ በኋላ፤ ከረዳቶቹ አንዳንዶቹን በኒቆሎስን ሊገናኝ ዐቅዶ ነበር (ቲቶ 3:12-13)። በሚሄድበት ስፍራ ሁሉ አይሁዶችንና አሕዛብን በኢየሱስ ክርስቶስ ወዳለው እምነት ለማምጣት ይፈልግ ነበር።

ምናልባትም በ67 ዓ.ም. አካባቢ ለዳግመኛ የታሰረ ሲሆን፤ በዚህ ጊዜ ግን ሁኔታው በከፍተኛ ደረጃ ተለዋውጦ ነበር። እንደ በፊቱ በቤት ውስጥ እንዳይኖር የተደረገ ሲሆን፤ ልክ እንደ ወንጀለኛ ተቆጥሮ በእስር ቤት ውስጥ በሰንሰለት ተጠፍሮ ይኖር ነበር (2ኛ ጢሞ. 1:16-2:9)። ከረምት እየቀረበ ስለነበረ፤ ጢሞቴዎስ ልብሱን እንዲያመጣለት ጠየቀ (2ኛ ጢሞ. 4:13)። ስለዚህም ስለ ሁለተኛው የእስራት ጊዜው እጅግ የሚያሳዝን ነገር ቢኖር የሮም አማኞች ሊጠይቁት አለመፈለጋቸው ነበር (2ኛ ጢሞ. 4:16-17)። ታላቁ የአሕዛብ ሐዋርያ የነበረው ጳውሎስ ሊረዳቸው በተጠጋቸው አሕዛብ ተረሳ!

ዴማስም ቢሆን ትቶት በመሄዱ፤ ሉቃስ ብቻ ከእርሱ ጋር ቀርቶ ነበር (2ኛ ጢሞ. 4:10-11)። የሄኒሲፎሩ ቤተሰቦች የሚያስፈልገውን የሚያሟሉለት ቢሆንም (2ኛ ጢሞ. 1:16-18)፤ እርሱ ግን ጢሞቴዎስን ማርቆስን ለማየት በእጅጉ ጓጉቶ ነበር (1ኛ ጢሞ. 1:4; 2:1)። ጳውሎስ መጨረሻው እየተቃረበ መሆኑን አውቆት ነበር (2ኛ ጢሞ. 4:6-8)። ከአፈ ታሪክ እንደምንረዳው ጳውሎስ በ67/68 ዓ.ም. በሮም ተሰይፎ ሞተ።

ሉቃስ መጽሐፉን ያዘጋጀው ጥንታዊ ታሪክ ለመዘገብ አልነበረም። ይልቁኑ በሁሉም ዘመን የምትኖር ቤተ ክርስቲያን ለጌታ ታማኝ በመሆን እስከ ምድር ዳርቻ ድረስ ወንጌሉን እንድታደርስ ለማበረታታት ነበር የጻፈው። ቻልስ ስፐሪጀን «ከዚህም በፊት የሠራው አንዱ ጌታ አሁንም ሰማያዊ ዕቅዶቹን ለመፈጸም ብርቱ ስለሆነ፤

በከፍተኛ ጀግንነት የተጀመረው ተግባር ታላቅ መሻት በታከለበት
ቅንዓት ሊቀጥል ይገባል» ብለዋል።

«እነሆም፡ እኔ እስከ ዓለም ፍጻሜ ድረስ ሁልጊዜ ከእናንተ ጋር
ነኝ።»

ስለዚህ ፡ ደፍረህ መስከር!

**አዲስ ኪዳንን መሠረት ያደረጉና
በዋረን ዌርዝቢ የተጻፉ
የ«... ሁን» ተከታታይ መጻሕፍት**

1. ለጌታ የተገዛህ ሁን (የማቴዎስ ወንጌል)
2. ርኅሩኅ ሁን (የሉቃስ ወንጌል 1-13)
3. የበረታህ ሁን (የሉቃስ ወንጌል 14-24)
4. በመንፈስ ቅዱስ ኃይል ተመላለስ (የሐዋ. ሥራ 1-12)
5. ደፍረህ መስክር (የሐዋ. ሥራ 13-28)
6. ጠቢብ ሁን (1ኛ ቆሮንቶስ)
7. ተጽናና (2ኛ ቆሮንቶስ)
8. አርነት መውጣት (ገላትያ)
9. ፍለጋ የሌለውን ባለጸግነት ውረስ (ኤፌሶን)
10. ደስተኛ ሁን (ፊልጵስዮስ)
11. ፍጹም ሁን (ቆላስይስ)
12. ለምጽአቱ ተዘጋጅ (1ኛና 2ኛ ተሰሎንቄ)
13. ታማኝ ሁን (1ኛና 2ኛ ጢሞቴዎስ፣ ቲቶና ፊልሞና)
14. በማየት ሳይሆን በእምነት ተመላለስ (ዕብራውያን)
15. በብስለት ማደግ (የያዕቆብ መልእክት)
16. ተስፋ አድርግ (1ኛ ጴጥሮስ)
17. ንቃ (2ኛ ጴጥሮስ፣ 2ኛና 3ኛ ዮሐንስ፣ ይሁዳ)
18. እውነተኛ ሁን (1ኛ ዮሐንስ መልእክት)
19. ድል አድራጊ ሁን (የዮሐንስ ራእይ)